

şehir

KASIM-ARALIK 2021

ISSN 2548-0081

kültür sanat

43

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
www.kayseri.bel.tr

Sadık Efendi
Aksu Vadisi
Kayseri Hamamları

Kayseri'de Hitit İzleri

KAYSERİ EĞİTİM TARİHİ ARAŞTIRMALARI

Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür Yayınlarından Çıktı!

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT
2021 SAYI: 43 (Kasım-Aralık)
Ücretsizdir
Yerel Süreli Yayın
ISSN: 2548-0081
E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ
Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına
Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri
Hüseyin BEYHAN

**GENEL YAYIN YÖNETMENİ ve SORUMLU YAZI
İŞLERİ MÜDÜRÜ**
Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU
Ahmet Selman AKYURT
Ayşe ÖNDER
Erkan KÜP
Fehmi GÜNDÜZ
Gürcan SENEM
Mustafa ERDOĞDU
Salih ÖZGÖNCÜ

FOTOĞRAF KURULU
Ali SARAÇOĞLU
Abdullah KOÇ
Faik ÇİFTÇİ
Fatih S. Mehmet ÇOLAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN
Ali SARAÇOĞLU

REDAKSİYON
Rumeysa ERSÖZLÜ

KAPAK FOTOĞRAFI
Ramazan ÇIRAKOĞLU

KAPAK TASARIMI
Ali SARAÇOĞLU

İLETİŞİM
Milli Mücadele Müzesi
Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72
38050 Melikgazi / KAYSERİ
t: (0352) 220 70 50 - 90
sehir38@kayseri.bel.tr
www.kayseribusam.com

şehir
kültür sanat

YAPIM

bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi
Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55
Kocasinan - Kayseri
t: +90 352 221 16 16
bilgi@bilgegrafik.com

TASARIM

Ahmet Deniz DOĞAN
Şerife BOZDAĞ

İLLÜSTRASYON

Şerife BOZDAĞ (sf. 6)

BASKI

Orka Matbaacılık, İncecik Mah.
Çırağan Sk. No: 4 Melikgazi / KAYSERİ
info@orkamatbaa.com
T.: +90 352 322 17 00

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesine aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergimiz TÜRDEB -Türkiye Dergiler Birliği üyesidir.

▲ F: Yasin Çetin

başkandan...

Şehir’imizden Selamlar

Kayseri okuyan, okutan ve düşünen şehir. Gerek çıkardığımız dergiler, yayınladığımız kitaplar, şehrimizin her yanına yayılan kütüphanelerimiz, okuma merkezleri, BÜSAM ve gerekse KAYMEK başta olmak üzere gençlerimizin kültürel, sanatsal yanına dokunan kuruluşlarımızla bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Bunun dışında üniversitelerimiz ve sivil toplum kuruluşlarımız başta olmak üzere şehrimizde kültür, sanata dair her şeye destekte ve katkıda bulunuyoruz. İl Kültür Müdürlüğümüz başta olmak üzere devletimizin tüm birimleri ile koordineli çalışmalar yapıyoruz.

Her yıl düzenlediğimiz geleneksel Kitap Fuarımız başta olmak üzere benzeri etkinlikleri de halkımız için hakkınca yerine getirmeye çalışıyoruz. Pandemi dolayısıyla daha önce yapamadığımız ve bir müddet ertelediğimiz Kitap Fuarımızı 3-12 Aralık tarihleri arasında gerçekleştireceğiz. Birbirinden önemli yayınevlerimiz ve yazarlarımızla hemşehrilerimizi buluşturmanın mutluluğu içindeyiz. Çünkü kitabın bir şehrin kuruluşuna ve şehir fikrinin sürekliliğine katkısını biliyoruz.

Şehir dergimiz elinizdeki bu sayı ile 43. sayısına ulaşmış durumda. İki ayda bir masalarınıza, kütüphanelerinize gelen dergimiz yine birbirinden önemli yazılar ve dosyalarla dopdolu.

Bu sayımızda şehrimizin önemli şahsiyetlerinden “Sadık Efendi’yi” Mustafa Işık’ın kaleminden okuyacaksınız. Mekân bölümümüzde Vedat Önal “Erciyes’ten Uhud’a” yazısıyla Kayseri’den Mekke ve

Medine’ye bir yolculuğa götürüyor bizi. Kayseri ve Kutsal Mekanlarla ilgili izlenimleri okumaya değer...

Mustafa Erdoğan; tarih bölümümüzde “Kayseri’de Hitit İzleri” başlıklı yazısıyla şehir tarihimizin önemli bir dönemine işaret ediyor. Belgesel tadındaki bu yazıyı ilgiyle okuyacağınızı umuyorum. Mustafa Cingil Bey şehrimizin hamamlarını anlatırken Ahmet Sivacı

“Kaybolan Meslekler” bölümünde şehrimizin bakırcılarını anlatıyor.

Dursun Çiçek; şehrimizin en güzel mekanlarından “Yahyalı Aksu Vadisi’ni” tanıtırken birbirinden güzel fotoğrafları ile adeta bizi şehrimizin en güzel vadisine götürüp gezdiriyor. Mustafa İbakorkmaz; kıymetli hocamız ve kültür adamımız Atabey Kılıç Hoca ile derinlikli bir sohbet gerçekleştirmiş. Hazırladığı eserler ve yaptığı etkinliklerle şehrimizde büyük emeği olan Atabey hocamı

saygıyla selamlıyorum.

Şehir Tarihi bölümümüzde de Serdar Kozan yine orijinal bir yazıya imza atıyor. Mehmet Akif’in Ailesinin ve Sebilürreşad’ın Kayseri Günleri’ni ilgiyle okuyacağınızı umuyorum.

Şehrin Yüzleri, Şehir ve Edebiyat, Şehir ve Şiir, Kitabiyat, Kayseri Sofrası ve Kültür Haberleri bölümümüz de dolu dolu.

44. sayımızın hazırlıklarına başlarken, yine bir kütüphanemizde, bir kültürel etkinliğimizde karşılaşmak umuduyla kitap ve dergi dolu günler diliyorum...

Dr. Memduh Büyükkılıç
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

İçindekiler...

PORTRE

Sadık Efendi
Mustafa Işık

➤ 6

MEKÂN

Erciyes'ten Uhud'a
"Benim Dağlarım"
Vedat Önal

➤ 10

TARİH

Kayseri'de Hitit İzleri
Mustafa Erdoğan

➤ 20

ŞEHİR VE HAYAT

Kayseri Hamamları ve
İlk Kayseri Hamamı
Mustafa Cingil

➤ 26

KAYBOLAN MESLEKLER

Kayseri'de Bakır Ustaları
Ahmet Sivacı

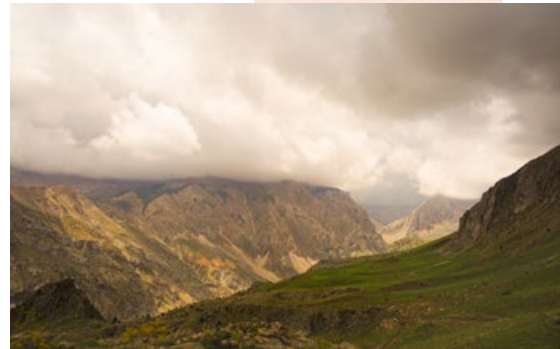
➤ 36

GEZİ

Aladağlar'da Bir Gönül
Kapısı Aksu Vadisi
Dursun Çiçek

➤ 44

SÖYLEŞİ

Atabey Kılıç ile Söyleşi
Mustafa İbakorkmaz

➤ 52

ANI

Mustafa Kılıçarslan Bir
Dağcının Hikâyesi
Hasan Yüksel

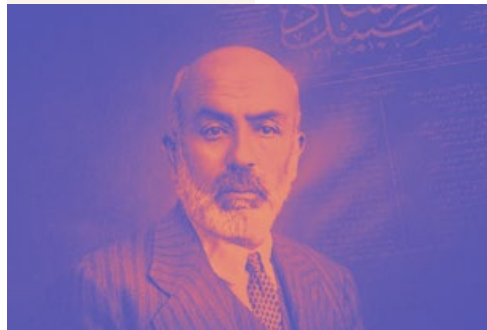
➤ 58

ŞEHİR TARİHİ

Mehmet Akif'in Ailesinin ve
Sebilürreşad'ın Kayseri Günleri
Serdar Kozan

➤ 62

ŞEHİR VE EDEBİYAT

Cemal'ım
Mehmet Küçük

➤ 70

ŞEHİRİN YÜZLERİ

Son Devir Osmanlı
Ulemasından Kayseri-
Develili Müderris Süleyman
Fehmi Efendi 1853-1919
Süleyman Kocabaş

➤ 76

ŞEHİR VE ŞİİR

Somuncu Baba
Bekir Oğuzbaşaran

➤ 84

KİTAPİYAT

II. Uluslararası Develi-Âşık
Seyrani ve Türk Kültürü
Kongresi Kitaplaştı
Erkan Küp

➤ 86

SOFRA

Pirinç Çorbası
Şehir Kültür Sanat

➤ 90

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler
Şehir Kültür Sanat

➤ 92

SADIK *Efendi*

Mustafa Işık

11 82/1768 yılında, Hasbek Mahallesi'nde, Kavaklı Ev diye anılan evlerinde dünyaya geldi. Babası Mehmed Efendi'dir. İlk bilgileri, mahalle mektebinin öğretmeni babasından aldı. 9 yaşında babası ölünce ortanca ağabeyi İbrahim Efendi'nin bakımı altında yetişti. Büyük ağabeyi Ahmed Efendi Ürgüp'e göçünce ortanca ağabeyi İbrahim Efendi imamlık göreviyle (Erkilet) Dadağı köyüne giderken Sadık'ı da yanına aldı. İbrahim ağabeyinin yanında tahsil yapamayacağını anlayan Sadık, Ahmed ağabeyinin yanına giderek Ürgüplü Hacı Mustafa Efendi'nin derslerine devam etti. Mantık bilgisine kadar birçok ilmi ondan okudu.

Ağabeyinin ölümü üzerine, tahsil için Amasya'ya gitti. Bir süre Hilfet Gazi Medresesi'nde okudu. Ardından Ankara'ya geçerek Kara Salih Efendi'nin derslerine devam etti. Daha sonra İstanbul'a geçerek Ankaravi Abdullah Efendi'nin derslerini izledi.

İstanbul'da girdiği imtihanı kazanarak 1231/1816 yılında Kayseri/Pervane Bey Medresesi müderrisliğine atandı. Bu arada Erzincanlı Hacı Süleyman Efendi'nin derslerine devam ederek icazet aldı. Seyfullah Efendi Camii'nin imam-hatipliği kendisine verildi. Cami yakınındaki bir evde oturup Serçeoğlu Camii'nde ilim halkası oluşturdu. Önceleri dersine devam ettiği Ağcaşarlı Zekerriyya Efendi'nin kızıyla evlendi.

Gemerek Köyü Camii vaizliği verildiğinden ramazan ayında oraya gitti. Kısa zamanda ilim halkası genişleyen Sadık Efendi çok meşhur oldu. Maveraünnehir âlimlerinden Abdullah Tali-u'l Buhari 1249/1833 yılında Kayseri'ye geldiğinde kendisiyle görüşerek ilmini takdir etti. Yazdığı takdir belgesinin Ahmed Nazîf Efendi kendisinde olduğunu yazar.¹

1250/1834 tarihli temettuat defterine baktığımızda, “Kürtler Mahallesi, Seyfullah Efendi Cemaati içinde, müderrisin-i kiramdan, dersiam, faziletli Sadık Efendi - mahalle imamı” olarak geçmekte; üzerine bir bağ kayıtlı bulunmaktadır.² Seyfullah Efendi Camii'nin imam-hatipliğini yaparken cami yakınındaki oturduğu ev vakıf evi, yani lojman olmalıdır. Çünkü vergi mükellefi olarak evi yoktur. Nitekim Şeyh Seyfullah Vakfiyesi'nde cami imamının oturması için ev vakfedildiği kayıtlıdır.³

1872 tarihli Kayseri Vergi Defteri kayıtlarında, Kürtler Mahallesi, Seyfullah bölgesi cami yanında Sadık Efendi Hoca ve oğlu İsmail Efendi'nin kaydı geçmektedir. Ancak ölüm tarihi göz önüne alınınca sorun çıkmaktadır.

50 yıl boyunca ilim yaymış, yüzlerce kişiye icazet vermiştir. 1266/1849 yılında, 84 yaşında ölmüştür. Mezarı, Kurşunlu Camii minaresi yanındadır.

Mezar taşında:

“Zamanın seyyidi Sa'di-eser Sadık Efendi'dir
Şurût-i resm-i âdâba riayet eyle gel ya hu
Denirse bu makama Ka'betu't Tullab şayandır
Gelîb sen “İsteîynû...”⁴ nutku ile ol şefaât-cû
Tabîb-i hâzık iken zat-ı Hakk'a illet-i cehle
Dirîğa akîbet hâke bıraktı Çarh-ı kine-cû
Yerin mahdumu tutsun ilm ile hayru'l halef olsun
Derûnun cevher-i îrfan ile Hakk eylesun memlû

Eder züvvâra Mes'ud⁵ hâmemiz iş'ar tarihin
Emel-cû ol makam-ı Hâce-i Sadık Efendi bu”

yazmaktadır.⁶

Açıklaması:

Bu, zamanın efendisi Sa'di gibi eser sahibi olan Sadık Efendi'dir. / Ya hu! Buraya gelirken edeb kurallarına uy.

Bu makama “öğrencilerin Ka'besi” denilse olur / Sen de “Allah'tan yardım dileyin” sözleri ile ondan şefaât iste.

O, cahillik hastalığının bilge doktoruydu / Ne var ki felek onu da toprağa gömdü

Yerini oğlu alsın; bilgisiyle onu temsil eden biri olsun / İçini bilgi incileriyle doldursun

Ey Mesud, gelen ziyaretçilere kalemimiz ölüm tarihini şöyle yazar / Umudunu kesme; burası Sadık Efendi'nin makamıdır. (=1266/1849)

Sadık Efendi Kayseri'de doğmuş ve tekrar Kayseri'ye döndüğünde yaşı 49 olmuştur. Evlendiğinde 50 yaşın üzerindedir. Şair Mesud'un “yerine geçmesini istediği oğlu” kimdir bilmiyoruz ancak hayırlı bir evlat bıraktığı anlaşılmaktadır. Abdullah Taliu'l Buhari ile görüştüğünde 67, öldüğünde 84 yaşındadır. Çok şehir dolaşan Sadık Efendi'nin yine makarrı (yerleşmeye karar verdiği yer) Kayseri olmuştur.

Yine Kayseri âlimlerinden olan Feyzi-zade Hilmi Efendi (ö:1853) onun hakkında şu şiiri yazarken hem onu hem Kayseri'yi övmüştür:

Bârekallah Kayseriyye şehrinin erkânına
Ehlinin yokdur muadil ilmîne irfanına
Bunda ta'lim ü ta'allum bunda tahsil-i ulûm
Hâme-keş olmaz mı âlem medh-i bi-payanına
Siyyema, Sadık Efendi Hâce kim bi'l ihtiram
Dense Numan-ı zaman elbette layık şanına
Zinet-ârâ-yı semâ-yı âlem-i fazl-ı kemâl
İşte binlerce fuhûl düşdü der-i ihsanına
Kutb-i aktâb-ı cihan, Mevlayı monlayı enâm
Feyz alırdı kim girerse bezm-i dürr-efşanına
Bir mühim müşkil mi vardır ki kala mübhem aceb
Arz olunsun da o iklim-i ilim sultanına
İlm ü hikmette Felatun olsa da eyler karar
Bahs açınca kim girer fûrsan olub meydanına
680 zevata izn-i âmm itâ idüib
Rum u Şam vâ-beste oldu emr ü fermanına
Fazlına yetmez mi ol allâme-i dâniş-verin
Hacı Abdullah Efendi bak olur burhanına

5 Hisarcıklızadedir. Ölümü: 1290/1873; Bkz. Güven, Kayseri'de Yazma Mecmualar, s. 90-91.
6 Ahmed Nazîf Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 63-66.

Hilmiyâ, feyz u şeref kesb itmek istersen eğer
Dâhil ol sen ol hümâmın meclis-i divanına.⁷

Vezni: Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilâtün / Fâilün

Açıklaması:

Kayseri'nin ileri gelenlerini Allah nazardan saklasın

Onların bilgi ve görgüsüne benzer yoktur.

İlim öğrenmek öğretmek; bilgi elde etmek buradadır.

Herkes onu övmek için kaleme sarılmaz mı?

Özellikle Sadık Efendi Hoca saygıya layıktır.

Ona “Zamanın İmam-ı Azamı” dense olur.

Erdem ve olgunluk dünyası göğünün süsüdür.

Bu yüzden binlerce kişi onun dersine gelmiştir.

Dünya büyüklerinin büyüğü, halkın hocalarının hocasıdır.

Kim onun meclisine girse yararlanırdı.

Önemli bir soru/n olup da o bilgi dünyasının sultanına sorulunca cevap almamak imkânsız!

Hikmet saçmaktayken Eflatun da olsa kimse kıpırdayamaz. Bir konu açılınca süvari gibi hemen o alana dalar.

680 kişiye genel olarak icazet/diploma vermiştir; böylece Anadolu ve Şam diyarında herkes onun sözünü dinlemektedir.

Bak, onun bilgi ve erdemine şahid olarak Hacı Abdullah Efendi (öğrencisi) yeter.

Ey Hilmi, eğer bilgi ve şeref kazanmak istiyorsan, sen de o yüce kişinin meclisine gir.

ESERLERİ:

1. Mir'âtü'l Hâmidîn fî Keşfi Esrâri'l Muhakkıkîn
2. Muiynu'l Muhakkıkîn
3. Aynu'r Rahmeti ve'n Nur adlı eserleri vardır.⁸ ■

7 Ahmed Nazîf Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 67; Güven, Kayseri'de Yazma Mecmualar, s. 81-82.
8 Muhsin İlyas Subaşı, Kayserinin Manevî Mimarları, s. 250

Erciyes'ten Uhud'a “Benim Dağlarım”

Vedat Önal

Dağların geçmişten günümüze insan-
noğlunun hayatındaki yerini, taşıdığı
önemi tam olarak düşünebilmek, dağlar
üzerine gerçek anlamda tefekkür edebil-
mek oldukça önemlidir. Tarih boyunca
dağlar insan hayatında vazgeçilmez bir
yere sahip oldular. İnsanoğlu duygula-
rını, düşüncelerini bir canlı gibi dağlara
aktardı. Bunları şiirlerle, manilerle, masal
ve hikâyelerle dile getirdi. Bir gün gelip
sığınmak gerektiğinde de “Ferman padi-
şahın dağlar bizimdir” diyerek dağları
adeta bir barınak edindi.

▲ Ayneyn (Okçular) tepesinden Uhud Dağı, şehitlik ve Seyyidü's Şüheda (Hz. Hamza) Camii

Uzun yıllar önce, çocuk aklımla, her gün okula gidip gelirken karşımda tüm heybetiyle yükselen Erciyes Dağı'nın gerçekte taşıdığı önemi ve değeri o günkü aklımla kavrayamamıştım. O gün dağların hikmetlerini ve gerçek anlamda hissettiklerimi anlamlandırmam mümkün olmamıştı. Yaşımız ilerleyip dağların insanı hayrete düşüren muhteşem yönlerini keşfedip bütün bu muhteşemliğin farkına varınca o günkü manzaralar zihnimde yeniden canlandı. Bir de çocukluğumda çok uzaktan izlemek zorunda kaldığın Erciyes Dağı'na üç defa zirve tırmanışı yapıp Erciyes'le olan bağımı daha da yakınlaştırdınca dağların sırlarla dolu yönlerini yakından müşahade ettim. Dağlarda olmak, şehir hayatından soyutlanmak gerçekten bambaşka duygular katıyordu insana.

Evet, çocukluğumdaki kimi zaman güneşli kimi zaman karlı Kayseri yollarında evden okula, okuldan eve gidip gelirken önümde tüm ihtişamı ve heybetiyle duran Erciyes'in bambaşka bir yeri oldu. Ama o zamanlar çocuk zihnimle Erciyes'in bir dağ olarak taşıdığı derin anlamı yeterince kavramam mümkün olmadı.

O zamanlar etrafta yüksek binalar

da çok olmadığı için Erciyes'in o benzersiz görüntüsünü doyasıya izlemek bir başkaydı ve her zaman insanı mest eden bir yanı vardı. Ve daha sonra bu heybetli yapısıyla karşınızda duran dağa tırmanırken, onun eteklerinde dolaşıp zirvesine doğru ilerlerken insanın içinde oluşan hisler ve içinizi kaplayan müthiş duyguları asla yazıya ve kelimelere dökemiyorsunuz.

Erciyes Dağı'na gençliğimde yaptığım üç tırmanışın her birinde de farklı farklı tecrübeleri birlikte yaşadım. Her seferinde başka duygu ve düşünceler içimi kapladı. Bütün bunlar benim için benzersiz tecrübelerdi. Ve yine Erciyes'in sırlı ve gizemli tepelerinde tırmanışa devam ederken hâlden hâle giren hava durumu, sınırsız ısıtan güneş ışıklarının bir anda kaybolup

etrafınızı adeta zifiri karanlığa çeviren bir sis dalgasının çevrenizi kaplaması, sıcaklığın anlık değişmesi gibi meteorolojik olaylar, insanı sevinç ve korku arasında gidip gelen bir hâle sokarken, anlamını tam olarak çözemediğiniz hisler içinde bırakır. Bu değişimler sırasında meydana gelen hissiyat, insanın bazen ruhi yapısının etkilenmesine de sebep olabilir. Tırmanışın o yorgun atmosferi içinde, bir metre ötenizi göremediğiniz bir bulut tabakasının içinde insan bir anda Cenab-ı Hakk'ın kendisine ne kadar yakın olduğunu çok yakından hisseden duygular içine girebiliyor.

Erciyes sönmüş bir volkan olarak değişik bir taş ve kaya yapısına sahiptir. Bunun için ayağınızın altında sağlam bir zemin bulmakta zorluk çekmeniz,

yükseklerdeki şartları zorlaştıran diğer etmenler arasındadır. Erciyes'e olan ilgimi artıran bir başka şey de bu tırmanışlar sırasında karşılaştığım bir Fransız mühendis oldu. O zamanlar Kayseri'de çalışan bir Fransız şirketine mühendis olan buralara yabancı birinin, hiç bilmediği, tanımadığı, yabancı olduğu bir yerde, böylesine bir cesaretle, neyle karşılaşıcağını bilmediği bir dağın zirvesine tırmanmak için gayret etmesi bana çok ilginç gelmiş ve üzerinde düşünmeme sebep olmuştu. Bizim hemen yanı başımızda olmasına rağmen Erciyes'e ondan daha az ilgi göstermemize, adeta çok az bağımızın olmasına üzülmüş, bu durumu kendime yedirememiştim.

Başta belirttiğim gibi çocukluk yıllarımda karşımda yükselen Erciyes'in hâlleri

beni çok etkilerdi. O yıllarda Kayseri'nin en önemli fabrikalarından birisi olan Sümer Bez Fabrikası'nın arkasından geçen patika toprak yoldan yarım saat süren okuldan eve dönüş yolculuğumun en önemli yoldaşı tam karşımda bana eşlik eden Erciyes Dağı idi.

Erciyes Dağı'nın o benzersiz karla kaplı tepelerini izleyerek yürürken değişik hülyalara dalmanın zevkini bugün, bunca yıl sonra tam olarak anlatmam ve gerçek anlamda ifadelere dökebilmem mümkün değil. Çok meraklı olduğum harita incelemeleri sonucu adlarını duyduğum özellikle de İslam coğrafyasının çeşitli beldelerine zihnimden ne yolculuklar yapardım. Ve bu zihni yolculukların bir gün gelip gerçekleşeceğini, İslam'ın kalbi olan beldelerde uzun yıllar geçirip bu hülyaların bir şekilde gerçeğe dönüşeceğini bilemezdim tabii.

O günlerde ıssız bir bölge olan ve etrafına fabrikanın atıklarının bırakıldığı bu yolda, adeta taşlaşmış bu atıkların uzay filmlerinden çıkıp gelmiş gibi duran görüntüleri arasında, karşınızda Erciyes manzarasıyla yürürken kendinizi uzayda bir gezegende yürüyor gibi hissederdiniz. Bugünse, bu bölgelerden geçerken bambaşka duygular yaşarım. Apartmanların her tarafını kapladığı Barbaros Mahallesi'nin bu bölgesine yolum düştüğünde, o okul yıllarım aklıma gelir ve hafif bir tebessüm yüzümde belirir. İşte Erciyes Dağı'nın benim zihin dünyamdaki yeri bu kadar gerilere gitmektedir.

“BİZ EMANETİ DAĞLARA VERMEK İSTEDİK AMA ONLAR BUNU YÜKLENMEK İSTEMEDİ”

Dağlar insanlık tarihi boyunca insanların çok özel münasebetler kurduğu, duygularını ve düşüncelerini aktardıkları bir nevi canlı varlıklar olagelmıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de insanın Allah tarafından verilen “Halifelik” emanetini

▲ Ayneyn (Okçular) tepesinden Uhud Dağı ve çevresi

▲ Ayneyn (Okçular) tepesinden Uhud Dağı ve çevresi

nasıl yüklendiğinden bahsedilirken, canlı bir varlık olarak gösterilen dağların bu emaneti yüklenmekten kaçındığına da vurgu yapılır.

Dağlar bütün heybetlerine rağmen Yüce Allah'ın yeryüzündeki halifesi olma görevini üstlenmekten çekinmişler ve bunu istememişler. Ahzab suresi 72. ayet-i kerime; *“Biz emaneti göklere, yerküreye ve dağlara teklif ettik, ama onlar bunu yüklenmek istemediler, ondan korktular ve onu insan yükledi. Kuşkusuz insan çok zalim, çok bilgisizdir.”* buyrulurken bu durum ayet-i kerime ile beyan edilmiştir. Dağlar ve insanlar arasındaki bu sırlarla dolu münasebet binlerce yıldır bu şekilde devam edip gidiyor. Binlerce yıldır devam eden bu ilişki içinde insanoğlu dağları kendine yakın, sırlarını kendine açan, tecelli ve tahayyülün kaynağı, hissedilen varlıklar olarak görmüştür. İnsanlık tarihi dağların insanlar için nasıl bir sığınak olduğunu, insanoğlunun dünyanın kirliliklerinden, cehaletinden ve türlü olumsuzluklarından kaçmak, yalnız kalmak için dağlara nasıl sığındığını gösteren örneklerle doludur.

Biz Müslümanlar için dağlarla insanlar arasındaki ilişkiyi en iyi açıklayan ve en iyi misal olan şey de Resulullah Efendimizin İslam tebliğine başlamadan önce yıllarca Mekke’de bulunan Nur Dağı’ndaki Hira Mağarası’na çıkıp, Mekke’nin o cahiliye adetleriyle dolu ortamından kaçarak kendisini Hira Mağarası’nda inzivaya ve tefekküre vermesidir. Yine Hz. Musa’nın Sina Dağı’nda Yüce Allah’la konuşması ve burada kendisine “On Emir”in verilmesi gibi peygamberler tarihi açısından çok önemli hadiseler hep dağlarla insanoğlunun bağlantısını anlatan en güzel örneklerdendir.

Bu anlamda dağlar her zaman insanoğluna kucak açmış, sığınacağı güvenli bir liman olagelmıştır. Kayseri’mizin, hatta Anadolu’nun sembolü hâline gelmiş Erciyes Dağı için de bu böyledir.

Erciyes Dağı’nın benim hayatımda bıraktığı izlerle ilgili daha birçok şey

▲ Uhud Dağı ve çevresi

▲ Seyyidü’ş Şüheda (Hz. Hamza) Camii’nin yeniden inşa edilerek 2017’de açılışı ile ilgili kitabe

yazmam mümkün. Ama bunu fazla uzatmak istemiyorum. Asıl üzerinde durmak istediğim konuya bir giriş olsun düşüncesiyle bunları yazdım. Benim dağların insan hayatındaki önemini gerçek anlamda keşfetmemi sağlayan, geçtiğimiz

5 yıl boyunca görev yaptığım Medine-i Münevvere’de bulunan ve bütün dünya Müslümanları için müstesna ve benzersiz bir yere sahip olan Uhud Dağı ile ilgili yaşadıklarım ve hissettiklerimdir. Amacım Uhud Dağı’nın kıymeti ve değeri ile ilgili fikirlerimi, Erciyes Dağı ile ilgili düşüncelerimle mezcederek ortaya koymaktı. Bu yüzden Erciyes Dağı ve Uhud Dağı hayatımın en önemli simgeleri hâline geldi. Medine-i Münevvere’de ne zaman biraz nefes alma ihtiyacı hissetsem hemen gittiğim yerlerin başında elbette Mescid-i Nebevi ile birlikte Uhud Dağı olmuştur.

“UHUD BİZİ SEVER, BİZ DE UHUD’U SEVERİZ”

Peygamber Efendimizin bu sözünde, tıpkı dağların sakladığı gibi nice sırlar saklıdır. Daha önce videolardan, resimlerden gördüğüm Uhud Dağı ile ilk karşılaşmam benim için çok anlamlıydı. 2016

yılıının bir eylül günü Suudi Arabistan’ın Medine-i Münevvere şehrinde bulunan Medine Uluslararası Türk Okulu’nda öğretmen olarak görev yapmaya başlamam, Efendimizin ve Müslümanların hayatlarında müstesna bir yere sahip olan Uhud Dağı ile tanışmama vesile oldu. Göreve başlamak için Ankara’dan Türk Hava Yolları’nın Türk hacılarını getirmek için Medine’ye giden uçağına bindiğimizde karşılaştığımızla ilgili içimdeki hisler çok farklıydı. Nelerle karşılaşacağım, kimlerin dostluğu beni bekliyor. Bütün bu duygular insanın içini kıpır kıpır hâle getiriyordu.

Medine’ye gitmek üzere havalanan Türk Hava Yolları uçağı içerisinde öğretmenlerden başka birkaç aile dışında kimse yoktu. Uçağın boş olması, uçağın içerisinde rahat hareket edebilme imkânını verdi. Aşağıda uzanan uçsuz bucaksız Akdeniz’i, ardından Kızıldeniz ve Arabistan coğrafyasının kuzeybatı kesimlerini yukardan görme imkânı bulmak belki de

▲ Ayneyn (Okçular) tepesi ve ziyaretçiler

▲ Seyyidü’ş Şüheda’da şehitlerin kabirlerinin bulunduğu alan

Medine’de ve Arabistan’da geçireceğim çok verimli 5 yılın habercisiydi.

Medine-i Münevvere’ye ulaşmamızın ardından, sıcak bir öğleden sonra bizleri Medine’de gezdirmek için arabasını tahsis eden Şakir hocanın rehberliğinde Uhud Şehitliği’ne doğru hareket etmiştik. O zaman yapımı devam eden Hz. Hamza Camii’nin bulunduğu Şüheda-yı Uhud bölgesi bizim için çok anlamlı bir yere sahipti. Bölgede o zamanlar adeta bir panayır yerini andıran pazar yeri, yapımı devam eden Hz. Hamza Camii ve heybetli görünümüyle arkada uzanan Uhud Dağı ilk dikkatimi çeken manzaralar oldu. Bir de o zamanlar umrecilerle dolup taşan, İslam tarihinin en dramatik sayfalarından birisi olan Okçular Tepesi’nin o kalabalık manzarası hâlâ gözlerimin önünde, o gün çektiğim fotoğraflara baktıkça sanki o günler yeniden gözlerimin önünde canlanıyor ve aynen o günleri yaşıyormuş gibi hissediyorum.

Tabii Uhud deyince hemen aklımıza “Uhud Savaşı” ve “Uhud Şehitleri” gelir. Şehitlerin efendisi Hz. Hamza ve Hz. Musab b. Umeyr ilk akla gelen isimlerdir. Okçular Tepesi’nin küçük bir tepe görünümündeki hâli, insanlarla dolu etrafı ile çok tefekküre imkân veren vaziyeti olmasa da yine de insanı hâlden hâle sokan hisler benim için benzersizdi. Aynen bir zamanlar çocuk muhayyilemle karşımda duran Erciyes’in benzersiz hâllerini tam olarak müşahade edemesem de içimde ortaya çıkardığı hisler gibi, Uhud Dağı da ilk anda bende bambaşka hisler ortaya çıkardı. Tabii Uhud şehitlerini her ziyaretimde, Okçular Tepesi’nin etrafından her geçişimde burayla ilgili mutlaka farklı hislerim olmuştur.

Peygamber Efendimizin bu savaş sırasında okçulara verdiği kesin talimat zaman zaman aklıma gelir. Kesinlikle bu tepeyi terk etmemeleri gerektiğini özellikle emretmesine ve “Düşmanın bizi parça parça ettiğini görseniz bile burayı terk etmeyeceksiniz” uyarılarına rağmen bu sözleri hiçe sayıp ganimet derdine

▲ Muharres Mağarası önceki hali

düşerek dünya nimetleri peşine koşup hepsi de şehit olan sahabeler aklıma geldi. Sahabe efendilerimize saygımız büyüktü elbette ama demek ki insanoğlu her an uyanık olmak zorunda. Çünkü şeytanın hilelerinin hiç bitmediği bir dünyada yaşıyoruz. Hem de aynı zamanda her anının hesabını vereceğimiz bir dünyada.

İşte belki ilk ziyarette değil ama daha sonraki ziyaretlerimde Uhud hep beni içine çeken bir dağ oldu. O ilk ziyarette, bu duygular içinde Uhud Şehitliği’ne varıyoruz. Muazzaz Uhud şehitlerinin kabirlerinde duamızı yapıp, Peygamber Efendimizin İslam ordusuna geri çekilme emri verdiği ve Uhud Dağı’nın etekle-

rinde kendisinin de sığındığı Muharres mağarasına doğru hareket ediyoruz. O yıllarda çıkmak yasak olmasına rağmen bir şekilde insanların çıkıp içine girebildikleri bir mağaraydı burası. O zaman değil ama, daha sonra çıkıp içine girmek nasip oldu Elhamdülillah. Birkaç kişinin ancak sığabileceği, sağa ve sola dönmenin

▲ Muharres Mağarası giriş bölümü kapatıldıktan sonraki hali

çok zor olduğu küçük bir mağara burası. Peygamber Efendimizin Uhud Savaşı sırasında ordunun geri çekildiği Uhud Dağı’nın eteklerinde küçük bir mağara.

Daha sonraki yıllarda maalesef mağaranın girişini çok kalın bir beton tabakasıyla kapattılar ve giriş imkânını tamamen ortadan kaldırdılar. Bu da üzerinde durulması gereken ilginç bir durum aslında. Suudi yetkililer Vehhabiliğin etkisiyle herhangi bir mekânın ziyaret edilmesini, kutsallaştırılmasını şirk olarak görüyorlar. Bunu Medine’ye gittiğimiz ilk yıllarda “Mutavva” adı verilen sivil polislerin uygulamalarından çok yakından

biliyoruz. Namaz vakitlerinde sokakta gördükleri insanları namaza gitmeleri konusunda uyaran bu görevliler özellikle Suudi Arabistan’ın hızlı bir dönüşüm yaşadığı son yıllarda tamamen ortadan kayboldular. Şu anda namaz hassasiyeti konusunda tam serbestliğe doğru hızlı bir gidiş var.

Evet, Uhud Dağı ziyaretinde Peygamber Efendimizin sığındığı bu mağara dışında, bu mağaranın hemen aşağısında “Fesih Mescidi” adı verilen ve Osmanlı zamanında ayakta olmasına rağmen bugün sadece kalıntıları kalan bir mescid de bulunuyor. Bu mescidin 50 m kadar

güneyinde ise savaş sırasında Peygamber Efendimizin kırılan mübarek dişlerinin Hz. Fatıma annemiz tarafından tedavi edildiği, pansumanın yapıldığı küçük bir mağara daha bulunuyor. Mağaranın içerisinde Efendimizin mübarek başlarını koyup yaslandıkları yer var. Fakat maalesef bu mağara da bugün tamamen her tarafı betonla kapatılarak girilmez hâle getirildi. Suudi idaresi birçok yerde turizme açtığı birçok eseri maalesef Uhud bölgesinde tamamen ortadan kaldırdı. Buraların ziyaret edilip kutsallık atfedilerek şirke girildiğine inanılıyor. Bu yanlış algı maalesef başka mekânlar için uygulanmamasına rağmen Peygamber Efendimizin ziyaret ettiği mescitler, kuyular ve diğer mekânlar konusunda katı bir şekilde uygulanıyor. Medine-i Münevvere içerisinde bulunan mescitler ve eski kuyulardaki tahribatı tek tek gezerken daha yakından görüyorsunuz. Allah’a sonsuz şükürler olsun ki Rabbim bana, Peygamber Efendimizin Medine-i Münevvere’de uğradığı hemen hemen her mekânı gidip görme ve kayıt altına alma imkânını bahşetti. Bu belki de hayatımda kazandığım bütün zenginliklerden daha büyük bir mükâfattı. İnşallah bu büyük nimetin şükrünü yerine getirebilen kullardan olabiliriz.

Uhud Dağı ve çevresi oldukça geniş bir alanı kaplıyor. Okçular Tepesi, Uhud Şehitliği ve Hz. Hamza Camii birbirinin yanı başında bulunuyor. Bu arada şehitliğin 500 m kadar batısında ikinci bir şehitlik daha bulunuyor. Seller sonucu şehitlerin kemikleri ilk şehitlikten ileriye doğru sürüklenince şehitlerin naaşları bu ikinci şehitliğe defnedilmiş, fakat bu mezarlığın etrafı çevrilmiş olmasına rağmen şehitlik olduğunu belirtecek hiçbir emare bulunmuyor. Yine küçük bir detay mı bilemiyorum ancak 2016’da inşaat hâlinde olan fakat daha sonra inşaatı tamamlanarak ibadete açılan Hz. Hamza Camii’ni inşa edenlerin bir Türk firması olduğunu öğreniyor ve bu güzel işten dolayı gururlanıyorum. Çünkü Hz.

▲ Uhud Dağı zirveden gece Medine-i Münevvere manzarası

▲ Uhud Dağı zirveden Medine-i Münevvere manzarası

Hamza Camii mimari özellikleri ve dış görünüşüyle çok güzel bir eser oldu.

Uhud Dağı ile bu ilk tanışmamın ardından 5 yıl boyunca onlarca defa Uhud bölgesi önemli bir ziyaret mekânım oldu. Medine-i Münevvere’ye umre ziyareti için gelen yakınları ve arkadaşları gezdirirken ilk uğrak yerimiz Uhud olurdu. Ayrıca belirli zamanlarda farklı duygular yaşadığımda, sıkılıp bunaldığımda, ferahlamak ve rahatlamak için çıkıp varacağım bir yerdi Uhud. Şimdi o günleri düşünüp insanın çıkıp kendisini vereceği bir Uhud Dağı olmalı diyorum. Bundan sonra bu boşluğu ne kadar olur bilemiyorum ama

artık Erciyes ile doldurmaya çalışacağız.

Bütün bu duyguları yaşayınca, Peygamber Efendimizin “Uhud bizi sever, biz de Uhud’u severiz” sözünün ne kadar anlamlı ve hikmetlerle dolu bir söz olduğunu daha iyi anlıyorum. Ben bu anlamda Uhud’a ne kadar sığındım, onun bu yönünden ne kadar istifade ettim bilemiyorum; zaten bunu matematiğe dököp sayılarla ifade etmek elbette mümkün değildir. Sayısız defa ziyaret ettiğim bu müstesna mekânların bende bıraktığı benzersiz duygular tam olarak tarif edilemez. Umrecilerin birkaç gün gelip kaldıkları ve belki bir sefer uğraya-

bildikleri bu mekâna 5 yıl boyunca sayısız defalar gitme fırsatım oldu. Hemen her gün üzerinden geçtiğim çevre yolunun kenarında “Şüheda-yı Uhud” tabelasının yine bir gün karşıma geleceğine inanıyorum. Yeniden o topraklara ayak bastığımda özlemle koşacağım yerlerin başında geliyor Uhud. Birçok önemli ve anlamlı mekân var ama Uhud’un yeri bir başkadır bende.

UHUD DAĞI ZİRVESİ İLE DE BİR BAŞKA

Uhud Dağı’nın zirvesine giden yolu bulmak için çok arama yapmama rağmen bulamamıştım ve bundan dolayı merakım giderek artmıştı. Daha sonra telefon ve telsiz vericilere ulaşmak için bir yol olduğunu ve arabalarla da buraya gidilebildiğini öğrenince bu yolu bulup çıkmak için çareler aramaya başladım. Beklediğim fırsat bir arkadaş grubu ile birlikte geldi. Arabalarla başladığımız tırmanışa daha sonra yürüyerek devam etmek zorunda kaldık. Yukarıya kadar çıkan yolun bir bölümü küçük arabaların çıkmasına çok müsait olmadığı için yolun geri kalan kısmını yürüyerek devam ettik. Uhud Dağı’nın zirvesine doğru giden bu yolda ilerlerken, güneşin ufukta hafif hafif batışına da şahit oluyorduk. Aşağıda Uhud Dağı’nın iki tepesi arasından görülen Hz. Hamza Camii ve eşsiz Medine manzarası insanı mest eden en önemli hususlardı. Çok istememe rağmen bu tırmanışı bir de seher vakti, sabah namazı vakti sonrası yapamadım. Uhud Dağı’ndan güneşin batışını izledik ama bir de güneşin doğuşunu izlemek benzersiz bir tecrübe ve hatıra olurdu herhâlde. Ayrıca biraz daha zirveye yakın bölgelerde eski dönemlerden kalma kalıntılar bulunuyor. Yağmurun yağdığı dönemlerde suların biriktiği küçük bir göletin de bulunduğu, fakat bu gölette her zaman su bulunmadığı daha önce çıkan arkadaşların anlattıkları

arasında yer alıyor. Bugün arazi araçları rahatlıkla buraya çıkabiliyor ve benzersiz Medine manzarasını buradan تماشا edebiliyorsunuz.

hissettirdikleri ile benzersiz bir yerdi. Bir gün tekrar Uhud’da olmayı çok isterim elbette. Fakat bir Müslüman olarak görevimiz bulunduğumuz, yaşadığımız

▲ Seyyidü’ş Şüheda (Hz. Hamza) Camii iç mekandan bir görüntü

İlk gördüğümde heyecanlandığım dağlardan birisi de Efendimiz Aleyhisselam’ın ilk vahyi aldığı, Cebrail Aleyhisselam’la bizzat müşerref olduğu Hira-Nur Dağı oldu. Onun da hikâyesi uzun olduğu için onu bir başka yazıya saklamak istiyorum. Uhud Dağı gibi Mekke’nin biraz dışında yer alan Nur Dağı, birçok defa Peygamber Efendimizi misafir etmekle şereflenmiş bir dağdır. Mekke’de, birçok defa etrafından geçtiğim fakat zirvesine bir kez çıkıp Mekke manzarasını bir sefer izleyebildiğim, üzerinde Hira Mağarası’nı taşıyan müstesna mekânlardan birisidir.

Medine-i Münevvere’de, Uhud Dağı ve Uhud Şehitliği bölgesi benim için Hicaz bölgesinde ve Suudi Arabistan içinde ziyaret ettiğim onlarca mekândan birisiydi. Fakat anlamı, değeri ve

yerlerde üzerimize düşen görevleri yerine getirmektir. Cenab-ı Hak gönül-den isteyenlere Medine-i Münevvere’ye kavuşmayı nasip eder, bizlere de aynı şekilde yeniden kavuşmak nasip olur diye dua ediyoruz.

Erciyes Dağı ve Uhud Dağı’nı elbette mukayese edemem fakat iki dağın da benim zihin dünyamda hiç silinemeyecek izleri var. Bugün Erciyes yanı başımda bulunuyor. Daha önce de Uhud Dağı yanı başımdaydı. Her ikisine olan sevgim de bambaşka, belki de birbiriyle mukayese etmek çok gereksiz. Tıpkı Efendimizin bir canlı olarak görüp “Uhud bizi sever biz de Uhud’u severiz” buyurması gibi Erciyes bütün bereketini Kayseri’ye sunmaya devam ediyor. Kısaca o da Kayseri’yi gerçekten seviyor. ■

Kayseri'de Hitit İzleri

Mustafa Erdoğan

Antik çağlardan günümüze kadar Anadolu; gerek coğrafi konumu, iklimi gerekse verimli toprakları nedeniyle tarih boyunca birçok uygarlığa, birçok medeniyete ve kavme ev sahipliği yapmıştır. Anadolu'nun çeşitli bölgeleri, coğrafi konumundan dolayı kervan yolları, göç yolları üzerinde olması nedeniyle ticari merkez hâline gelmiştir. Anadolu'nun bu bölgelerinden birisi de Kaisareia-Mazaka'dır.

Kayseri Kültepe-Kaniş, Anadolu'nun merkezinde bulunması, stratejik konuma hâkim olması nedeniyle göç hareketlerini üzerine çekmiştir. Bu unsurları göz önüne alarak o zamanın şartlarına göre bu bölgeyi önemli kılan faktör, Kaniş'in iç ve dış ticaret ağının merkezi olmasıdır. Antik çağda Kayseri'nin ticaret merkezi hâline gelmesi yerli halkla beraber kültürel etkileşimi de artırmıştır.

Ticaret faaliyetleri sonucunda Mezopotamya'dan gelen tüccarlar yoluyla Anadolu yazı ile tanışmıştır. Kayseri Kültepe, Anadolu tarihinin kilit noktası olması ve kazılarda ortaya çıkan eski yazılı belgelerle Anadolu tarihine ışık tutmuştur. Erciyes'in eteklerinde kurulan bu şehir Kültepe Kaniş'te Anadolu tarihinin başladığı yer olmuştur. Kayseri'nin düz bir ova üzerinde kurulması halkın tarım ve ticaret yapmasına avantaj sağlamıştır. Şehir konum olarak stratejik özelliğe sahip olması yönüyle maden ve kumaş

Hititler zamanında Anadolu; Mezopotamya, Kayseri ve Çukurova arasındaki kervan yolunun aktif kullanılması, buranın Hitit krallıklarına, diğer beyliklere-devletlere komşuluk yapması ve Mezopotamya'dan gelen ticaret ağının oluşması ile iktidarın ve ticaret ağının merkezi hâline gelmiştir. Ticaret ile beraber kültürel etkileşim de artmış, özellikle Anadolu-Mezopotamya ilişkileri Eski Hitit, Hitit İmparatorluk Çağı kültür ve medeniyetinin temellerinde Asur üslubu görülmüştür.²

Hititler zamanında Anadolu; Mezopotamya, Kayseri ve Çukurova arasındaki kervan yolunun aktif kullanılması, buranın Hitit krallıklarına, diğer beyliklere-devletlere komşuluk yapması ve Mezopotamya'dan gelen ticaret ağının oluşması ile iktidarın ve ticaret ağının merkezi hâline gelmiştir.

ticareti sayesinde ciddi bir ekonomi gelişme göstermiştir. Mezopotamya'dan gelen Asurlu tüccarlar; Anadolu halkına ticaret amaçlı getirdikleri malların Kültepe-Kaniş'te alım satım işlemini yaparlardı. Bu ticaret ağı sayesinde Kültepe-Kaniş siyasi ve dini açıdan merkezî bir konuma gelmiştir.¹

Hititler, kendilerini ne kadar Hattuşa merkezli devlet geçmişine dayandırsalar da kökenlerinin Neşa ve Kuşşara'ya dayandığını kabul edilir. Hititler, Hint-Avrupa dil özellikleri taşıması nedeniyle Kaneşa/Kaniş ismini Neşa şeklinde telaffuz etmişlerdir. Hititler kendilerini Neşalı olarak adlandırmışlar ve kullandıkları dile de Neşaca demişlerdir. Böylelikle Hititler tarihe Neşa dilini konuşan ve kendilerini Neşalı olarak adlandıran bir ulus olarak geçmiştir.

Hitit yollarının Orta Anadolu'daki en önemlileri Kayseri'den geçmektedir. Kayseri'den geçen yollar üzerinde bulunan çeşitli şehirler, bina harabeleri, kaleler, höyükler, yazılı ve tasvirli kaya anıtları bulunmuştur. Kayseri ve çevresinde Hititler tarafından çok sık kullanılan yollar vardır. Boğazköy-Malatya yolu Kızılırmak-Çokgöz Köprüsü'nü geçerek Erkilet üzerinden Kayseri'ye ulaşır. Kayseri-İncesu-Yeşilhisar ve Niğde'nin güneyinden uzanan yol ise Hisarcık-Develi-Fraktin üzerinden Suriye kapılarına ulaşır.³

Coğrafi araştırmalar sonucunda kervan yollarının Asur'dan Anadolu'ya Çukurova üzerinden birkaç alternatif yolla ulaştığı tespit edilmiştir. Asur'dan hareket eden tüccarlar, Ninive ve Balih'i geçtikten sonra 4 farklı yoldan Kaniş'e

ulaşmışlardır.⁴

Birinci Yol: Doğrudan kuzeye yönelen, Samsat yakınından ve Malatya'dan geçip Kaniş'e giden yoldur.

İkinci Yol: Kargamış'tan sonra kuzey-batıya yönelen, Maraş yakınlarından ve Göksun'dan geçip Kaniş'e uzanan yoldur.

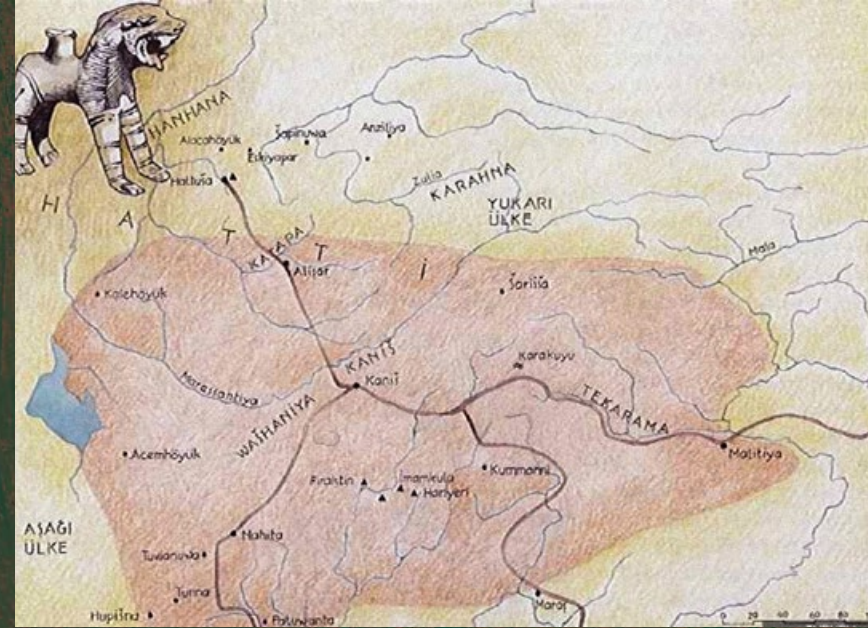
Üçüncü Yol: Kargamış'tan sonra batıya doğru ilerleyen ve Niğde'ye geldikten sonra kuzeye yönelerek Kaniş'e ulaşan yoldur.

Dördüncü Yol: Kargamış'tan sonra batıya yönelen, Niğde'ye gelen yoldan sonra kuzeybatı yönünden ilerleyen ve Tuz Gölü'nün hemen kuzeyinden kuzeydoğuya yönelip Kaniş'e uzanan yoldur.⁵ (Harita 1⁶)

Hititler zamanında alternatif yollarla da Kaniş'e ulaşılmaya çalışılmıştır. Hitit kralı III. Hattuşili (MÖ 1280-1250) ve eşi Puduhepa zamanında yapıldığı bilinen Develi-Tufanbeyli arasındaki Fraktin, Taşcı, İmamkulu, Gezbel-Hanyeri kaya anıtlarının yapıldığı güzergâha bakılırsa bu yolları koloni devrinde de kullanmışlardır. (Hitit İzlerine Örnek: Fotoğraf 1⁷, Çizim 1⁸)

Bazı kervanlar Kahramanmaraş'tan sonra Andırın veya Göksun istikametini kullanarak Saimbeyli-Tufanbeyli, Tomarza üzerinden Kaniş'e ulaşıyordu. Dicle Vadisi'ni takip eden tüccarlar Diyarbakır üzerinden Elazığ-Malatya-Darende-Gürün-Pınarbaşı yolunu izleyerek Kaniş'e ulaşıyordu.⁹

- 4 Gürkan Gökçek, "Asur ve Kaniş Arası Ulaşım ve Taşımacılık", içinde *III. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri* (Kayseri: Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi Yayınları, 2000), s. 184.
- 5 Gökçek, "Asur ve Kaniş Arası Ulaşım ve Taşımacılık", s. 184.
- 6 <http://www.bindalli.wordpress.com>.
- 7 "Fraktin Kaya Anıtı", <http://www.hittitemonuments.com>
- 8 "Fraktin Kaya Anıtı Çizimi", <http://www.hittitemonuments.com>
- 9 Cahit Günbattı, *Kültepe-Kaniş Anadolu'da İlk Yazı İlk Belgeler* (Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2017), s.104.

▲ Harita 1: Kültepe Kaniş Ticaret Yolları

▲ Fotoğraf 1: Fraktin Kaya Anıtı

Hitit kralı III. Hattuşili ve eşi Puduhepa zamanında yapıldığı bilinen Develi-Tufanbeyli arasındaki Fraktin, Taşcı, İmamkulu, Gezbel-Hanyeri kaya anıtlarının yapıldığı güzergâha bakılırsa bu yolları koloni devrinde de kullanmışlardır.

Develi yakınlarındaki dört kaya anıtı Fraktin-İmamkulu-Taşcı-Gezbeli kaya anıtları Hitit dönemine aittir. Hisarcık'ta bulunan kaya anıtı üzerinde hiyeroglif kitabe bulunmuştur. Bunlar haricinde Kayseri-Sivas yolu üzerinde Karakuyu, Kululu, Çiftlik, Dövek gibi yerlerde bulunan hiyeroglif kitabe bunlardan bazılarıdır. Niğde yakınlarındaki Gölüdağ'da bulunan aslan heykeli Hitit etkilerini göstermektedir.¹⁰

Kayseri'nin Bünyan ilçesindeki Kululu köyünde bulunan Geç Hitit Dönemi'ne ait Hiyeroglif Yazılı Kitabe. Kitabe kirli deve tüyü rengi, taş üzerine hiyeroglif yazı ile yazılmıştır. İkramiye yolu ile 1945'te müzeye teslim edilmiştir. Kitabenin yüksekliği 49 cm, çapı 30 cm, kalınlığı 24 cm'dir. Üst kısmı kavisli olup bir stel olduğu tahmin edilmektedir. Kitabenin alt tarafı dikdörtgen prizmayı andırmaktadır. Stelin ön yüzü ve iki yanında hiyeroglif yazı olup arka kısmı boştur. Uzunlamasına üstten en alta kadar iki parça hâlinde kırılmıştır. (Fotoğraf 2¹¹)

Asur Ticaret Koloni Çağı'nda yapılan filolojik, antropolojik ve arkeolojik araştırmalardan Hititlerin Orta Anadolu bölgelerine geldiği bilinmektedir. Koloni Çağı'nda Hititlerle birlikte Kaniş'te Protohattiler, Luwiler ve Hurrilerden meydana gelen karışık bir toplum yaşamaktaydı. Kaniş'teki arkeolojik kazılar ile ortaya çıkan diğer Hitit şehirlerindeki benzer buluntular ve yerleşim kalıntıları Eski Hitit Çağı buluntuları ile benzerlik göstermektedir.¹²

Landsberger'e göre Anadolu'nun yerli halkı Koloni Çağı'nda Hattilerden, Proto Luwilerden oluşuyordu ve bu dönemde Hitit izlerine rastlamak mümkündür. Kültepe metinlerinde geçen bazı kelime-

- 10 Elkovan, *Kayseri'de Hitit Kaya Anıtları*, s. 45.
- 11 Kayseri Arkeoloji Müzesi'nin envanter kayıtlarından alınmıştır.
- 12 Nezahat Baydur, *Kültepe (Kanes) ve Kayseri Tarihi Üzerine Araştırmalar*, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1970), s. 140.

1 Muhammet Fazıl Himmetoğlu, "Kaniş'ten Mazaka'ya Antik Çağda Kayseri Siyasi Tarihi", *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, 13 Mayıs 2018.

2 Himmetoğlu, "Kaniş'ten Mazaka'ya Antik Çağda Kayseri Siyasi Tarihi".
3 Tevfik Elkovan, *Kayseri'de Hitit Kaya Anıtları* (Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları, 1997), s. 45.

Kohlmeier 1983

▲ Çizim 1: Fraktin Kaya Anıtı Çizimi

Kohlmeier 1983

▲ Çizim 1: Fraktin Kaya Anıtı Çizimi

lerin Hitit kökenli olması ve kelimelere gelen eklerin Hitit yazı dilinde olması bu coğrafyada Hititlerin varlığını göstermektedir. Hitit metinlerinde geçen -ala, -ili ve -ula, ve -uli eklerinin incelenmesiyle Hattice -al, -il, ve -ul eklerine Hititçe

thema vokali, -a, -i, ve -u'nun eklenmesi suretiyle bu eklerin Hititçeleştirildiğini, Sedat Alp 1949 yılında yaptığı çalışma ile tespit etmiştir. Sedat Alp, Kültepe metinlerinde geçen kişi adı Siwasmî'nin kesinlikle Hititçe olduğunu ve bu adın

Kayseri'nin Bünyan ilçesindeki Kululu köyünde bulunan Geç Hitit Dönemi'ne ait Hiyeroglif Yazılı Kitabe. Kitabe kirli deve tüyü rengi, taş üzerine hiyeroglif yazı ile yazılmıştır.

Boğazköy'de bulunan Anitta yazıtında Neşa kentinin tanrısı olarak kaydedilen Siusmi (diğer şekilleri Siusummi, Siuna-summi) ile aynı olduğunu belirtmiştir.¹³

KÜLTEPE KANIŞ KARUMUNUN IA TABAKASINDAKİ HİTİT İZLERİ

MÖ 1750'lerden sonra Asurluların Anadolu'daki ticaret faaliyetlerinin azalmaya başlaması, Hititlerin bu dönemde güçlenerek büyümesi nedeniyle Hititler, Asurluların Kültepe'deki sonunu getirmiştir. Kaniş Karumu'nun Ia tabakasının Hititlerce imar gördüğü yönünde bazı fikir ayrılıkları vardır. Ia tabakasının Asur Koloni Çağı'nın devamı olduğunu savunan bazı arkeologlar ile Ia tabakasının Ib ile çağdaş olduğu bir yangın evresi geçirdiğini savunan arkeologlar da vardır. Ia yapı katının Kral Labarna çağına kadar devam ettiği bilinmektedir.¹⁴

Ia yapı katının Hitit Çağı'na tarih-

- 13 Sedat Alp, "Asur Ticaret Kolonileri Çağında Kanes/Nesada Hititlerin Varlığı ve Yoğunluğu" *Archivum Anatolicum-Anadolu Arşivleri*, Cilt 3, Sayı 1, Eylül 1997, s. 5-6.
- 14 Buşra Lort, "Kültepe Kaniş Kazıları ve Sonuçları (1890-2013)" (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2018), s. 27-28.

▲ Fotoğraf 2: Hiyeroglif Yazılı Kitabe

▲ Fotoğraf 3: Kültepe'de Bulunan Kral Anitta'ya ait Mızrak Ucu

lendirilmesinin kanıtı olarak, Ia tabakası kalıntıları içinde Eski Hitit Çağı'nın yapı katları ile olan benzerliği Hitit varlığını kanıtlamaktadır. Ia yapı katından çıkarılan seramikleri, madeni eşyaları ve mimari yapıları Alacahöyük, Boğazköy gibi Hitit yerleşimleri ile karşılaştırırsak benzerlikler ortaya çıkar. Bu döneme ait tablet veya yazılı belgenin olmaması sebebiyle Kaniş'te Hitit Çağı ile ilgili

sosyal ve siyasi hayatın işleyişi hakkında bilgilerimiz sınırlıdır.¹⁵

Diğer bir kanıt olarak da Hitit'in başkenti Hattuşa'da bulunan, "Anitta Metni" olarak adlandırılan belgede geçen bilgilere dayanılarak Kültepe/Kaniş'in Hitit kültürünün çıkış yeri olarak da

- 15 Lort, "Kültepe Kaniş Kazıları ve Sonuçları (1890-2013)", s. 27-28.

önemini artırmıştır. Bu tanımlama Anitta metninde Kaniş'in Neşa şehri ile eşleştirilmesine dayanmaktadır.

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın sonunda Orta Anadolu'da bulunan şehir devletleri arasında hâkimiyet mücadelesi vardı. Alishar tabletlerinde Kuşşara Kralı olan baba ve oğul Pithana ve Anitta'dan bahseder. Kuşşara'nın bugün nerede olduğu tam olarak bilinmemektedir fakat Boğazköy arşivlerinde "Anitta Tabletleri"nin burada bulunması nede-niyle Kuşşara'nın Yozgat ili çevresinde olabileceği tahmin edilmektedir.

Boğazköy'de çıkan Anitta tabletinin ilk iki paragrafında Anitta'nın anlattığına göre babası Kuşşara Kralı Pithana'nın bir gece baskını ile Neşa'yı ele geçirdiği ancak Neşa halkına bir ana, baba gibi çok iyi davrandığı belirtilmiştir.¹⁶

Tahsin Özgüç'ün Kültepe'de kazı yaptığı dönemde keşfedilen Anitta'ya ait bir hançer üzerinde (E. GAL A-ni-ta ru-ba-im) "Kral Anitta'nın Sarayı" ibaresinin yer alması Anitta'nın gerçekte var olduğunu kanıtlamıştır¹⁷ (Fotoğraf 3¹⁸). İlerleyen zamanlarda Anitta idare merkezini Kuşşara'dan Neşa'ya taşımıştır. Anitta tabletinden Kuşşara Kralı Anitta'nın Neşa'ya mahalleler kurduğunu, göğün fırtına tanrısına ve tanrı Şiuşummi'ye, Halma'ya ve Şuite'ye mabetler yaptır-dığını öğrenmekteyiz.¹⁹

Hitit tarihine genel olarak baktığımızda Orta Anadolu'da büyük bir hâkimiyet kurduklarını, Kayseri ve çevresinde kalıcı izler bıraktıklarını görmekteyiz. ■

- 16 Füzuran Kinal, *Eski Anadolu Tarihi* (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991), s. 66.
- 17 Mehmet Ali Kaya, *Türkiye Tarihi ve Uygarlıkları I Türkiye'nin Eskiçağ Tarihi ve Uygarlıkları* (İzmir: İlya İzmir Yayınları, 2012), 82.
- 18 Oya Topçuoğlu, "Anitta Metni", içinde *Anadolu'nun Önsözü Kültepe Kaniş Karumu Asurlular İstanbul'da*, ed., Fikri Kulakoğlu (İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 2015), s. 24.
- 19 Kinal, *Eski Anadolu Tarihi*, s. 67-68.

Kayseri Hamamları ve İlk Kayseri Hamamı

▲ Düğün öncesi

Mustafa Cingil

Anadolu Türk kültüründe ve Kayseri kültüründe çok önemli bir yere sahip olan “hamamlar” hakkında hemen herkes birtakım bilgi kırıntılarına sahiptir. Ancak Kayseri’de Türkler tarafından yapılmış olan ilk hamamın hangi hamam olduğu ve bu hamamın ne adı ne de yeri ne yazık ki hiç bilinmez. Üstelik bu hamam Kayseri’nin “İlk Türk hamamı” olduğu kadar belki de Anadolu’nun da ilk Türk hamamıdır.

Her ne kadar hamamlar eskisi kadar günümüzde fazlaca rağbet görmese de bu kültürün yoğun olduğu dönemlere ait izler hâlâ hafızalarda yer eder. Özellikle “hamam günleri”, ilgi çekici ve anlamlı geleneksel motifleriyle göz kamaştırır... Mum veya sabun gönderilerek davet

edilenler dışında “adak hamamları” herkese açıktır. Natır, hamamın önünde tellallık ederek gelip geçenleri içeri çağırır. Hamam sefası, çeşitli yemekler yenilerek ve eğlenceler düzenlenerek gün boyu sürer.

“Gelin Hamamı”, “Güvey Hamamı”, erkek çocuklarının “Sünnet Hamamı”, bebeklerin “Kırk Hamamı” her biri bir diğerinden farklı özel ve güzel olan törenlerdir.

Türk hamam geleneği, ayrıca sayısız inanış ve usulle süslüdür...

- Oğlan anası, gelin adayını bir kere de hamamda görmeden kesinlikle görücüye gitmez...
- Günahlardan kurtulmanın yolu, yedi ayrı hamamda yıkanıp arınmaktır...
- Çocuğu olmayan kadın, art arda her gün hamama giderek en sıcak kurna başında saatler geçirir ve derdine çare arar...
- Bu arada hamamların, geceleri cinlerin konaklama yeri olduğuna da inanılır.

Ayrıca hatırlatmakta fayda var, hamama giren kişi için keseleme, köpüklü banyo, masaj gibi görevleri yerine getirenlere “tellak”, bu görevleri kadınlar bölümünde yapan bayanlara da “natır” denilir...

İnsanların gerek iklimsel koşullar gerekse de mahremiyet düşünceleriyle, yerleşik hayatla birlikte temizlik yapabilmek için bir mekâna yani hamamlara ihtiyaçları ortaya çıkmıştır.

Hamam, suyun ısıtılmasıyla insanların yıkanması için yapılmış yerlerin genel adıdır.

Dilimize Arapçadan gelmiş olan hamam kelimesinin kökeni “ısıtmak, sıcak olmak” anlamındaki hamm’dır (hamam). Hamam kelimesinin sözlük anlamı “ısıtan yer” demek olup, yıkanma yeri manasında kullanılır.

Eski devirlerden bu yana insanlar tabii

▲ Roma Hamamı

sıcak su kaynaklarından faydalanmışlardır.

Bunlar için yapılan mekânların üstü açık olanlarına “ılıca”, örtülü olanlarına da “kaplıca” denilmektedir.

İnsanlık tarihinin en eski devirlerinden itibaren çeşitli medeniyetler hamam yapıları yapmıştır. Fakat bunlar içinde Romalılar ve İslam dininin temizliğe hassasiyet göstermesi dolayısıyla Müslümanlar, özellikle de Türkler hamama çok önem vermiş ve yaygınlaştırmışlardır. Daha Selçuklular devrinde ordunun konakladığı yerlere çadır hamamlar kurulması bu önemi gösterir. Osmanlılarda ise devletin sınırlarının ulaştığı yerlerde çok sayıda umumî hamam inşa edilmiştir.

Hamamlar kullanım şekillerine göre özel ve genel hamamlar olarak sınıflanırdıldığı gibi, erkekler ve kadınlar için ayrı kısımların yapılıp yapılmamasına

göre de tek ve çift hamamlar olarak adlandırılmıştır. Tek hamamlar erkekler için yapılmış olup günün belli saatlerinde kadınların kullanımına tahsis edilir. Çifte hamamlar ise biri erkeklere diğeri kadınlara ait olmak üzere birbirine bitişik olarak inşa edilen iki hamamdan oluşur. Çifte hamamlarda genellikle erkekler kısmı kadınlar kısmından büyük tutulmuş, bunların giriş kapıları bir meydana veya ana yola açılırken kadınlar kısmının giriş kapıları ise mahremiyet düşüncesiyle tali yola açılmıştır.

Hamam gelenekleri halk edebiyatına da divan edebiyatına da yansımıştır. Kurna başı ile, hamam kubbesi ile ilgili sayısız atasözü ve deyişin yanı sıra, Karagöz’ün kadınlar hamamına girmek için giriştiği zekice hileleri konu alan ünlü Karagöz oyunu, halk edebiyatında özel bir yer tutar. Hamam güzellerini anlatan “Hamamiye”

ve hamam eğlencelerini dile getiren “Hamamnâme”ler ise, Türk hamamı ile ilgili divan edebiyatı türlerinden ikisidir. Nedim’in Gazel’inin kasideleri, bu türün örneklerindendir

Kayseri’nin bilinen, Türkler tarafından yapılmış olan ilk hamamı; “Birlik Hamamı”dır.

Çoğumuz adını ilk defa duysa da yerini bilmesede bu böyledir. Hatta Anadolu’nun Mardin’deki Artuklu dönemi “Mâristan Hamamı” ile aynı dönemde yapılmış olması ile de Anadolu’da Türkler tarafından yapılan “ilk iki” hamamdan biridir...

HAMAM MEKÂNLARI;

1.Soyunmalık (Camekân)

Hamamların hemen girişinde yer

▲ Roma Hamamı

▲ Birlik Hamamı

▲ Selahattin Hamamı

▲ Selahattin Hamamı

▲ Sultan Hamamı

Hoca Hasan ya da Birlik Hamamı, Türklerin Kayseri’de inşa ettikleri bilinen ilk hamamı olup Anadolu’nun da Türkler tarafından yapılan ilk iki hamamından biridir.

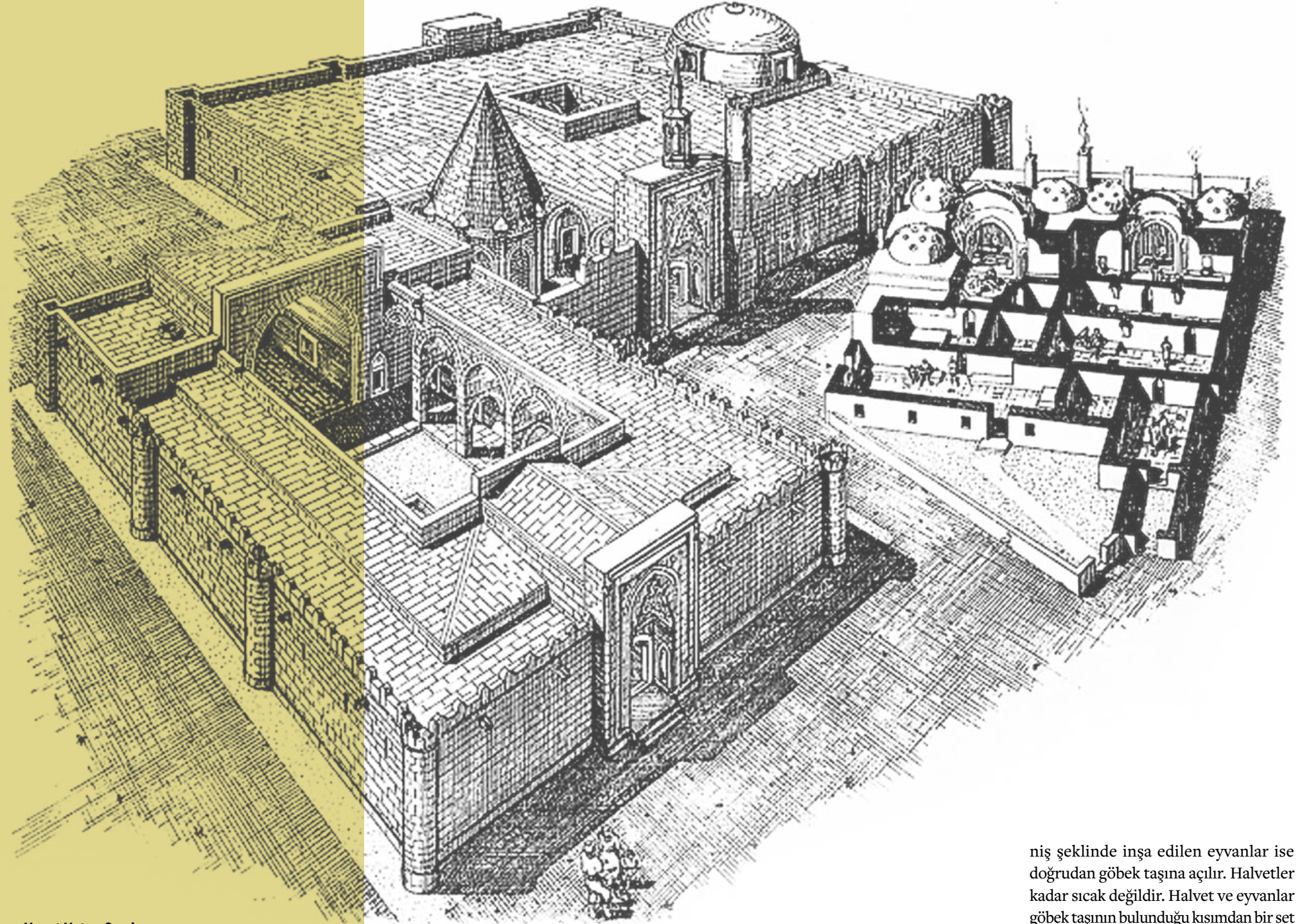
alan bu mekân adından da anlaşılacağı üzere yıkanma kısmına girmeden önce elbiselerin çıkarıldığı ve yıkandıktan sonra dinlenilen kısımdır. Türk hamamlarının yüzyıllardır değişmeyen düzenlemesi şu şekildedir: Soyunmalık kapısından girince kapının hemen yanında hamamcının oturması için bir yer bulunur. Bu

kısımın yanında ise emanetlerin saklandığı dolaplar yer alır. Soyunmalık mekânının orta kısmına çeşitli formlarda fıskiye havuzlar yerleştirilmiştir. “Camekân” yalnızca soyunulup giyinilen bir yer olmaktan çok; çay, kahve ve soğuk meşrubat içilerek dinlenilen, sohbet edilen bir bölümdür.

▲ Hunat Hatun Cami

2. Ilıklık (Soğukluk)

Hamamlarda sıcaklık bölümüyle soyunmalık arasında yer alan ılık bir geçiş mekânıdır. Ilıklık genellikle enine uzanan, dikdörtgen biçiminde bir mekândır. Bu kısımda dinlenmek için mermer setler, tıraşlık (usturalık) adı verilen temizlik hücreleri ile bir kenarda bazen dehliz

gibi geçişi olan tuvaletler bulunmaktadır. Ilıklığın üstü beşik tonozlarla, kubbelerle örtülmüştür.

3. Sıcaklık

Hamamlarda ılıkılık kısmından yıkanma eyleminin gerçekleştiği yer olan sıcaklık kısmına dar ve ancak bir insan

boyunda olan bir kapıdan girilir. Sıcaklık kısmı hamamın en sıcak ve buharlı yeridir. Sıcaklık kısmında yıkanma iki ayrı yerde gerçekleşir. Küçük bir kapı ile ana sıcaklık mekânına açılan, alçak tavanlı, oldukça sıcak mekânlar olan halvetler hem rahat yıkanmak isteyen hem de sıcak ortam arayanlar içindir. Kemerli veya tonozlu

niş şeklinde inşa edilen eyvanlar ise doğrudan göbek taşına açılır. Halvetler kadar sıcak değildir. Halvet ve eyvanlar göbek taşının bulunduğu kısımdan bir set hâlinde yükseltilmişlerdir. Gerek halvet gerekse eyvanlarda yıkanan kimselerin oturması için yerden 15-20 cm yüksekliğinde sekiler yapılmış, bu kısımlara, içine su doldurulup dökerek yıkanmak için mermerden kurnalar konulmuştur.

4. Külhan - Isıtma Sistemi

Külhan, Türk hamamlarında sıcaklık

bölüm duvarının bitişiğinde yer alan sıcak su deposunun gerisinde bulunan, boyutları her hamamda farklı olan, hamamın ısıtılmasını sağlayan ateşin yakıldığı, yakıtın depolandığı ve atıklarının biriktirildiği bölümdür. Yakıt olarak odun kullanılır; fakat son yıllarda mazot ve kömür de tercih edilir olmuştur.

Girişi hamamın arka tarafındadır.

KAYSERİ HAMAMLARI

1- Battalaltı Roma Hamamı

Kayseri, milattan önce Kapadokya'nın merkezi olduğu gibi milattan sonra da Roma ve Bizans dönemlerinde Kapadokya eyaletinin merkezi idi. Bu dönemlerde muhakkak ki diğer Roma şehirlerinde olduğu gibi burada da hamamlar bulunmaktaydı. Bunlardan bugün ancak bir tanesinin kalıntıları zamanımıza kadar gelebilmiştir. Kayseri'nin "Eskişehir" olarak tabir edilen Kapadokya-Roma dönemi yerleşim yerinin şehre bakan kısmında, tarihî Battal Camii yakınında bulunan büyük ebattaki kalıntılar zamanımıza kadar "Roma Hamamı" olarak isimlendirilmiştir.

SELÇUKLU DÖNEMİ HAMAMLARI

2- Birlik Hamamı

Kayseri'nin ilk hamamı olduğu varsayılan Birlik Hamamı... Türkiye Selçukluları döneminde şehrin ikinci büyük külliyesini Hoca Hasan isimli Selçuklu veziri inşa ettirmiştir. Selçuklu Sultanı II. Kılıç Arslan'ın oğlu olup Kayseri'de valilik yapan Nureddin Sultanşâh zamanında II. Kılıç Arslan'ın veziri iken bu şehzadeye

atabek olan Hoca Hasan, 1193 yılında şehrin bugünkü Düvenönü semtine cami, medrese ve hamamdan oluşan külliyesini inşa ettirmiştir.

Bugün medresesi harap hâlde olup mülkiyeti vakıflardan özel şahıslara geçmiş olan ve acil restorasyon ihtiyacı bulunan külliyenin Atatürk Bulvarı üzerinde olan camisi 1950'li yıllarda yol genişletme çalışması esnasında yıkılarak yeniden bugünkü yerine, Hoca Hasan Camii olarak medresenin önüne inşa edilmiştir.

Medresenin kuzeyinde bulunan ve sonradan "Birlik Hamamı" ismini alan külliyenin hamamı ise 25 yıl öncesine kadar harap hâlde idi ve kalan bölümleri ise işlik olarak (iplik sarma yeri) kullanılmaktaydı. Hoca Hasan ya da Birlik Hamamı, Türklerin Kayseri'de inşa ettikleri bilinen ilk hamamı olup Anadolu'nun da Türkler tarafından yapılan ilk iki hamamından biridir.

3- Selahattin Hamamı

Selçuklular dönemine, 12. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen "Lala Muslihiddin Külliyesi"nin hamamı bugün hâlen ayakta olup faal bir şekilde işlemektedir. "Muslihiddin" ismi halk arasında muhtemelen söyleyiş zorluğundan kaynaklı sonradan "Selahaddin"e dönüşmüştür. Külliyenin camisi olan Lala (Lale) Camii'nin kaç yılında yapıldığı ve yaptıranın kim olduğu hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Günümüzde hamam Kayseri Lisesi'nin (Milli Mücadele Müzesi) doğusunda olup Kızıkapı meydanına bakar. Çifte hamam olarak inşa edilmiştir. Mülkiyeti Güpgüpzâde vakfına geçmiş olup faal ve sağlam vaziyettedir.

4- Sultan Hamamı

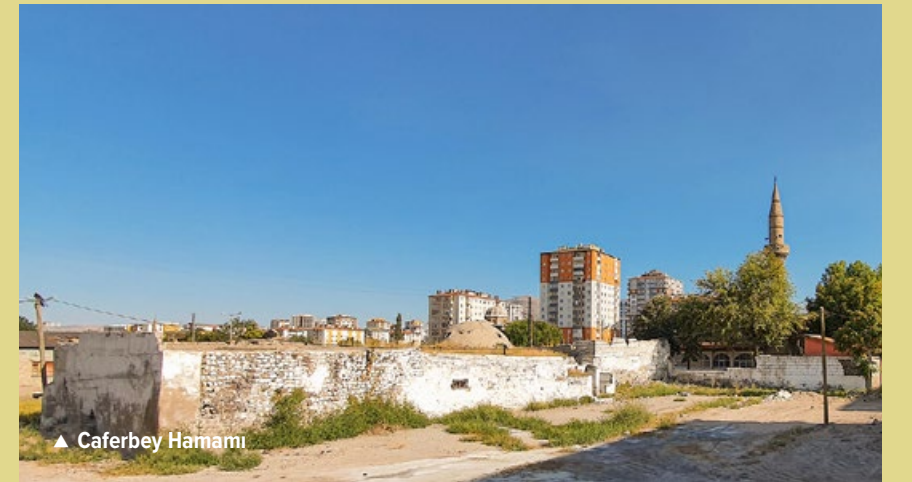
Sultan Hamamı, günümüzde "Selçuklu Uygurluğu Müzesi" olan, Gıyâsiye ve Şifaiye (Gevher Nesîbe) tıp medresesi vakfına ait idi. 1205 yılında inşa edilen bu vakfın olduğu düşünüldüğünde yapılışı ve inşası 13. yüzyıla tarihlenebilir. Sultan Hamamı'nın ismini medrese ve tıbbiyeyi

▲ Gülük Hamamı

▲ Kadı Hamamı

▲ Caferbey Hamamı

yaptıran Selçuklu Sultanı, I. Gıyâseddin Keyhüsrev'den aldığı tahmin edilmektedir. (Gevher Nesîbe Hatun'un ağabeyi, Alâeddin Keykubad'ın babası)

Şehrin Kağnıpazarı semtinde, surlar arkasındadır. Çifte hamam olarak inşa edilmiştir.

40 yıl kadar önce kapatılarak harabe

▲ Deveci Hamamı

▲ Deveci Hamamı

▲ Setenönü Hamamı

hâline gelmiştir. Kapatılmasındaki temel neden; Kayseri’de bulunan diğer hamamlar gibi vakıflarca satılması ve mülkiyetinin özel şahıslara geçmesidir. Hamam eski sahiplerinden satın alınarak bina yeniden ihya edilmiştir. Bugün lokanta olarak kullanılan hamamın varlığı en azından bu şekilde korunabilmiştir.

5- Hunat Hamamı

Anadolu Selçukluları’nın büyük hükümdarı I. Alâeddin Keykubad’ın eşi Mahperi Hunat (Huand) Hatun’un ismini taşıyan ve Kayseri’nin merkezinde bulunan külliyein hamamı olan Hunat Hamamı, mülkiyeti yine özel şahıslara geçmiş olup faaliyeti bugün de devam eden hamamlardandır. Hamamın kuzeydoğu köşesinin Hunat Camii’nin temelleri altında kaldığı görülmektedir. Bu açıdan hamamın camiden çok daha önce yaptırıldığı açıktır.

Hunat Hatun’un Alâeddin Keykubad’ın öldürülmesinden (31 Mayıs 1237) hemen sonra Müslüman olduğu bilindiğine göre külliye ait yaptırdığı yapılar sadece hamam ve hayatta iken kendi adına yaptırdığı türbesidir. Diğerleri, yani medrese ve cami Alâeddin Keykubad tarafından yaptırılmış, onun öldürülmesi ile de Hunat Hatun tarafından 1238 yılında tamamlanmıştır. Yani Hunat Camii Hunat Hatun tarafından yaptırılmayıp (Müslüman olduktan sonra) onun tarafından tamamlanmıştır.

6- Gülük Hamamı

Danışmendliler döneminde yapılan cami ve medrese 1335 yılında meydana gelen şiddetli bir depremde harap olmuştur. Yapı, Gülük Şemseddin isimli şahıs tarafından onarılmış ve bir de hamam ilave edilmiştir. Düvenönü meydanına yakın olan ve günümüzde özel şahıslara geçmiş olan hamam harap bir durumda iken restorasyon çalışmaları başlamıştır.

Gülük Camii ise çeşitli onarımlar geçirmesine rağmen dimdik ayaktaadır.

OSMANLI DÖNEMİ HAMAMLARI

7- Meydan Hamamı (Hüseyin Bey / Çömlek Hamamı)

Büyük Osmanlı mimarı Sinan’ın Kayseri’de yapmış olduğu üç hamamdan birisidir. Bu hamam, Cumhuriyet Meydanı’ndan İstasyon Caddesi’ne girişte, Sahabiye Medresesi’nin kuzeybatısında, yarısı yolda yarısı şimdiki Tapınç İşhanı’nın yerinde idi. Yakın zamana kadar kalıntıları ayakta idi ve mahalle büyüklerinin bu hamamda yıkanmış olduğunu söyleyenler vardı.

1547 tarihli vakfiyeye göre hamamı yaptıran Hüseyin Bey, Kanunî dönemi Aksaray Mirlivası idi. Kayserili olduğu ve Hacı Kılıç Mahallesi’nde yaşadığı tahmin edilmektedir. Vakfiyesine göre Selçuklu Hacı Kılıç Camii’ni de onartmış, kuzeyine bir imaret yaptırmış ve meydana yakın bu hamamını da Mimar Sinan’a yaptırmıştır.

Hamam daha sonradan sebebi bilinmeyen bir şekilde “Çömlek” ismini almıştır.

Mimar Sinan yapısı olan bu eser İstasyon Caddesi’nin yapım çalışmaları esnasında kalıntıları tesviye edilerek ortadan kaldırılmıştır. Hüseyin Bey’in mezarı da eskiden yol ortasında iken, İstasyon Caddesi’ni genişletme çalışması esnasında taşınarak Hacı Kılıç Camii’nin minaresinin yanına nakledilmiştir. Bura-daki mezar taşlarına göre ölüm tarihi 1552 yılının ramazan ayıdır.

8- Gürcü Hamamı

Mimar Sinan’ın Kayseri’de yapmış olduğu hamamlardan bir diğeridir. Kanunî dönemi vezirlerinden Konya valisi Gürcü Osman Paşa, Mimar Sinan’a meydandaki hükümet konağını, bu binanın önündeki Osman Paşa Camii ve bunun yanındaki ikiz medreseyi yaptırmıştır. (Muhtemelen bu yapılar valilik binası ile saat kulesi arasındaydılar ve hepsi de yok edilmiştir!) Ayrıca İnönü Bulvarı’nda olan şimdiki Büyük Otel ve Samurağa İşhanı yerinde bulunan hamamı yaptırmıştır. Gürcü

Hamamı ismi ile bilinen bu hamamın kalıntıları da 60’lı yıllarda yol genişletme çalışmaları sırasında yıkılmış olmasına rağmen hamam buradaki eski mahalleye ismini vermiştir.

9- Paşa Hamamı

Mimar Sinan’ın Kayseri’de yaptığı üçüncü hamamdır. Mimar Sinan’a ait tezkiyelerde Kayseri’de “Hacı Ahmet Paşa Camii (Kurşunlu Camii)” olarak geçen caminin külliyesine dâhildir. Hacı Ahmet Paşa, II. Selim devri Konya valilerindendi. O da eyaletin ikinci büyük sancağı olan Kayseri’de oturmuştur. Sarayda av kuşlarının eğitimi ile ilgili dairede görev aldığı için “Doğancı” lakabı ile anılmıştır. Türbesi ve vakıf eserlerinin bulunduğu Üsküdar’daki “Doğancılar” semti ismini ondan almıştır. Doğancı Hacı Ahmet Paşa’nın Kayseri’ye 1573 yılında yaptırmış olduğu camisinin (Kurşunlu Camii) sonraki kayıtlarda özellikle hamamı “Mimar Sinan Hamamı” olarak geçmiştir. İki kubbeli olduğu eski fotoğraflarda açıkça görülen bu önemli yapı da maalesef 1930’lu yıllarda, o dönem belediyesine de bakan Kayseri Valisi Nazmi Toker tarafından buradan geçen yolun genişletilmesi gerekçesiyle yıkılarak ortadan kaldırılmış, yok edilmiştir.

10- Kadı Hamamı

Kadı Hamamı, Cami-i Kebir yanında ve onun külliyesine dâhil olmuş bir hamamdır. Banisi anne tarafından Kayseri’de meşhur mutasavvıf Şeyh İbrahim Tennûri’nin torunu Kadı Bedreddin Mahmud’dur. Kayseri merkezinde Cami-i Kebir Mahallesi’nde, 1542 yılında, biri erkeklere diğeri kadınlara ait olmak üzere birbirine bitişik iki hamam (çifte hamam) olarak inşa edilmiştir. Hâlen faal durumda olan hamam, vakfın evladının mütevellileri tarafından kiraya verilmektedir.

11- Cafer Bey Hamamı

Aynı isimli mahallede bulunan hamam,

uzun süredir faaliyetten çıkmış olup binası başka bir hizmet için kullanılmaktadır. Hamamın banisi, 14. yüzyılda Kayseri’ye hâkim olan Sivas merkezli Eretna Devleti’nde kısa bir süre beylikte bulunan Cafer Bey ile karıştırılmamalıdır. Hamam 1929 yılında vakıflarca Hunat ve Sultan hamamları ile birlikte özel şahıslara satılmıştır.

12- Deveci Hamamı

Yakın zamana kadar vakıf olarak evladı elinde faaliyetini sürdürdüğü hâlde önemli bir geliri olmaması ve onarıma ihtiyaç duyması gerekçeleri ile işletmesi durdurularak Vakıflar idaresine devredilmiştir. Harap olan hamam hâlen aşevi olarak hizmet vermektedir. Yaptıranın ise Kayseri’deki ailelerden “Deveciler” olduğu isminden anlaşılmaktadır. Bu hamam Kayseri’de Lale Mahallesi’nde bulunmaktadır.

13-Setenönü Hamamı

Kayseri’nin Setenönü Tavukçu Mahallesi’nde bulunan hamam uzun yıllardır harap ve bakımsız beklerken son yıllarda Büyükşehir Belediyesi tarafından yanındaki tarihî mahalle (Kayseri Mahallesi) ile birlikte restore edilerek kurtarılmıştır. Kayseri’nin Bozathlı Mahallesi’nden Deli İbrahim Ağa’nın mülkiyetinde iken adı geçen şahsın Mısır’da vefatı ile borçlarına bedel olarak mallarının 1785 yılında satışı esnasında “Yeni Hamam” ismi ile Setenönü’ndeki bu hamamı da satılmıştır. Satın alanlar arasında dörtte bir hissesi olan vakıf sahibi Güpgüpzâde Hacı Ebubekir Ağa’nın zamanımızdaki mütevellileri tarafından mülkiyetinin tamamı satın alınarak hamamın vakfa intikali sağlanmıştır. ■

Kaynakça;

► Mehmet Çayırdağ, Şehir Kültür Sanat Dergisi, Sayı 15.

► Dr. Alidost Ertuğrul, Hamam Yapıları ve Literatürü.

Kayseri’de Bakır Ustaları

Bakırcılar Çarşısı’nda Susunca Çekiş Sesleri...

Ahmet Sıvacı

Ah! Bu değişim rüzgârları... Ah! Bu dünya adı verilen ekranda sürekli ve baş döndüren bir hızla gelip geçen, adına teknoloji fırtınası da denilen şaşırtıcı görüntüler. İnanılmaz görüntüler. Herkesi paratoner gibi kendine çeken, tutsak eden, hipnotize eden, yakan, yıkan, kasıp kavuran görüntüler. Hayran da bırakan görüntüler. Teknoloji nam-ı diğer adı. Dünyanın her yerinde, her şeyinde. Herkeste. Hayat standartlarını yükseltme adına. Refah adına. Konfor adına. İnsan adına... Ve... Rant adına. Adına kibarlık olsun diye ekonomi dense de. Modern yapılaşma, insan zevk ve tercihlerinin değişmesi, üretimlerin çağa uygun yapılması, ulaşımın kısa sürede ve rahat olması, dış dünya ile iletişimin inanılmaz kolaylıkla gerçekleşmesi gibi teknoloji nimetleri...

“Fakat alıp verilir bir selam kalmıştır”

Manevi anlamda kaybedilen, yozlaşan değerler varmış. Divan şairi Nabi, bin sekiz yüzlerde yazdığı bu mısra ile, günümüzde artık selamın bile çıkar amaçlı kullanıldığına işaret etmiş. Hiçbir şey eskisi gibi değilmiş falan filan. Ne gam? Kayseri Kayseri...

Şimdilerde sus pus olmuş, kim ver-diye Erciyes adını vermiş, gözleri kan

kuyusu, eski bir kızgın kabadayının ya da kınalı elleri, sürmeli gözleri, allık sürmüş yanakları yerine eli maşalı, ağzından yedi başlı ejderler gibi cehennemden çaldığı ateşleri püskürmüş bir gelinin eteklerinde tipik bir Anadolu şehri. O kadar.

Dememiz odur ki;

Kayseri’nin; lüksten, konfordan geçilmeyenler de dâhil çoğu evinde, eski tabirle zamanın behrinde kullanılmış bazı mutfak eşyalarından birini ya da birkaçını görebilmek çok kolay. Bunlara bakıp anılara, çocukluğa yolculuk yapmak çok kolay. Gülümsemek de çok kolay. Acı da olsa.

Bakırdan hepsi. Bakır sacdan.

Zanaatın sillesini yemiş, zanaatında usta mı usta, kaytan bıyıklı, yandan çarklı, ahi bir delikanlıyken zanaatı ile alı pullu gelin alıp fakirhanesine evdeş etmiş, kim bilir hangi ustanın maharetli ellerinden, nasır tutmuş avuçlarından, kaba-saba parmaklarından çıkmış eşyalar.

Kazanlar, leğenler, ibrikler, çorba ve gelinler için hamam tasları, maşrapalar, kuyudan su çekmek için kullanılan aşırma adı verilen küçük kovalar, güğüm-ler, ekmek ve çamaşır kazanları, yine gelinler için özel yapılan işlemeli bakır sabunluklar, işlemeli sefertasları, bakır

sürahiler, lengariler, gaz ocakları, gaz lambaları, idareler, fenerler, kevgirler, yayvan kapaklılar... Üstündeki işçiliğe, ince işlemeye bakıldığında emeğe hayran kalınacak günlük kullanılan eşyalar... Arz-ı endam ederler başköşede. Toprak damlı, geniş avlulu, avluda çağı olan, helâsı olan, tulumbası olan evlerde, kullanıldığı yerden utanmayan ibrikler de dâhil buna. Sokak kapısının yanındaki “helâ” adı verilen tuvalette kullanılan ibrik bile allandı, pullandı misafir odasının başköşesine oturdu yüzsüz.

Teknolojik gelişmeler, insanların zamanla zevk ve tercihlerinde olan değişiklikler bakırdan yapılmış ev eşyalarına ihtiyacı ortadan kaldırdı. Onların yerini plastik, alüminyum, porselen, özellikle cam malzemeden üretilen eşyalar aldı. Şimdi varoş evlerinde bile bu türler kullanılıyor. Bakırdan olanlar ise misafir odalarının bir köşesinde zamanın nasıl da rüzgâr gibi geçtiğini fısıldıyorlar.

Kayseri Eski Sanayi Bakırcılar Sokağı’nda bir bakırcı esnafı... Artık tozlu raflarda değeri kalmamış, bakırdan üretilmiş ev gereçlerine yeni bir çehre, yeni bir anlam kazandırıyor. Onların yüzlerine değişik motifler işliyor, gelin gibi süslüyor onları. Bir ressam, bir

*Yazıda kullanılan fotoğraflar Şerife Bozdağ tarafından çekilmiştir.

heykeltıraş gibi hayal gücünü zorlayarak çalışıyor ve onlara turistik amaçlı yeni bir kimlik kazandırıyor. Ömer Tüfekçi adı onun. Bakırcılar Sokağı'nın en eski esnaflarından. Zanaatın son temsilcilerinden. Zanaatı allayıp, pullayıp, boyayıp, zamana, tercihlere, zevklere uydurup bakırcılık mesleğine yeni bir misyon kazandıran, zanaat ile sanatın sentezini yapan tek usta... Çağa, modern hayata inat bakırcılığı ayakta tutmak için yeniliğe açık tek meslek erbabı. Tek bakır heykeltıraşı.

Kayseri'nin has yerlisi Ömer Usta. Ya

da “yillisi” mizahi anlamda. Cumhurbaşkanları çıkarmış Düvenönü semtindeki Gülük Mahallesi'nden. Yiğit Sokağı'nda doğup büyümüş bir usta. Sanayide kendini sürekli yenilik yapmaya adanmış, zevk sahibi, adeta bir sanatçı tarzıyla çalışan bir esnaf. Dahası esnaftan, ticaret adamından ziyade o, metalik işlerde eserler vermeye çalışan bir sanatçı.

Ömer Usta, Kayseri'nin tanınmış eşrafından “Tüfekçi” sülalesinin son kuşaklarından. Babası bir zamanlar Kapalı Çarşı girişindeki eski Asmalı Çeşme'nin yanında av malzemeleri satan

Ali Tüfekçi Usta. Tüfekçiler Kayseri'nin en eski eşrafından olduğu için Hisarcık yolu üzerinde bulunan bağlarındaki bir sokağa “Tüfekçi Sokağı” adı verilmiş uzun yıllar önce. Daha sonraki yıllarda Kayseri Büyükşehir Belediyesi her ne hikmetse sokağın adını değiştirmiş ve hiçbir anlamı olmayan ya da kim bilir kimin soyadı olan “Tatlıcak Sokağı” adını vermiş. Ömer Usta dedelerden kalma, özellikle dedesi Tüfekçi Ömer Ağa'nın, eski adı ile “Eşek Meydanı” olan bu yerleşim yerindeki namından dolayı konmuş sokağın adının neye dayanarak değiştirildiğini öğrenmek istemişse de ona bunun nedenlerini açıklayacak biri çıkmamış. İşin garibi Kayseri Telefon Rehberi'nde sokağın adı hâlâ “Tüfekçi Sokağı” olarak geçmeye devam ediyor.

Ali Tüfekçi'nin beş çocuğundan biri olan Ömer Usta ilkokulu bitirir, sonra da babası onu önce kuyumculuğa verir.

Üç yıl Gazioglu, iki yıl da Kazancılar Çarşısı'nda kuyumculuk işinde çalışır. Askerliğini Ankara Hava Kuvvetleri'nde yapar. Askerlik dönüşü kuyumculuk işine geri dönmez ve şimdi bulunduğu Eski Sanayi'deki Bakırcılar Sokağı'nda yıllarca süren ve hâlen de devam eden bakırcılık zanaatını yapmaya başlar. Artık o, tipik bir bakırcı esnafı olarak Bakırcılar Sokağı'nda bakır dövmeye, çekiç seslerini hoş bir melodi gibi dinlemeye başlar.

Ancak sürekli yeniliğe açık bir meslek erbabı olduğu için geleneksel bakırcılık ya da bakır işleme zanaatı belli bir yıldan sonra onun ruhuna hitap etmemeye başlar. Farklı şeyler üretmek, farklı projeler içinde olmak, bakırcılık zanaatına yeni bir çehre kazandırmak, yeni bir misyon getirmek düşüncesindedir. Bu amaçla ilk olarak yabancı olmadığı kuyumculuk zanaatı ile bakıra sanatsal işlev verme işini hayata geçirir, ilk ve farklı şeyler

üretmeye başlar. Önceleri onun hayata geçirdiği bu düşüncesi yadırgansa da sonraları ilgi görmeye başlar. Başarır da. Bakır ev gereçleri ya da mutfak eşyaları onun maharetli ellerinde ve sanatsal düşüncesinde yeni bir çehre kazanarak süs eşyasına dönüşür. Yüzüne bakılmayan kazanlar, tencereler, ibrikler, leğenler, hamam taşları zevkin ve teknolojinin eseri sonucunda onun sihirli parmakları arasında farklı, estetik birer eşyaya dönüşür.

Bu konuda kendisine yol gösterecek tabii ki kimse yoktur. Destek bile görmez. Teşvik edilmez. Çünkü o, bu herkesin tuhaf karşılayacağı anlayışı hayata geçirmek isteyen, farklı, ayrıksı bir bakırcı ustasıdır. Ancak Ömer Usta geniş hayal gücünü ve estetik zevkini zorlayarak çok farklı şeyleri kısa bir süre içinde dükkânın bir köşesinde sergiler. Teknolojik gelişmeler nedeniyle hiç kimsenin tercih etmediği, etmeyeceği bakır mutfak eşyaları yeniden ama çok daha özel bir görünümle hayata merhaba der ve çoğu evin başköşesinde önemli bir

misafir gibi, yeni bir tür gibi mucidinin adını fısıldar. Onun, ilk ve farklı ilkesi doğrultusunda estetik şeyler üretme kaygısı ile nasırlaşan hünerli elleri, hiçbir bakırcı esnafının aklının köşesinden bile geçiremeyeceği nesneleri Kayseri halkının beğenisine sunar. Hamur gibi yoğurulan bakır, bir ressamın tablosunda olduğu gibi, kepenklerini pembeye boyadığı, bu yüzden alayımı bakışlara hedef olduğu dükkânını ilginç ve tek bakırcı dükkânı haline getirir.

Ömer Tüfekçi Usta, konusunda öylesine uzmanlaşır ki adı kısa zamanda şehirde duyulur ve görsel ve yazılı medyanın dikkatini çeker. Yerel televizyonlarda kendisi ile defalarca program yapılır. Kayseri halkı, aralarından biri olan Ömer Usta'nın eserlerini yerel TV ekranlarında doyasıya seyrederek. Yetmez, Eski Sanayi'ye yolu düşenler, özellikle antika meraklıları, bu çok farklı, radikal, geleneksel bakırcılık zanaatına başkaldıran genç adamın konuğu olarak iki bardak tavşankanı çayını içerler. Olayın belki de en farklı tarafı, önceleri turistik amaçlı girdiği bu işten para kazanma fırsatı da doğar. Evlerinde eski bakır eşyası

olanlar onun kapısını çalarlar ve benzeri sanatsal değişimin kendi eşyalarına yapılmasını isterler. Öyle bir dönem gelir ki bu bağlamda talepten kafasını kaşıyamayacağı müşteri potansiyeline sahip olur.

Ömer Tüfekçi Usta evli. Üç oğlu var. Büyük oğlu Ali matematik öğretmeni, diğer oğlu Ahmet lise mezunu olmasına rağmen baba mesleğini seçerek babası ile birlikte çalışıyor. Küçük oğlu Mustafa ise bu yazının kaleme alınış itibarı ile öğrenci. Onun eklemek teknesi sık sık estetik kaygısı taşıyarak değişiyor. Makyaj yapılıyor adeta. Pırıl pırıl, naylon ambalajlar içindeki bakır eşyalar ile süslü. Hayran kalmamak mümkün değil. Kayseri'ye gelen turistlerin bile ilgisini çekiyor dersek bir gerçeği

söylemiş oluruz. Yüzüne bakılmayan bakır ibrikler, hamam tasları, güğümler, kazanlar, çorba tasları, leğenler, üzerleri değişik desen ve motiflerle süslenmiş ve parlatılmış, hatta değişik boyalarla çekici hâle gelmiş, hatta bir güğüm duvar süsü olması amaçlı ikiye bölünmüş olarak alıcı bekliyorlar ve gözleri kamaştırıyorlar. Ayrıca o, Kayseri Mahallesi'ndeki tarihî evlerden birinde de eserlerini sergiliyor. Soruyorum bu zanaat ile sanatın sentezini yapan, yadırganan, gıpta edilen, belki de anlaşılamayan, anlaşılamayacak olan, Kayseri gibi sanatsal tercihlerin, hayatın fakir olduğu bir kentte, katı bir ticari anlayışa aykırı işler yapan ustaya:

— *Bakır işleme ayrı bir sanat dalı olmalı. Hatta zanaat bile değil. Sanatsal*

uğraş olarak kabul etsek bile Kayseri gibi, ticaret denilince ilk akla gelecek bir yerde ilgi görmesi ihtimal dâhilinde olan bir işi neden yapıyorsun? Üstelik getirisi de yok ya da yok denemek kadar az. Neden?

Ömer Usta, tevazu sahibi bir insan. Asla büyülenmiyor, kibirlenmiyor. Yaptığı sıradan, herkesin sanki kolaylıkla yapabileceği bir işmiş gibi konuşuyor. Birkaç cümleyle çok şey anlatıyor sanki:

— *Kulağımı ver. Dinle. Şu sokakta hiç çekiç sesleri duyuyor musun?*
— *Birkaç yerden geliyor.*
— *Doğru. Onlar işi var desinler diye, yapılmış kazanlara çekiç sallıyorlar. Ele güne karşı. Dükkânın özellikle önünde. İçinde değil. O zaman kim görür ki?*
— *Üzüldüm.*

— *Neye yarar? Hayatın gidişi böyle. Teknolojideki değişimleri kim durdurabilir? Tut ki durdurduk. Tut ki son model otomobillerle değil, eşekle atla seyahat ettik. Porselen tabakları değil bakır sahanları, pırıl pırıl parlayan kaşıkları değil tahtadan yapılmaları tercih ettik. Olacak şey mi? Çağın gerisinde olmak kabul edilebilir şey mi?*

— *Öyle ya!*
— *Zanaat bitti. Kim kullanıyor sofrasında bakır tabağı, lavabosunda ibriği, masasında maşrapayı, mahalle çeşmesinden su getirmek için güğümü, çamaşır yıkamak için lengariyi?*
— *Hiç kimse.*
— *İşte bu kadar. İsterseniz adına lüks deyin, isterseniz konfor. Çıkan neyse, yakışan o.*
— *Çıkış yolu nasıl oldu?*

— *Benim ustam yoktu. Hiç kimsenin yapmadığı farklı bir şeyler üretmek istedim. Geçmişten geleceğe köprü kurmak, unutulmuş geleneklerimizi bir şekilde gelecek nesillere aktarmak ve de bir şekilde yaşatmak istedim.*
— *İşin ekonomik boyutu yok mu?*
— *Tabii ki var. İş yok, kazanç da yok. Şu hâlde ya kepenkleri bir daha açmamak üzere kapatıp güdeceksiniz ya da farklı bir çehre ile değişimdeki yerinizi alarak savaşıma, aslanın ağzından ekmeği almaya devam edeceksiniz.*

Ömer Usta bu işe başlarken her ne kadar eklemek teknesinin yaşamasını önemseydiğini ifade etse de bütünüyle sanırım para kazanmak gibi bir kaygıyı son plana atmış olmalı. Çünkü gelir getirmesi henüz belli olmayan bir işe

beyin gücü ile de olsa yatırım yapmak, planlamak öyle herkesin göze alabileceği bir şey değil. Ucuz kahramanlık kime ne kazandırır ki!

Üzerinde çalıştığı, kim bilir hangi ustanın nasırlı ellerinde, alın terinde, göz nurunda vücut bulmuş, çamaşır yıkama ya da ekmek koyma gibi amaçlarla kullanılan, eski, geniş bir bakır kazanın, adeta sinekkaydı tıraş ettiği yüzüne geniş bir karanfil motifi işlerken anlatmaya devam ediyor:

“Artık bakır mutfak eşyalarını kimse mutfakta, banyoda görmek istemiyor. Bitti her şey. Ancak bir şekilde bu zanaatı yaşatmak gerektiğini düşündüm günlerce, aylarca. Bu amaçla şu yüzüne bakılmayan, hatta güllünüp geçilen maşrapaları, sahanları, ibrikleri, kazanları insanların belki mutfaklarına değil ama ondan daha iyi bir yere, misafir odalarına koymaları için beyin fırtınası içinde oldum. Deneme amaçlı yaptığım şeyler önceleri çok yadırgandı. Güllüp geçenler oldu.”

— Ama yılmadın?
— Yılsaydım siz bugün burada bunları göremeyecektiniz.
— Ya sen?
— Camiden eve, evden camiye. Psikolojik sorunlar içinde. Üretmeyen, tüketen bir insan. Pes etmiş, teslim bayrağını çekmiş, korkak, zayıf, kendini geliştiremeyen bir esnaf artığı.

— Başardın.
— Çok şükür.
Ömer Usta’nın başarısı aslında küçümsenecek bir şey değildi. Bakır tencereleri, gaz ocaklarını, leğenleri, ibrikleri Ömer Usta’nın zevk ve tercihleri sonunda evlerin en güzel köşelerine koymak insanların hoşuna gidiyordu. En azından onların geçmişten bağlarını koparmamalarını sağlıyordu.

Ömer Usta bir ara gülümsüyor.
— Şu ibrik... Kimler düşünebilirdi ki gün gelecek insanların göz zevkine hitap edecek.
— Nasıl?
— Bu bakır ibrik eskiden tuvaletlerde bulunurdu. Bunun yeri orasıydı. Bunu alıp

oturma odasına bile getirsek babalarımız alıp kafamıza vururdu. Oysaki şimdi önce onlar istiyorlar misafir odalarının bir köşesinde arz-ı endam etmelerini. Tuvaletten çıkmayan ibrik şimdi evin başköşesinde.

Eskilere bu söylenmiş olsaydı eminim asla inanmazlardı.

O asla kibirlenmiyor, yaptığı ile övünmüyor. İşin gerçeği o, üniversite-lerde konusunda ders verecek kadar işini bilinçli yapıyor. Tam bir sanatçı edasıyla. Sanatçı zevkiyle, sabırla.

— Nasıl yapıyor?
— Öncelikle parlatıyorum bakır eşyayı. Bakır yumuşak bir malzeme olduğundan üzerine değişik motifler çiziyorum. Bunlar halı, kilim, çiçek, yıldız gibi aklımıza gelen her şey olabiliyor. Kabartma olarak yapıyorum. Daha sonra da boyama işlemi başlıyor ve büyük naylon torbalarla ambalajlıyoruz.
— Şekil de değiştiriyorlar.
— Evet. Örneğin şu bakırdan hamam tasları birleşip su matarası oluyor.

— Kim kullanır ki? Kimin işine yarar ki? Hoş, ilginç ama...
— Yıllar önce turistler gelip almışlardı benden. Daha sonra ne oldu biliyor musunuz?

— Ne oldu?
— Aklımın köşesinden bile geçmeyecek bir şey.

— Allah! Allah! Önemli bir şey olmalı.
— Aynen. Benim imal ettiğim bu ürünü, Hollywood yapımı bir western filminde görmeyeyim mi? Benim için hoş bir sürpriz olmuştu. Şaşkındım gördüğümde. Bir süre gözlerime inanamadım. Benzeri olmalı diye düşündüm. Ama birkaç defa matarayı gördüğümde iyice emin oldum.

— Kendinizle gurur duyuyusunuzdur.
— Eh! Biraz öyle oldu. Sonuçta insanız, esnafız, zanaatkârız.

— Ya şu küçük kazanlar neden ayna gibi parlıyorlar? Ne işe yarayacaklar ki?
— Küçük ebattaki kazanlara pirinç malzemeden ayaklar takıyorum. Onlar da nostaljik bir şekilde bayanların fiskos masası dedikleri türden bir şey oluyor.

Bütün bunlar yılların emeği, alın teri, göz nuru. Yılların birikim ve deneyimleri

sonunda kazanılan bir olgu. Özellikle ikiye bölünmüş, yarısı olmayan kazanlar, ibrikler, güğümler dikkatimi çekiyor. Üstelik onlar duvarda asılı duruyorlar. İlginç bir şey. Mahalle çeşmesinden su taşımak için kullanılan güğümler, özellikle ibrikler süs eşyası olarak adeta bir tablo gibi duvarları süslüyorlar.

— Bunlar nasıl duruyorlar öyle biblo gibi?
— Onlar ortalarından ikiye bölünüyor. İşleme olayı bittikten sonra arkalarını sac ile kapatıyor ve duvarda düzgün durmasını sağlıyorum. Bazılarının üstüne saat takıyorum. Daha ilginç ve tercih edilir bir görüntüye sahip oluyorlar.

İlginç bir fikir. Şaşırtıcı bir iş. Kimsenin kolay kolay hayal bile edemeyeceği bir düşüncenin hayata geçirilmesi ya da bir rüyanın gerçek olması. Sanatsal düşünce bu olsa gerek. Üstelik hiçbir otomas-yon değil. Ömer Usta’nın el emeği, göz nuru ve ince zekâsının ürünü. Sürekli

değişen motifleriyle hatta renkleriyle bir zamanların ünlü Optimist marka gazocakları naylon ambalajlar içinde güneş gibi parlıyorlar. Lengari, koltuklu tas, kapaklı kirpikli, sefer tasları, havanlar, süt ve çorba tasları, yine bakırdan imal edilmiş ördek adı verilen sürahiler geçmiş kültürün izlerini taşıyorlar ve onun sanatçı duyarlığında dükkâna gelen alıcıları şaşırtıyorlar.

Ve işin en ilginç tarafı:
— Bakır kaplarda pişen yemeklerin tadı çok daha farklı. Çok daha lezzet veriyor yemeklere. Ayrıca bakır maşrapalarda bulunan sularda bakteriler yaşayamıyor. Ben demiyorum bunu. Uzmanlar böyle olduğunu ifade ediyorlar.

— Hiç sergi açmayı düşündün mü?
Ömer Usta soruma cevap vermiyor önce. Onun bu konuda dertli olduğunu düşünüyorum. İlgisizlik, özellikle Kayseri’de yerel yönetimlerin bu yapılan

sanatsal işe, mesleğe önem vermeyişleri belli ki onu üziyor. Onun çok daha fazla yeniliklere imza atmasını engelliyor.
— Sergi açmayı elbette istiyorum. Çünkü bunlar makine imalatı üretilen şeyler değil. Ama marifet iltifata tabidir derler ya, insan az da olsa iltifat bekliyor teşvik amaçlı. Ayrıca Kayseri’de istediğim oranda ilgi görmüyorum. Bu antikacılıktan ayrı bakır işleme sanatı. Yurt dışından gelen yabancı turistlerden daha çok ilgi görüyorum desem inanm.

Ömer Tüfekçi Usta’ya hak vermemek mümkün değil. Her sanatla uğraşan insan gibi o da yalnız ve ilgiye, desteğe ihtiyacı var. O da biliyor ki bu ilgi ve destek hiçbir zaman gelmeyecek. Gelse bile âdet yerini bulsun türünden, yetersiz olacak. Ama o da gerçek sanatçılar gibi pes etmeyecek.

Bu ilginç bakır işleme atölyesinde yaldızlı boyalarla boyanmış, değişik kabartma figürlerle süslü, hatta bakırın çok farklı bir şekil aldığı çelenkler

dikkatimi çekiyor. O, bakır çelenkler de imal ediyor sipariş üzerine. Üstelik yine bakırdan çiçekler, yapraklar yapıyor, boyuyor ve yine bakır bir sac üzerine koyarak çelenk görüntüsü veriyor.

Ve bir gerçek daha:
— Eskiden gelinlik kızlara çeyizlik olarak bakır eşyalar verilirdi. Şimdi yok böyle bir şey. Zaman değişti. Bakırcılar Çarşısı’ndan değil büyük mağazalardan çeyiz hazırlıyorlar.
— Nasıl?
— Eskiden bir kız gelin olacağı zaman kendisine “şerbetlik” adı verilen çeyiz takımları hazırlanırdı. Şimdi hangi gelinlik çağıma gelmiş kız ister ki bunları?”
— Nasıl bir Şerbetlik bu?

— Şerbetlik demek şu:
1 çift güğüm,
1 adet ibrik,
1 adet kuşane,
1 adet sini,
3 adet kapaklı
İşte bunlar kıza gelin giderken çeyiz olarak verilirdi.

— Öyle ya! Zevkler, tercihler değişti. Şimdi böyle şeyler de verilmiyor değil mi?
— Şimdi cıncık, boncuk türü şeyler veriliyor. Kim ne yapsın bakırdan yapılmış şeyleri.

Kim ne yapsın ki! Teknoloji öylesine bir hızla geliyor, değişiyor ki çoğu zanaatkâr gibi, esnaf gibi bakır işleme ustası Ömer Usta da etkileniyor bir şekilde. Onun bu ilginç atölyesinde antika tabancalar, piştovlar, hançerler, kılıçlar da ayrı bir hava vererek müşterinin ilgisini çekiyorlar. Ama Kayseri Eski Sanayi Bakırcılar Çarşısı’nda çekiç sesleri sussa da, bakırcı ustaları kepenkleri kapatıp kayıplara karışsa da Ömer Usta bakır sanata dönüştürmeyi sürdürecektir. Eski Kayseri Mahallesi’nde onun eserleri ziyaretçilerine Kayseri’ye dair eminim çok şeyler anlatacak. Yıllar yıllar önce-lerine götürüp, hayatın nasıl da rüzgâr gibi geçtiğini düşündürüp acıyla da olsa gülümsetecek. Kendilerinden öncekilerin konfordan yana hiç gün görmediklerini düşündürüp üzecek. Bundan dolayı da onları rahmetle anmalarına vesile olacak. ■

Aladağlar'da Bir Gönül Kapısı AKSU VADİSİ

Dursun Çiçek

Kayseri’de birden çok mekânda Aksu ismi var. Hem yayla hem de vadi olarak... En önemlilerinden birisi de Erciyes Dağı’nda, Sütöndüran Yaylası’na giderken sağ tarafta. Hatta Yılkı Atları’nı görmek için Sarıgöl Yaylası’na çıkarken ilk molamızı Aksu Yaylası’nda vermiştik yıllar önce. Ağsu, aksu dağların eteklerinde çok yaygın bir adlandırma. Bizim mekân adlandırmamız en gerçekçi yanımızdır. Bir hayal üzere değil bir anlam üzere yaparız adlandırmalarımızı.

Kayseri’de birden çok mekânda Aksu ismi var. Hem yayla hem de vadi olarak... En önemlilerinden birisi de Erciyes Dağı’nda, Süt donduran Yaylası’na giderken sağ tarafta. Hatta Yılkı Atları’nı görmek için Sarıgöl Yaylası’na çıkarken ilk molamızı Aksu Yaylası’nda vermiştik yıllar önce. Ağsu, aksu dağların eteklerinde çok yaygın bir adlandırma. Bizim mekân adlandırmamız en gerçekçi yanımızdır. Bir hayal üzere değil bir anlam üzere yaparız adlandırmalarımızı.

Kayseri’de Aladağlar yoğun olarak Yahyalı sınırları içerisinde. Yahyalı sırtını Aladağlar’a dayamış yamacını Erciyes’e vermiş...

Daha sonraki dönemlerde Aladağlar’a gidişimizde Yahyalı ilçesi sınırlarında da bir Aksu Vadisi olduğunu duymuştuk. Hatta kar tünelleri ile meşhurdur bu vadi. Karlar erimeye başladığında, özellikle nisanın ortasından mayıs ayının sonuna kadar bu vadiye kar tünellerini görmek mümkün demişti bize vadiyi anlatanlar. Yazın da hiç kesilmeyen debisi yüksek ırmağıyla cennetten bir köşeyi andırır eklemişlerdi.

Sonraki yıllarda defalarca gittim Yahyalı Aksu Vadisi’ne. Gerçekten de Toroslar’ın Aladağlar’a, Aladağlar’ın Toroslar’a karıştığı bu coğrafyada vadi içinde vadiye hissediyordum kendimi. Dağların ihtişamı belki de böylesi vadi-lerde daha çok belli ediyor kendini. Vadi elbette suyun eseri. Suyun topraktaki sırrı. Toprağın suyla olan muhabbetinin tezahürü. Dağı sadece yar yapmıyor dağı yâr de yapıyor. Her vadi dağda bir

iç yolu, gönül yolu gibi. İçine girdikçe kaybolmuyor insan. Aksine içine girdikçe kendini buluyor, kendi oluyor. Dağ gönül dağı, vadi gönül kapısı. Gönül dağının kapısı vadiler...

Erciyes'ten Aladağlar'a her yol alışımızda dağdan dağa bir yol hâlini yaşıyoruz her daim. Dağlardan dağlara selam götürür gibi biz de selamı kelim yapıyor ve dağlarla konuşmaya gidiyoruz belki de. Aladağlar Toroslar'ın Orta Anadolu'daki tecellisi... Bilhassa Kayseri'yi Adana ve Niğde'ye bağlayan sınırlardaki dağların ortak adı. Ama her biri kendi içinde bin bir türlü ada sahip. Ne çok dağ adımız var; insanımız kadar... Dağlarımız da insanlarımız kadar güzel. Eskiler vefat eden babalarımızı, dedelerimizi, atalarımızı duran dağlara benzetirdi. Biz çocukken geçmişimizi her zaman dağ yapardık. Baktığımız dağlar dedelerimiz, nenelerimiz, geçmişimizdi.

Kayseri'de Aladağlar yoğun olarak Yahyalı sınırları içerisinde. Yahyalı sırtını Aladağlar'a dayamış yamacını Erciyes'e vermiş... İki dağın arasında uzun bir türkü gibi Yahyalı... Buz gibi pınarları, Sultan Sazlığı'nda yetişen bin bir türlü meyveleri bu türkünün tezahürleri gibi

doyumsuz. Söylemekle bitecek gibi değil. Belki de Yahya Ali'nin sırrı bu tatlar. Dedğim gibi biz isimlendirmeyi metafor üzerine değil gerçeklik üzerine yaparız.

Yahyalı Kapuzbaşı yolundan sağa döndüğünüzde onlarca dağ ve yayla, onlarca vadi sizi karşılar. Dağlar yaratıldığı gibi duruyor burada. Vadiler fitratları üzere... Rastladığımız birkaç maden bölgesinin dışında dağlar, yaylalar ve vadiler bütün güzellikleri ile sizi karşılıyor.

Aksu Vadisi, Horoz Dağı veya Kayası'nı aşıp madencilerin cuma namazı kılması için inşa edilen mescidden sonra ikiye ayrılan yolun sol tarafına düşüyor. Hava yağmurlu ise yola normal bir araba ile gitmek neredeyse imkânsız. Ancak kuru havada herhangi bir araçla da gidilebilir. Bizim arabamız büyük araba olmasına rağmen havanın yağmurlu ve yolun da çamur olması bizi biraz tedirgin etse de gidiyoruz.

Dağlarda gittiğiniz yolları iyi bellemeniz gerekir. Çünkü dağlarda gittiğiniz yollardan geri gelme ihtimali daha yüksek olduğu için gelebileceğiniz, dönebileceğiniz yollardan gitmeniz gerekir. Giderken, gittikçe çamurlaşan yollardan dolayı nasıl döneceğiz diyorum.

Aksu Vadisi'ni bütün haşmetiyle gören bir balkona girdiğimizde arabayı da yolu da çamuru da birbirimizi de adeta unutuyoruz. Derin derin vadiler, yüce yüce dağlar onlarca... Lakin çokluğun birliğini öylesine derinden görüyorsunuz ki birlik ile çokluk arasındaki itibari ayrımı hakkıyla anlıyorsunuz.

Bizde dağ yolları çok da sevilmez. Çünkü gidenin gelmediği yollardır bu yollar. Kaç cenaze gelmiştir bu yollardan bilinmez. Kaç er gitmiştir ardına bakmadan ve gelmemiştir. Kaç nene, kaç ana, kaç baba ve kaç yârin gözleri hâlâ dağ yollarını bekler. Yollar şehirde belki umut, bekleyiş, özleviş hatta vuslat. Ancak dağlar burada firak ve hüznün. Dağlar gözyaşı. Ağlaya ağlaya ıslanmış burada

yollar. Anaların gözyaşları ile oluşmuş içinde kaybolduğumuz vadiler. Babaların dişlerini sıkmasının, gözlerini yummasının, yumruğunu avucuna saklamasının, içine attığı derdinin, dağısının tezahürü yücesinden ürperdiğimiz dağlar...

*Yüce dağlar yüce dağlar
Benim gözüm niye ağlar ağlar ağlar
Ayrılah ayrılah hayli oldu
Bu hasret bağrımı dağlar
Dağlar ey dağlar dağlar ey
Ayrılah hayli oldu yarden oy oy oy
Hasret bağrımı dağlar*

*Viran dağlar viran dağlar
Kış eylemiş boran dağlar
Dağlar dağlar dağlar*

*Bozulmuş gönlümün bağları
Garip gönlüm viran viran viran
Dağlar dağlar dağlar ey dağlar ey*

Dağa gidilir de dağ türküleri söylenmez mi? Kendiliğinden akıyor Neşet Usta'nın Yüce Dağlar bozlağı gönlümüzden...

Biz de bir vadinin tepesinde, bir dağın duldasında kalakaldık öylesine nedensiz... Arabamızın nefesi bile kesiyor ki dinlendikten sonra çalıştırmaya kalktığımızda deyim yerindeyse tık sesi bile gelmiyor. Arkadaşlarla birbirimize bakıyoruz. Cep telefonları çekmiyor. Yer çamur ve manevra kabiliyetimiz neredeyse sıfır. Birimiz telefonun çekebileceği bir yükseklik ararken birimiz bir

kayanın başında sigara içiyor, diğerimiz arabanın altında bütün teknik gücünü kullanıyor, diğerimiz de derin derin nefes çekerek o anı yaşıyor. Aksu Vadisi bizi böyle karşıladı.

Üç kişi bir kayanın üstüne oturarak çalışmayan aracımızı derin derin seyrediyoruz. Sonra birden kalkıp iki kişi arabayı ittirmek birisi de çalıştırmak için bismillah diyor ve araba çalışıyor. Reyimizden mi nazarımızdan mı müşahedemizden mi bilinmez ama araba çalıştı. Cep telefonu ile yükseklik arayan arkadaşımızın yanına gidip onu da alıyoruz ve oradan Aksu Vadisi'ne inmeye başlıyoruz.

Yeniden çıkabileceğimiz yolların riskini göre göre iniyoruz. İnerken tam yarıda sağda yaylacılarla karşılaşıyoruz. Hemen davet ediliyoruz. Dönüşte uğramak için söz veriyoruz. Yayla insanları, yayla çadırları, yayla çocukları, yayla hayvanları... Hepsi yekpare...

Kıvrıla kıvrıla nihayet Aksu Çayı'nın yanına iniyoruz. Fıtratında akan bir çay ve su... Buz gibi... Yağmur üzerimizde bulut içinde dolaşırken biz çayın suyuna kendimizi atarak yüzümüzü yıkıyoruz. Bir ırmağın yanına inmişseniz ve yüzünüzü, elinizi, ayağınızı o suyla yumamışsanız ırmağı idrak edemezsiniz. Daha sonra Aksu Çayı'nın kenarında hem suyun sesine karışıyor kelimelerimiz hem de bakışlarımızı suyun çağlayışında savuruyoruz. Su sanki bakışlarımızı alıp ötelere götürüyor. Her su bir bütüne akar. Her su bir bakıma geldiği külli bağlama gider ve bunun için çırpınır. Uçurumlardan düşer, başını taştan taşa vurur, boşluğu tırmalar, bazen sessizleşir uzun uzun bozlaklar okur ama sonuçta bütünü kaybetmez. Bütün fikrini kaybeden su su olmaktan çıkacağını bilir. Ya insan?..

Geldiğimiz yollara rahmet yağıyor... Hayrolsun diyoruz... Nasılsa insan var... Yaylacılarımız var... Rahatız... Bir iki saatlik dinlenme ve yürüyüşten sonra tekrar yola koyuluyoruz. Dilimizde dağ ve yayla türküleri yaylacılarımızın yanına varıyoruz. En yaşlısından en çocuğuna,

hatta çadır önündeki köpeğinden vızılayan arılarına kadar hepsi bizi o kadar içten karşılıyorlar ki... Önce geçen yılın burada üretilen balı ikram ediliyor. Ardından muhabbetin, insanlığın, gönlün demlendiği çaylar... Bu çaylar demlenen insanları anlatıyor. Demlenen insanlar, yani güngörmüş, kemale ermiş insanlar... Dağlarda, yaylalarda, vadilerde karşılaşp da demlenmemiş insan görmedim ki hiç.

Çocukların fotoğraflarını çekiyorum... Hoyrat gözü değmemiş yüzler... Hesapsız kitapsız bakışlar... Dağ gibi temiz, vadi gibi derin, yağmur gibi bereketli, su gibi çağlayan yüzler, gözler ve bakışlar... Her biri dağ çiçekleri...

Bölgeyi soruyoruz. Seyrettiğimiz dağların yer yer 3000 metrelik yükseğe ulaştığını öğreniyoruz. Nitekim baharda oluşan kar tünellerinin de dağlardan kopup gelen çığlardan dolayı olduğunu söylüyorlar. Bilhassa Mayıs-Haziran aylarında yabancılar da olmak üzere ciddi anlamda turistin geldiğini söylüyorlar. Hatta öyle ki çocuklar bile artık Aksu Vadisi değil Aksu Kanyonu demeyi bellemişler.

Yaylacılarımız Ulupınarlı olduğu için Ecevit Musa, Katırcı Bilal Ağabey, tek tek yâdımıza düşen tüm dostları soruyoruz. Ulupınar'da çok hatıralarımız var. Aladağlar'a her çıkışımızda

yolumuzun düştüğü ve gerçekten de insanların gönüllerinin pınar olduğu o muhteşem köy...

Hâl hatırdan sonra müsaade istiyoruz. Lakin korktuğumuz, tedirgin olduğumuz cümleler duyuyoruz yaylacılardan. Yağmurdan dolayı yukarıda bir bölgeden çıkamayacağımızı söylüyorlar. Hakikaten de o bölgeye geldiğimizde arabamız beli aşamıyor... Allah'tan arabamızda vinç var. Vinçten önce bir ikimiz arabanın önüne ağırlık yaparak denemeler yapıyoruz ama nafiye. Yol, yolcuya izin vermiyor. Burada artık nazar gerek. Vincimizin halatını sağlam bir kayaya bağlıyoruz ve uzun bir uğraştan sonra beli aşıyo-

ruz. Ne olur ne olmaz diyerek ileride kalabileceğimiz muhtemel yerlerden dolayı iki arkadaş arabanın ön tarafına, kabutun üstüne oturuyor ve çıkmamız gereken yere kadar böylece çıkıyoruz. Çok riskli ama burada ölüm insanın aklına gelmiyor. Kim bilir belki burada ölüm de hayata dair...

Geldiğimiz yoldan dönüyoruz. Mes-citte verdiğimiz mola aynı zamanda biraz dinlenmemize ve yaşadıklarımızı düşünmemize vesile oluyor. Burada Horoz Kayası'nı gördükten sonra artık yol bitmiş demektir. Yahyalı yoluna düşüyoruz. Birazdan Erciyes ufuktan görünecek ve biz Kayseri'ye varmış sayacağız kendimizi... ■

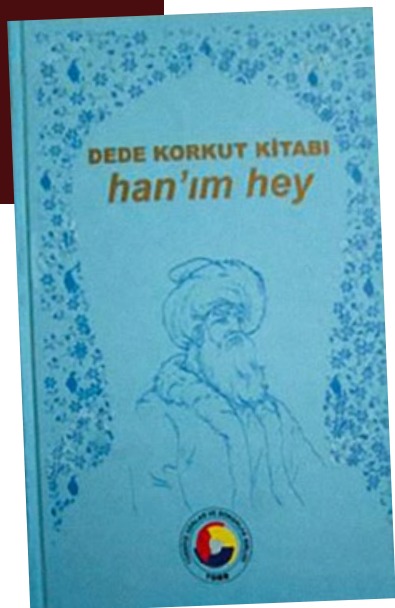
ATABEY KILIÇ

ile Söyleşi

Mustafa İbakorkmaz

- Hocam, çocukluğunuzu yaşadığınız Kayseri'yle, akademik hayatınızın geçtiği ve normal hayatınızı yaşadığınız Kayseri arasında zihinsel bir yolculuk yapsanız neler söylemek istersiniz?
- Azizim, fakir 10 Kasım 1965 tarihinde Kayseri'nin o zaman Bünyan ilçesine, şimdi Talas'a bağlı Koççağız köyünde hayata gözlerimi açmışım. Koramaz Dağı etrafına dizilmiş Bürüngüz, Gesi, Nize, Darsiyak, Ermin, Güllüce, Salguma, Kuruköprü köyleri ile Zamantı havzasındaki Kamber, Karatay, Zerezek, Çevlik, Aleyli, Harsa, Bel gibi köyler başta olmak üzere Tomarza ve Develi merkez de dâhil olmak üzere Şiraz, Yenice gibi köyleri, hattâ daha da geriye doğru gidecek olursak Kahramanmaraş'ın başta Türkoğlu ilçesi olmak üzere civardaki pek çok köyünde akrabaları bulunan köklü ve geniş bir alana yayılmış, -rahmetli babam Mithat Kılıç'ın nakli ile- en az 800-850 yıldır Anadolu'da bulunan Türkmen kollarından birine âit büyük bir âileye mensubuz. Daha geriye doğru gittiğimizde, baba tarafımız Horasan'dan kalkıp buraya gelmiş Türk kollarındandır. Uzunca bir müddet Tebriz-Baku hattı civârında bulunmuşlar, ardından Hakkârî, Şırnak, Diyarbakır, Kerkük, Süleymâniye, Hama, Humus, Şam, Haleb, ŞanlıUrfa ve GâziAntep illerini, ilçelerini

de içerisine alan geniş bir alanda kâh birkaç ay, kâh birkaç yıl ikâmet eyleyerek Kayserimize gelip yerleşmişler. Yurt edindikleri bu topraklarda asırlarca mühim görevlerde de bulunmuşlar. Anne tarafım özbeöz Türkmen'dir. Bün-yan'a bağlı Elbaşı Nâhiyesi'ni merkez edinmişler, akrabâ-ları da bu civardaki İğdecik, Yıldırım, Kahveci, Musaşih, Ganişih, Gömürgen gibi köylerde hâlâ ikâmet ediyor; Yozgat'ın Çayıralan, Çandır gibi yerleşim yerlerindeki pek çok köyde, Tokat'ın Zile başta olmak üzere birkaç ilçesinde de köklü âileler hâlinde uzantıları bulunmakta... Bu büyük âile, -büyükbabam rahmetli Şuayip Büyükelbaşı'nın sık sık tekrar ettiği üzere- Karatay Hanı'nın idâresi ve korunması ile sorumlu tutulmuşlar. Bu vazifeyi de asırlarca hakkıyla yerine getirdiklerini büyükbabam rahmetli göğsünü gere gere anlatırdı, her fırsatta. O sebeple Karatay Hanı'na hep farklı nazarlarla bakmışımdır, duygularımı ifâde etmem mümkün olmasa da... Baba tarafım da yerleştikleri yerlerde her zaman baskın kabîle olmuş, haksızlığa karşı dâimâ en önde mücâdele etmişlerdir. Bu hususta rahmetli babam Mithat Kılıç'tan dinlediğim o kadar çok hikâye var ki, anlat-sam sayfalar tutar, yazsam birkaç cilt oluşturur sanırım... Her iki taraftan da köklü bir âileye mensup olmanın hâsılası, şahsiyetimde, insan ilişkilerinde, ilmî ve irfânî çalışmalarında kendini her zaman göstermiştir.

Annemin de babamın da köyle-rinden muhteşem bir şekilde görünen Erciyes Dağı manza-rası, hayâtımın en güzel tablo-sudur; ihtişam ki ne ihtişam! Atayurttan getirdiğimiz dağ aşkı, sanki Erciyes ile tecellî etmiştir içimizde, buralarda. Büyüklerimin hemen hep-sinde bu dağa karşı bir hürmet, bambaşka bir muhabbet ve ta'zim vardır. Sanıyorum Orta Asya'daki Tanrı Dağları'nı atalarımız burada görmüşler ve onun için buraya yerleşmiş ve isimlerini de vermişler, Talas gibi, Horasan (Horsana), Zamantı gibi...

Çocukluğumun, gençliğimin ve bu yaşımın arındıran, huzur veren, dinlendiren, içimi, rûhumu huzur ile dolduran manzarası, ilhâmı, Erciyes Dağı ve etrâfındaki ince ince işlenmiş dağlar silsilesidir; Ali Dağı, Yılanlı Dağ, Kartın, Lifos, Koç Dağı, Develi ve Yahyalı'ya doğru veyâ Zamantı Ovası'nın güneyine doğru yönelirseniz başı yaz kış bembeyaz karla kaplı sıra sıra Toroslar... Oldum olası dağlar, muhtemelen âilemden gelen bir güçlü tesirle bende tarifsiz duygu-lara sebep olmuştur. Nereye seyâhat etmişsem en çok baktığım, bakınıp arandığım dağlar olmuştur. Deniz kenâ-rında bile sık sık döner yüksek dağlara bakarım ne hikmetse. Denizi de çok sevmeme rağmen, huzuru dağlarda, onların muhteşem nizâmında, dimdik duruşlarında, hey-betlerinde ve üzerlerindeki rengârenk âhenkte bulmu-şumdur. Aklım yetip Kur'ân-ı Kerîm okumaya başlayınca da

Bu şehirde ne zaman bir fırsat bulup dolaşsam, gözümün önünden Seyyid Bürhâneddîn Hazretleri, Ahi Evran Sultan, Hacı Bektaş-ı Velî Ululuğu, Hazret-i Kadı Bürhâneddîn, İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri gibi ismini bir çırpıda sayabileceğimiz onlarca Allah dostu ve yiğit, kahraman şahsiyet geçer. Hayatlarıyla ilgili bir şeyler okumak ve karalamak da nasip olduğu için hâfızamda yer edinmiş bulunan hikâyeler zihnimde, ayrı bir huzur, farklı bir rûh hâliyle tarassut ederim etrâfımı.

Cenâb-ı Hakk'ın dağlar ile ilgili ne kadar çok ikaz ve hatırlat-mada bulunduğunu gördüm, hayretim daha da arttı. Bakar mısınız âyet-i kerîmeye? *“Biz, dağları onun emrine verdik de, akşam sabah onunla birlikte Allah'ın sınırsız kudret ve yüce-liğini tesbih ederlerdi.”* [Sâd 18] Almanya'da kaldığımız iki yılın ardından dönüşte Kayseri Bahçelievler -şimdi Alparslan-Mahallesi'ndeki evimizden de hayranlıkla seyrettiğimiz manzara Erciyes idi, Ali Dağı idi. 1970'li yıllardaki Kayseri-miz çok güzeldi. Yüksek katlı binalar henüz şehri istilâ etmemişti. Şehrin neresinden bakarsanız bakın, mutlakâ Erciyes ve Ali Dağı'nı görürdünüz. Evimizin güneye bakan balkonu, bütün cepheyi kapla-yacak kadar uzun idi. Özellikle yazları, günümüzün bir kısmı bu balkonda geçerci. Bahçe-mizle de uğraşıyor olsak, salça, pekmez, reçel, urumeli çorbası vs. ile de meşgul oluyor olsak gözümüzün önünde her vakit bu muhteşem manzara olurdu: Önde Ali Dağı, ardında başı beyaz karlarla kaplı Erciyes... Bu şehirden ne zaman uzak-

laşsam, en büyük heyecânım Erciyes'i tekrar görmek, görecek olmaktır.

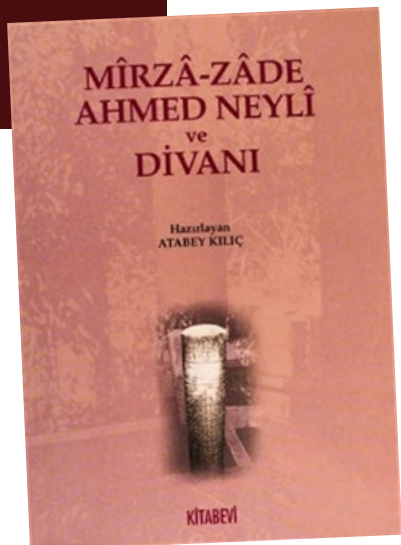
Bu şehirde doğmak, yaşamak büyük bir lütuftur Rabbimiz-den. Tabiatı inanılmaz bir güzelliğe, coğrafyası dantel gibi işlenmiş bir zenginliğe, havası -son birkaç yıldır çok kirlenmesine rağmen- ancak birkaç şehirde görebileceğimiz kadar letâfete sâhiptir. Fakat, bence en önemli taraflarından biri, târihî zenginliğidir. Bu şehirde ne zaman bir fırsat bulup dolaşsam, gözümün önünden Seyyid Bürhâneddîn Hazretleri, Ahi Evran Sultan, Hacı Bektaş-ı Velî Ululuğu, Hazret-i Kadı Bürhâneddîn, İbrâhîm-i Tennûrî Hazretleri gibi ismini bir çırpıda sayabile-ceğimiz onlarca Allah dostu ve yiğit, kahraman şahsiyet geçer. Hayatlarıyla ilgili bir şeyler okumak ve karalamak da nasip olduğu için hâfızamda yer edinmiş bulunan hikâyeler zihnimde, ayrı bir huzur, farklı bir rûh hâliyle tarassut ederim etrâfımı. Bilirim ki onların rûhu etrâfımızda, bizi hâlâ seyrediyor, istimdâd ediyor

her birimize...

Gönül isterdi ki şehrimiz milyon sınırına gelmeden, kalabalığa boğulmadan, trafiği ve betonları ile insanları bunaltmadan boğmadan, huzur içerisinde gezilip dolaşılacak bir şehir olarak muhâfaza edilseydi. Belki çok çocukça gelecek ama, Avrupa'da onlarca örneğini gördüğüm için, cesurca söyle-yebiliyorum bunu. Kayserimiz, bütün bu güzellikleri ve târihî değerleri ile gerçekten göz bebeği olacak, adı moda tâbir ile “marka şehir” diye anılacak bir hoş belde olabilirdi. Hiç değilse şehir merkezi, târihî bölgeler korunabilir, trafikten ve kargaşadan uzak tutula-bilirdi. Bunu defalarca dile getirdim, yazdım da. Fakat, siyâset ve rant dedikleri düzen, çok farklı bir mihver etrâfında dönüyor, maalesef...

■ **Şehir ve üniversite arasındaki irtibat hakkındaki düşüncelerinizi ifade etmeniz nelere dikkatimizi çekerdiniz?**

● Kayserimiz, bugün artık bir üniversiteler şehri. Erciyes Üniversitemiz, ülkemizdeki 10 araştırma üniversitesinden biri. Mensubu olmakla da her zaman gurur duyuyorum. Bizler bilim adamları olarak elimizden gelenin en iyisini yapıyoruz, fakat esâsen bu üniversitenin öncelikle yerleşim alanını bağışlayan güzel insanlardan başlayıp neredeyse her bir binâsını hayır eseri olarak bizlere hediye eden vefâkâr şahıs ve âilelere minnet borçlu olduğumuzu hatırdan tutmak gerekir. Ülke-

mizde bir örneği daha olmayan bir el birliği ile bugün devâsâ bir üniversite hâline gelen ilim yuvamız, şehrimizin lokomotifleri olarak hâlâ çok önemli bir unsur. Üniversite-şehir iş birliğinin olmadığı yerlerde en çok kaybedenin her zaman şehir ve şehirli olduğunu söylemeye bile gerek duymuyorum.

■ **Eski edebiyat uzmanısınız, elbette mesleğinizi severek yapıyorsunuz. Fakat günümüz insanı için eski edebiyat, zor ve zevksiz bir konu. Bilsek ve anlasak bu edebiyattan biz de zevk alabilir miyiz?**

● Çok şükür ki mesleğimi büyük bir aşk ile yaşıyor ve yürütüyorum. Bu sorunuza sayfalar dolusu cevap yazılabilir veya verilebilir. Kısaca şu kadarını söyleyeyim. Mimarların Hazretleri, onlarca câmi, medrese ve benzeri eser inşa etmiş. Bu eserlerin mükemmelliğinden yana hiçbirimizin şüphesi yoktur. Farzedin ki Selimiye Câmii'ne girdiniz ve herhangi bir vakit namazını edâ edeceksiniz. Mimârîden anlayıp anlamamanız hiç de önemli olmamakla berâber sâdece fil ayakları, mihrap, minber ve pencerelerdeki ışık hüzmeleri, mekândaki ferahlık bile alelâde bir insana tarifsiz bir huzur verir, anlatılamayacak duygular yaşatır. Selimiye'yi gezen gayrimüslim ziyaretçilerin nasıl bir hayranlık ve edeple dolaştıklarına şahit olmuşsanız, öncelikle biz müslimlerin hâl ve hareketleri ile tavırlarına nasıl bakacağınız da az-çok anlaşılacaktır. Böylesine muhteşem bir mimârî

eseri gezenlerin orada bulunan sanatı, estetiği ve diğer ustalık alâmetlerini anlamaları esere hâle getirmez. İşte, Klâsik Türk Edebiyatı sahasındaki herhangi bir eseri anlayıp anlamamamız da ancak bizlerle ilgili bir müşkildir; hele ki zor oluşu ve zevksizliği bambaşka noktalara götürür bizi. Gelenek güzeldir, asırların tecrübesini aktarır bizlere, azizim...

■ **Akademik kariyeriniz boyunca neler üzerine çalıştınız? Bunların içerisinde sizi etkileyen ve belirleyen konular var mıydı?**

● Klâsik Türk Edebiyatı sahası, muazzam bir deryâdır. İçinde hiç görmediğimiz envâ çeşitlilikler vardır. Bana da bu güzelliklerden bir demet nasip oldu, çok şükür. Divânlar, mesnevîler, manzum sözlükler, mecmû'alar, şerhler, belâgat eserleri, dînî-tasavvufî eserler, tarihî kahramanlar, şiir, nesir derken daha sayabileceğim onlarca güzel alanda makâle ve kitap yazmak, tebliğ sunmak, sempozyum düzenlemek imkânı verdi Rabbimiz. Dede Korkut ile ilgili kıymetli bir kitabı hazırlayan üç kişiden biri olmak hayatımın belki de en güzel hatıralarındandır. Son olarak Ahi Evran Sultan, Hünkâr Hacı Bektaş-ı Velî ve Yûnus Emre Hazretleri ile alâkalı ayrı ayrı kitapların hazırlanmasında emek verdim, yazılar kaleme aldım. Yaşadığım mutluluğu tarif etmem imkânsız. Kayseri-mizle ilgili olanlar başta olmak üzere gerek Kayseri Ansiklopedisi'nde gerek Şehir ve

Bu aralar Kayseri ile ilgili bir mecmû'a üzerinde çalışmaya başladım. Yine Başkâtib-zâde Râgıb Bey'e âit bir eser. Bu âileye âit olup rahmetli Ahmet Emin Güven Bey'in bana emânet ettiği Kayseri ile ilgili çok önemli bir mecmû'a üzerine de hem yüksek lisans tezi hazırlıyorum hem de arada bir kendim içinden bir şeyler çıkararak yayımlamaya çalışıyorum.

Düşünen Şehir dergilerimizin yanı sıra Yedi İklim, Türk Edebiyatı, Şiraze gibi dergilerde de yazılar kaleme alıyorum. Ötesi ehline mâlumdur, sanırım...

■ **Bizim kuşağımızda ve birçok zihinde eski edebiyatın saray edebiyatı olduğu şeklinde bir ezberimiz var. Gerçekten öyle miydi?**

● Bizi, geçmişten koparan ve soğutan asılsız, mesnedsiz iddiâlardan biri de budur. Osmanlı Devleti'nin iki sarayı olmuştur: Biri Edirne'de diğeri ise İstanbul'da Topkapı Sarayı. Özellikle ikincisini defâlarca ziyaret etmeme rağmen, şâirler için ayrılmış özel bir mekân göremedim. Hâlbuki kütüphâne var, matbah var, silah dâiresi vs. var. Saf gönüllere şüphe ve zan düşürmekten başka bir yararını görmediğim bu iddiâ, bunca yıllık çalışma hayatımda sıklıkla karşıma çıktı tabii ki. Keşke bunu iddiâ edenler, İngiliz, Alman ve Fransız saraylarındaki hayatın iç yüzünü de bizlere söyleyecek kadar dürüst olsalardı azizim...

■ **Geçmiş zamanlarda Kayseri'de edebiyatın yeri nasıldı. Malum,**

makarr-ı ulema olarak anılan bir şehir. O dönemlerde şehir hayatında edebiyatın yeri hakkında biraz bilgilendirseniz. Mesela önemli eserleri olan ünlü şâir ve ediplerimiz var mıydı? Bir kültür ve edebiyat çevresi söz konusu muydu?

● Azizim, bununla ilgili geniş bilgiyi geçen sene Büyükşehir Belediyemizin yayımlamak lutfunda bulunduğu Başkâtib-zâde Râgıb Bey Mecmû'ası isimli iki ciltlik çalışmamızda bulmak mümkün. Belediyemiz, bu eseri meraklısına ücretsiz vermektedir.

■ **Eski edebiyat denildiğinde genellikle aklımıza şiir geliyor. Nesrin edebiyatımızda nasıl bir yeri vardı. Nesir ve şiir arasında nasıl bir denge vardı.**

● Şiir sultâna, nesir reâyâyâ benzetilmiş eskiler tarafından. Şiir hatun gibidir, nesir er kişi. Bu sebeple şiir her zaman daha câzibedâr gelmiştir bizlere de ecdâda da. Fakat, rahatlıkla söyleyebiliriz ki nesir alanı da Klâsik Türk Edebiyatı sahasında çok özel ve geniş bir yer tutar. Sâdece destanlarımız ve mensur hikâyeye mecmû'alarımız bile

tek başına Batı edebiyatlarının çoğunu katbeka aşacak hacme ve doluluğa sâhiptir. Kayserimizde Klâsik Türk Edebiyatı Topluluğu çatısı altında düzenlediğimiz Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumlarından birinde nesir konusunu ele almış idik. Abdülkerim Abdulkâdiroğlu adına düzenlediğimiz bu sempozyumda önemli bildiriler sunuldu ve bunlar yayımlandı. İlgili buradan istifâde edebilir azizim...

■ **Kıymetli hocam, uzmanlığınızdan yararlanmak için eski edebiyat ağırlıklı sorular sorduk. Ama günümüz edebiyatı hakkındaki düşüncelerinizi de öğrenmek isteriz. Şimdilerde hangi konular üzerinde çalışıyorsunuz?**

● Azizim, bu aralar Kayseri ile ilgili bir mecmû'a üzerinde çalışmaya başladım. Yine Başkâtib-zâde Râgıb Bey'e âit bir eser. Bu âileye âit olup rahmetli Ahmet Emin Güven Bey'in bana emânet ettiği Kayseri ile ilgili çok önemli bir mecmû'a üzerine de hem yüksek lisans tezi hazırlıyorum hem de arada bir kendim içinden bir şeyler çıkararak yayımlamaya çalışıyorum. Son olarak Çukurlu Anesti Hanım üzerine bir yazı çıkmıştı. Şimdi de Sığircık Suyu ve Tuzhisar ile ilgili iki yazıyı tamamlamaya çalışıyorum.

■ **Hocam güzel sohbetiniz için teşekkür ediyoruz.**

● Ben de Şehir Kültür Sanat dergisine ve okurlarına buradan selam ediyorum. ■

Mustafa Kılıçarslan

Bir Dağcının Hikâyesi

Hasan Yüksel

Yükseklere tırmanma duygusu çoğu insanın içinde büyük bir yer edinmiştir. Kimi zaman dağların zirvesini keşfetmek, bir tiryakinin bir yudum çayı yudumlarken aldığı zevk kadar zevk vermiştir yüksekleri ve doğayı seven insana. Fakat zirvelere tırmanmak her zaman için güç-kuvvet, yüksek performans ve cesaret ister. Her şeyi ile normal olan bir insan için bunlar gayet sıradan ve normaldir. Ayağı felçli olan bir insanın kollarının ve bileğinin gücü ile bunu başarabilmesi, ister istemez insanlarda bir şaşkınlık ve hayret duygusu oluşturacaktır. Bunu başarabilen insanlar dünyada bir elin parmakları kadardır. Parmakla gösterilecek kadar az olan bu insanlardan biri de şehrimizde yaşamaktadır.

1961 Bünyan Cami-i Cedit Mahallesi doğumlu Mustafa Kılıçarslan'ı, kışın en soğuk zamanında yerde yer yer yarım metreyi bulan karların içerisinde kanad- yen bastonları ile yürürken tanıdım. Ve hayretler içerisinde kaldım. Bunda ne var diyeceksiniz. Elbette normal olmayan bir durum vardı ortada. Mustafa Bey'in,

▲ Erciyes Dağ Maratonu

▲ Süphan Dağı

Bünyan Dostları Derneği'nin her yıl geleneksel olarak düzenlediği Kış Yüzme ve Yürüyüş Şenliği'nde, Türkiye'nin her tarafından gelen spor ve doğa tutkunla-

rıyla birlikte 7-8 km'lik zorlu bir parkuru başarılı bir şekilde bitirmiş olması beni şaşırtmıştı. Öyle bir parkur ki karların içerisinde dik tırmanışlardan, derelerden, çamurlu tarlalardan geçmek zorundasınız. Şaşkınlığım bununla da kalmadı. Kışın insanın yüzüne kamçı gibi vuran rüzgârı ile herkes ayazını almış bir şekilde, ağzı yüzü sarı, kabanlarının içerisinde tir tir titrerken, o açık havada kendini sulara bırakmış yüzme yarışmasına katılmıştı. Daha sonraki zamanlarda onu tanıdıkça, bu hâliyle yaptıklarını ve birçok insanın başaramadığı şeyi nasıl başardığını gördükçe onun ne kadar kararlı ve azimli, benimse onun yaptıkları karşısında ne kadar aciz olduğumu düşündüm.

Doğduktan dört ay sonra yapılan bir ıgne ile çocuk felci hastalığına yakalanmış, yakalandığı bu hastalık sonrasında sağ ayağını kalça kemiğinden itibaren kullanamaz hâle gelmiş, ayağında zamanla kılma olmuş. Sekiz yaşından sonra Türkiye'de ilk kez uygulanan uzatma operasyonunda bu ayağında uzatma yapılmış, fakat ayağındaki zayıflığa ve

dermansızlığa çare bulunamamış. Ameliyat sonrası diğer çocuklar gibi koşup oynayacağını düşünürken durum hiç de düşündüğü gibi olmamış, hüsrana uğramış.

Çocukluğunun ilk yıllarında kendisine sorun ettiği ayağındaki sakatlığını, Bünyan Çağlayan İlkokulunu bitirdikten sonra sorun olmaktan çıkartmış. Bünyan Ortaokulunda okurken bir yandan da bağ, bahçe ve ev işlerinde çalışarak kendisine güven duymaya başlamış. “Ortaokulda okurken hedefimde bir öğretmen, bir devlet memuru olmak vardı” diyen Kılıçarslan, ortaokuldayken kazandığı yatılı öğretmen okulunda okumak için almak istediği sağlık raporu olumsuz olunca kaygılanmaya başlamış. Aldığı raporla hiçbir zaman bir devlet dairesinde çalışamayacağını düşünerek geleceğe dair olan güveni yeniden sarsılmış.

Bu topraklarda doğup bu topraklarda yaşarken, geleceğine yön vermek için kendisine bundan sonra yeni bir hedef çizmek zorundaydı. 1975-1976 yılı öğretim döneminde Bünyan Lisesinde okumaya başlamış. Lisede okurken bir yandan çatı ustası babası Niyazi Kılıçarslan'ın yanında çalışıp kiremit döşerken, kimi zamanda yevmiye işlerde ırgatlık yapmış. Okulu tatile girdiğinde yaz aylarında yonca biçmek, meyve toplamak, ceviz çırpamak, bahçe sulamak, sap toplamak, patosa saman vermek, odun kırmak, koyun kuzu gütmek gibi normalde kendisine ağır gelebilecek birçok işte, kol ve bilek gücüyle çok rahatlıkla çalışmış...

Kendisine çizdiği rota doğrultusunda kendi işini yapabileceği işlere yönelmek istemiş. İç siyasetin en karışık olduğu bir dönemde zoru başararak üniversite sınavlarına girmiş ve çizdiği rota doğrultusunda 1978 yılında ilçesinde en yüksek puanı alarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazanmış. 1984 yılında buradan mezun olduktan sonra Kayseri'de Sümer Erol'un yanında staj yaparak 1985 yılında avukatlık ruhsatını almaya hak kazanmış ve serbest avukatlık yapmaya başlamış.

▲ Ağrı Dağı Tırmanışı

▲ Ağrı Dağı Tırmanışı

▲ Ağrı Dağı Tırmanışı

▲ Ağrı Dağı Tırmanışı

45 yaşına kadar bir arkadaş gibi yanından ayırmadığı ve her gün iki paket içtiği sigarayı bırakma kararı hayatında yeni bir sayfanın açılmasına yol açmış.

▲ Hasan Dağı

▲ Hisarcık Vadisi İp İnişi

Sigarayı bıraktıktan sonra 2008 yılında kanadyen bastonlar (koltuk değneği) ile doğa yürüyüşlerine başlamış. Çok değer verdiği arkadaşları Kemal Bayır, Mustafa Karaahmet ve Nihat Pasinli ile birlikte

hemen hemen her hafta sonu Erciyes ve Aladağlar'da yüksek irtifalarda günübirlik zorlu doğa yürüyüşleri yaparak sigaranın vermiş olduğu tüm izleri atmış. Bu performanslar sırasında 25-30 km yürüyüşler yapmaya başlamış. Yüksek irtifalarda yürüyüş yapmanın performansını daha çok artırdığını söyler. Kılıçarslan fiziki olarak engeli olsa da aslen on üç yıl önce

▲ Balatini Mağarası

▲ Erciyes Zirve

▲ Erciyes Zirve

bıraktığı sigarayı kendisi için engel olarak görüyordu. Yaptığı yürüyüşler sırasında ve zirvelere tırmanırken engelli olduğunu söyleyenlere de “Benim engelim bacağım değil, daha önce bırakmadığım sigaraymış” diye cevap veriyordu.

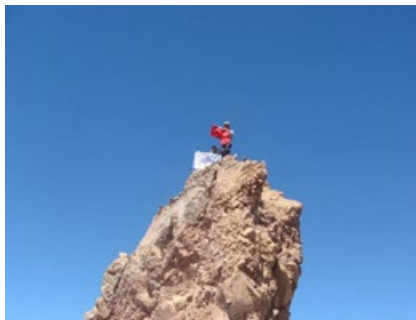
Sigara sonrası yaptığı bu yürüyüşler ve zirve tırmanışları sonrasında nefesinin açıldığını, performansının giderek arttığını gören Kılıçarslan bu yürüyüşlerle yetinmemiş, gözünü daha da yükseklerle dikmiş. Bu amacı doğrultusunda Dağcılık Federasyonunun kurslarına da katılmış; fakat engeli yüzünden belge alamamış. Belgesiz olmasına rağmen ilk yüksek

▲ Erciyes Dağı

▲ Erciyes Dağı

▲ Erciyes Dağı

irtifa zirvesini 2009 yılı temmuz ayında, Kemal Bayır liderliğinde, Aladağlar Emler (3723 m) zirvesine yapmış. 2010 yılı mayıs ayında ise Adana Çuğez grubu ile Aladağlar Alaca Dağı (3588 m) zirvesine çıkmış. Mustafa Bey bunlarla da yetinmemiş.

Artık tek bir hedefi varmış, o da yaşadığı şehirdeki Erciyes Dağı'nın zirvesine çıkmak. Kemal Bayır hocasını güç bela ikna ederek 17-18 Temmuz 2010 tarihinde Ali İlik önderliğinde Kıbrıs Barış Harekâtı anısına yapılan zirve tırmanışına sürekli yürüyüş yaptığı arkadaşlarıyla katılmış ve amacını gerçekleştirmiş. Mustafa Kılıçarslan o günü şu sözleriyle anlatır:

“Zirveye ulaşınca büyük bir duygu yoğunluğu yaşadım. Ortaokulu bitirdikten sonra Kayseri Devlet Hastanesindeki doktorların ayağımın sakatlığı nedeniyle “Yatılı okul öğrencisi olamaz” şeklinde sağlık kurulu raporu verdiklerini hatırladım. Benim durumumda sakatlığı olanların devlet memuru, öğretmen olamayacağını emreden Devlet Memurları Kanunu'nu düşündüm. Ayağımın sakatlığı nedeniyle Dağcılık Federasyonunun beni dağcılık eğitimlerine kabul etmediklerini düşündüm. Bu duygu yoğunluğu içinde gözyaşlarımı tutamadım.”

Bu tırmanıştan sonra tanıdığım bu güzel insan kendisini bir daha dağların zirvesinden alamamış. Adeta dağlar onun ruhuna hitap ederek kendine çekerken o bu süre içerisinde cesaretini artırıp kendi tekniğini geliştirmeyi bilmiş, dağcılığı ve yürüyüşleri bir tutku hâline getirmiş. Erciyes tırmanışından sonra birçok tırmanış ve yürüyüş gerçekleştirmiş. 2011 yılında 5137 metre yüksekliğindeki Ağrı Dağı tırmanışını gerçekleştirmiş. 2012 yılında Cafer Algül ve Sevdagül Şentürk'ün ricasıyla Ağrı Dağı zirvesine ikinci kez tırmanmış. Bu tırmanış Cafer Algül tarafından “Yok Hükmünde Ağrı Dağı Tırmanışı” adı altında kitap hâline getirilerek yayımlandı.

Anadolu bozkırının ortasında yükselen ve her mevsim beyaz gelinliği ile insanları kendine çeken Erciyes onu sürekli bilemekte ve Kılıçarslan ondan aldığı ilham ile daha da zor olanı başarmak istemektedir. Şimdi hedefinde Everest'in olduğunu söylemekte, destekleyici bulabildiği takdirde dağların en yücresi olan Everest'in zirvesini zorlamayı

▲ Erciyes Zirve

▲ Erciyes Zirve

▲ Erciyes Zirve

▲ Erciyes Zirve

düşünmektedir. Birçok insanın başaramadığını başarabilen sevgili ağabeyim, yolun açık olsun. ■

Yaptığı tırmanış, geçiş ve maratonlar:

- ▶ Hasan Dağı, 3588 metre
- ▶ Kurtkulağı - Pınarbaşı
- ▶ Aladağlar Geçiş ve Zirve (Karasay, Emler, Teke Kale), 3550-3723-3500 metreler
- ▶ Erciyes Dağı (birçok kez), 3917 metre
- ▶ Erciyes Sky Trail (Erciyes Dağ Maratonu)
- ▶ Binboğa Dağı, 2628 metre
- ▶ Lifos Zirve
- ▶ Hisarcık Vadisi İp İnişi
- ▶ Koç Dağı, 2628 metre
- ▶ Balatini Mağara Geçişi, Derebucak Konya
- ▶ Aybastı Ultra Maratonu, Ordu, 80 km, (15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle bitişe bir saat kala iptal edildi)
- ▶ Tahtalı Dağı, 2367 metre
- ▶ Süphan Dağı, 4058 metre
- ▶ Emler, Aladağlar, 3723 metre
- ▶ Şehit Şerife Bacı İstiklal Yolu Yürüyüşü
- ▶ Vodafone İstanbul Maratonu, 15 Km
- ▶ Atatürk ve İstiklal Yolu Yürüyüşü, Kastamonu
- ▶ Tahtalı Run To Sky, 28.7 km
- ▶ Kaz Dağları Sarı Kız Zirve, 1774 metre
- ▶ Bünyan Dostları Grubu Cumhuriyet Yürüyüşü
- ▶ Bünyan Dostları Grubu Kış Yüzme Şenliği
- ▶ Kızlar Sivrisi Zirve Tırmanışı, Antalya
- ▶ Bey Dağı, 3000 metre, Tomarza
- ▶ Esence Dağı, 3549 metre, Çayırılı Erzincan

Mehmet Akif'in Ailesinin ve Sebilürreşad'ın Kayseri Günleri

Serdar Kozan

2021, büyük zorluklarla kazanılmış Türk İstiklal Harbi'nin abidevi ifadesi olan, ülke sathında bütün milleti şamil olarak milli benlik ve kimlik haline dönüşen İstiklal Marşı'nın milli marş olarak kabul edilmesinin 100. yılı olmasından dolayı Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı Yılı olarak kabul edilmiştir. 20 Aralık 1873'te dünyaya gözlerini açan Mehmet Akif Ersoy, yine aynı ayda 27 Aralık 1936'da bu fani dünyaya veda etmiştir. Doğumunun üzerinden geçen 148 ve vefatının üzerinden geçen 85 yıllık süreçte Mehmet Akif Bey, Türk milletinin hafızasında bayraklaşan bir şahsiyete dönüşmüştür.

Milli Şair'imiz olmakla birlikte Mehmet Akif'in değerinin sadece şairliğinden kaynaklandığını söylemek mümkün değildir. Faruk K. Timurtaş'ın ifadesiyle “Unutulmayan, unutulmayacak olan Akif; vatansever Akif, idealist Akif, mümin Akif ve bunların hepsinin üstünde sarsılmaz bir karakter adamı olan Akiftir”. Ahlak ve istikamet sahibi olması Mehmet Akif'in karakterini şekillen-

1883 – 1885 yıllarında Fatih Merkez Rüştîyesi'nde ortaokulu tamamlamasının ardından lise eğitimine Mülkiye Mektebi'nde başlamış ancak 1889'da babasının vefatı sebebiyle, ailesinin yükünü omuzlarında hisseden Akif, Mülkiye Baytar Mektebi'ne geçmiştir. Aynı dönemde yaşanan Fatih yangınında evlerinin de yanmasına rağmen 1893'te okulunu bitirmeye muvaffak olarak Ziraat Nezareti Umûr-ı Baytâriye ve Islah-ı Hayvanât umum müfettiş muavinliğiyle memuriyet hayatına atılmıştır.

Ailesini Ali Şükrü Bey ve ailesi ile birlikte Kayseri'ye gönderen Mehmet Akif, oğlu Emin'i “Benim öldüğüm yerde, oğlum da ölsün” diyerek yanında alıkoymuştur.

dirmiştir. Onun şiirlerindeki heyecan, haksızlıklara dayanamaması ve zulme karşı çıkması karakterinin dışavurumu olarak görülmelidir. Tembelliğe düşman olan Akif, kendisi çalışkan birisi olduğu gibi milletin de tembellikten kurtulması için çaba gösterir. Asla ümitsizliğe düşmez, gelecek günlerin parlak ve güzel olacağını ifade eder. Şefkat ve merhamet sahibi olmakla, düşkün ve fakirlerin yardımına koşmakla yetinmez; zulmün karşısında da durur. Sağlam iradesiyle tüm çilelere göğüs germesini bilen Mehmet Akif, tam olarak “Müslüman” karakterine sahiptir.

Ahmet Kabaklı onun hakkında “*Akif'in milliyetçiliği, elbette Ziya Gökalp'inkinden ayrı hatta bir ince noktada ona karşıdır. Mehmet Akif'e milliyetçiden ziyade milli demek gerekir....Siyasi alanda değil, fakat dil, terbiye, ahlak, töre, folklor, hukuk, felsefe gibi kültüre, harsa bağlı konularda kimsenin olamayacağı kadar millidir. Akif, Türk milletinin milli'sidir.*” hükmünü vermektedir.

Tahsil hayatına babası Tahir Efendi'den aldığı lisan eğitimiyle başlayan Mehmet Akif, 1878 – 1880 arasında Emir Buhârî Mahalle Mektebi'ne devam ettikten sonra, 1880'de Fatih İbtidai Mektebi'ne girmiş ve aynı zamanda “hem babam hem hocamdır!” dediği Tâhir Efendi'den Arapça derslerine devam etmiştir. Ardından 1883 – 1885 yıllarında Fatih Merkez Rüştîyesi'nde ortaokulu tamamlamasının ardından lise eğitimine Mülkiye Mektebi'nde başlamış ancak 1889'da babasının vefatı sebebiyle, ailesinin yükünü omuzlarında hisseden Akif, Mülkiye Baytar Mektebi'ne geçmiştir. Aynı dönemde yaşanan Fatih yangınında evlerinin de yanmasına rağmen 1893'te okulunu bitirmeye muvaffak olarak Ziraat Nezareti Umûr-ı Baytâriye ve Islah-ı Hayvanât umum müfettiş muavinliğiyle memuriyet hayatına atılmıştır.

Tahsil yıllarında dil ve edebiyata ilgi duyan Akif, Türkçenin dışında Arapça, Farsça ve Fransızca'yı öğrenmiştir. Fuzuli'nin Leyla ile Mecnun'unu okuyarak başlayan şiire ilgisi Hafız ve Sadi Şirazi'yi

tetkik ederken artmıştır. Aynı zamanda Gazali, Fahreddin Razi gibi alimleri okuyarak dini sahada ilmini ikmal etmiştir. Memuriyeti gereği Osmanlı coğrafyasının değişik bölgelerini görme fırsatı bulan Mehmet Akif, hem İslam dünyasının içerisinde bulunduğu büyük bunalımı fark etmiş hem de şiir ve sanat anlayışının şekillenmesinde etkili olan halkı yakından tanıma imkânını elde etmiştir.

1902'den itibaren değişik mecmualarda mensur ve manzum yazıları yayımlanmaya başlayan Mehmet Akif, II. Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra 1908'de Ebül'ulâ Mardin ve Eşref Edib'le birlikte, döneminin en önemli ilmî ve fikrî yayını olup daha sonra tüm şiir ve yazılarını neşredeceği Sırât-ı Müstakim mecmuasını çıkarmaya başlamıştır. Aynı yıl, İstanbul Darülfünunu Edebiyat Şubesi Osmanlı Edebiyatı müderrisliğine de getirilen Mehmet Akif, İttihat ve Terakki ile yakın ilişkiler içerisinde bulunmuştur. 1911 yılı nisanından itibaren daha sonra 7 kitapta toplayacağı Safahât adlı eserini meydana getirecek manzumelerini Sırât-ı Müstakim mecmuasında neşre başlamıştır.

1902'den itibaren değişik mecmualarda mensur ve manzum yazıları yayımlanmaya başlayan Mehmet Akif, II. Meşrutiyet'in ilanından hemen sonra 1908'de Ebül'ulâ Mardin ve Eşref Edib'le birlikte, döneminin en önemli ilmî ve fikrî yayını olup daha sonra tüm şiir ve yazılarını neşredeceği Sırât-ı Müstakim mecmuasını çıkarmaya başlamıştır.

Safahat-Birinci Kitab dışında Akif, farklı tarihlerde Süleymâniye Kürsüsünde (1912), Hakkın Sesleri (1913), Fâtih Kürsüsünde (1914), Hâtıralar (1917), Âsım (1924) ve Gölgeler (1933) adlı kitapları neşretmiştir. Sırât-ı Müstakim, 1912'den itibaren yayın hayatına Sebilürreşad adıyla devam edecektir.

Balkan Harbi esnasında Müdafaa-yı

Milliye Cemiyeti'nde katiplik yapan Akif, Balkan faciaları içinde Rumeli'nin kaybedilişini büyük ıstırapla anlatmış, ordunun siyasete karışmasının bu duruma sebep olduğunu vurgulamış ve vatan elden giderken zevk ve sefadan vazgeçmeyenleri teşhir ederek maskaraya çevirmiştir. 1914 – 1918 arasında cereyan eden Birinci Dünya Harbi sırasında

Mehmet Akif, nerede ihtiyaç hasıl olmuşsa oraya koşmuştur. Kah Arabistan'ın sıcak çöllerinde Arapların isyanlarını engellemeye çalışmış, Çanakkale Zaferi haberini aldığı anda Çanakkale Şehitleri'ne şiirini kaleme alırken gözyaşları ile kızgın kumları serinletmiş, kah Berlin'de Almanlara esir düşen İngiliz ve Fransız müstemlekelerinden olan Müslümanlara telkinlerde bulunmuştur.

Mehmet Akif, Birinci Dünya Savaşı sonrasındaki ağır mütareke şartları, yaşanan işgaller ve Yunanlıların İzmir'e asker çıkarması üzerine, Milli Mücadele hareketine katılmak için, 1920 şubatında Balıkesir'e giderek Kuva-yı Milliyecilerle görüşmüştür. Burada, Zağanos Paşa Camii'yle çeşitli yerlerde halkı birlik ve direnmeye çağıran vaaz ve konuşmalar yapmıştır. Balıkesir'den dönüşünde, işgal altında yaşadığı güçlük ve sansürlerle bunaldığı bir dönemde, Anadolu'dan gelen davet üzerine, 10 Nisan 1920'de, 12 yaşındaki oğlu Emin'i de yanına alarak gizlice yola çıkmış ve yolda bulunduğu Ali Şükrü Bey'le Geyve'ye, oradan da, Büyük Millet Meclisi'nin açılışının ikinci günü olan 24 Nisan'da Ankara'ya varmıştır. 5 Haziran 1920'de Burdur'dan ve 3 Temmuz 1920'de Biga'dan mebus seçilerek Birinci Meclis'te yerini almıştır.

Mehmet Akif'in Milli Mücadele'deki rolü ile ilgili yine merhum Kabaklı Hoca'ya kulak verelim: “*Tehlike geçip, Yunan denize döküldükten sonra istiklal ve cumhuriyet havarisi kesilen gardırop ve sofra vatanseverleri tehlikenin alevli zamanında Anadolu'ya geçip Konya, Bolu, Kastamonu vb. yerleri demir çarık, demir asa dolaşan, her girdiği şehir, kasaba ve köyün camisinde vatanî vaazlar ile gönülleri tutuşturan, cephedeki Mehmetçîği 'Allah Allah'la koşturan ve şiirleri ile Türk'ün zaferi mutlaka kazanacağını, çünkü bu zaferi Hakk'ın vaat etmiş bulunduğunu bütün dünyaya haykıran İstiklal Marşı şairini elbette kiskanacak ve kendilerinden saymayacaklardır. Akif'in de onlar gibi olması zaten milletimize talihsizlik olurdu.*”

Kütahya – Eskişehir Muharebesi’nde alınan mağlubiyet ve Yunan ordusunun Polatlı’ya kadar ilerlemesi Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Kayseri’ye taşınması fikrinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Sakarya Savaşı’nın en şiddetli günlerinde, top sesleri Ankara’dan işitilmeye başlayınca mebus aileleri ve bazı kuruluşlar Kayseri’ye gönderilmiştir. Meclis’in de Kayseri’ye taşınmasının halka ve askere kötü tesir edeceğini ve bir bozguna sebep olacağını düşünen Mehmet Akif, bu fikre şiddetle karşı çıkmış ve onun bu muhalefeti Meclis’in Ankara’da faaliyetlerine devam etmesinde etkili olmuştur.

Kütahya – Eskişehir Muharebesi’nde alınan mağlubiyet ve Yunan ordusunun Polatlı’ya kadar ilerlemesi Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin Kayseri’ye taşınması fikrinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Sakarya Savaşı’nın en şiddetli günlerinde, top sesleri Ankara’dan işitilmeye başlayınca mebus aileleri ve bazı kuruluşlar Kayseri’ye gönderilmiştir. Meclis’in de Kayseri’ye taşınmasının halka ve askere kötü tesir edeceğini ve bir bozguna sebep olacağını düşünen Mehmet Akif,

bu fikre şiddetle karşı çıkmış ve onun bu muhalefeti Meclis’in Ankara’da faaliyetlerine devam etmesinde etkili olmuştur. Ailesini Ali Şükrü Bey ve ailesi ile birlikte Kayseri’ye gönderen Mehmet Akif, oğlu Emin’i “Benim öldüğüm yerde, oğlum da ölsün” diyerek yanında alıkoymuştur. M. Ertuğrul Düздаğ bu durumu şöyle yorumlamaktadır. “Bu sözleri, Akif’in, *İstiklal Harbi’ni milleti için son bir imkân saydığını ve bu savaşın kaybedilmesi halinde düşmanın bize hayat hakkı tanımayacağına inandığını* göstermektedir. Akif, böyle bir felaketi görmektense, düşman tarafından işgal edilmesi halinde Ankara’da oğluyla birlikte ölmeyi göze almıştı.”

Mehmet Akif Ersoy’un oğlu Emin Akif Ersoy hatıralarında o günleri şöyle nakletmektedir: “(Yunanlar) *Haymana’ya doğru ilerlemeye bütün gayretleriyle uğraşıyorlardı. Top sesleri gecenin ıssızlığında Ankara’dan duyulabiliyordu. O zaman Ankara’yı Kayseri’ye nakletmek düşünülüyor, mebuslar, büyük memurlar ailelerini çocuklarını peyderpey Kayseri’ye gönderiyorlardı. Ziraat Mektebi, daha bazı müesseseler dahi Kayseri’ye göç etmişlerdi. Sıra yine bizimkilere geldi. Sıcak bir yaz günü akşamüzeri Kayseri’ye giden kağnı arabalarından müteşekkil bir kafil ile anam ve hemşirelerim de yola çıktılar. Babam*

▲ Ali Rıza Önder

beni yanından ayırmadı. Benim kaldığım, icabında öldüğüm yerde oğlum da ölsün dedi. Gözyaşlarımı tutamayıp anamın elini öptüm, kardeşlerim ile vedalaştım. Kağnı arabaları hazin gıcırtılar çıkararak ağır ağır uzaklaşıyor, şarka doğru hicret eden bu zavallıları taşıyordu.”

Mehmet Akif’in Sebilürreşad dergisi Millî Mücadele’ye büyük destek vermiş, Kastamonu ve Kayseri’de halkın mücadele azmini yükseltmek için birer sayfalık ekler dağıtmıştır. Eşref Edip Bey, Kayseri’ye giderken, Sebilürreşad çalışanları ve ailelerinin yanında, derginin evrak ve koleksiyonlarını da Kayseri’ye taşımıştır. Kayseri’deki yerel idarecilerin isteği üzerine 1 Eylül 1921’de Sebilürreşad adına

▲ Kayseri Lisesi

bir beyanname neşreden Eşref Edip Bey, halkı yatıştırmıştır. Kayseri Basın Tarihi eserinin müellifi Ali Rıza Önder bu konuda şu malumatı vermektedir: “Sakarya Savaşı, Ankara için kaygılı günler geçirmeye başladığında 1921 Ağustos ayı sonlarında Mehmet Akif, Heyet-i Nasiha arasında Sakarya’da çarpışan orduya giderken Eşref Edip de Sebilürreşad’ı ve bu gazetede çalışanların ailelerini Kayseri’ye taşımakla görevlendirilmişti. Dört beş araba ile Kayseri’ye geldiler. Mutasarrıf

dikkat çekmektedir.

Sakarya Zaferi’nin kazanılmasından sonra Eşref Edip Bey, Sebilürreşad’ın koleksiyonlarını alarak Ankara’ya dönmüş ve dergi yayınına Ankara’da devam etmiştir. Mehmet Akif’in ailesinin Ankara’ya geri dönüşü ise biraz sıkıntılı olmuştur. Bu konuda yine Mehmet Akif’in oğlu Emin Bey’in hatıratına başvuralım: “Sakarya’da harp kazanılarak düşman çekilince, Ankara’ya hicret eden memurin ve mebusan aileleri, resmi müessese ve mektepler tekrar

24 Eylül 1921’de Sebilürreşad dergisinin 490. sayısı Kayseri’de yayınlanmıştır. Sebilürreşad’ın bu sayısı tamamen Trabzon mebusu Ali Şükrü Bey’in Kayseri Ulu Camisinde verdiği hitabesine ayrılmıştır.

Kemal (Gedeleş) Bey idi. Mutasarrıfın isteği üzerine Sebilürreşad, 1 Eylül 1921’de halkı umutsuzluktan ve karamsarlıktan kurtarmak amacıyla bir bildiri yayımladı.”

24 Eylül 1921’de Sebilürreşad dergisinin 490. sayısı Kayseri’de yayımlanmıştır. Sebilürreşad’ın bu sayısı tamamen Trabzon mebusu Ali Şükrü Bey’in Kayseri Ulu Camisinde (Cami-i Kebir) verdiği hitabesine ayrılmıştır. Kayseri’de Ulucâmi’-i Şerîf’de Trabzon Meb’ûsu Ali Şükrü Beyefendi Tarafından İrâd Edilen Mühim Hitâbe ANADOLU’NUN BÜYÜK ve MUKADDES CİHÂDI serlevhasıyla sunulan hitabe derginin tamamını doldurmuştur. Sadece son sayfada bu sayının yayınının gecikmesinden dolayı “Kayseri’ye seyhâhat dolayısıyla Sebilürreşad’ın intişârı bir müddet teehhur etmiştir. Bir hâtıra olmak üzere bu nüshayı Kayseri’de neşrediyoruz. Zarûrî olarak birkaç hafta fâsılada sonra inşaillâh yine Ankara’da neşrine devâm edilecektir. Mektupların ve abone bedelâtının doğrudan doğruya Ankara’da Sebilürreşad idârehânesine gönderilmesi ricâ olunur.” ifadeleriyle başlayan bir not yer almaktadır. Derginin en sonunda ise “Kayseri Livâ Matbaası’nda Tab’ Olunmuştur.” ibaresi

Ankara’ya avdet etmeye başladılar. Bizim eski emektarımız Halil Ağa, annem ve kardeşlerim Kayseri’ye gittikleri zaman o da memleketine, düşman ayağı değmeyen Bolu’ya gitmişti. O esnada tekrar Ankara’ya yanımıza geldi.

Validem Kayseri’den Ankara’ya dönen

Sakarya Zaferi’nin kazanılmasından sonra Eşref Edip Bey, Sebilürreşad’ın koleksiyonlarını alarak Ankara’ya dönmüş ve dergi yayınına Ankara’da devam etmiştir.

kafileleri, aileleri gördükçe sabredemiyor, Ankara’ya gelmek istiyor, babama bu hususta mektuplar yağırdıyordu. Halil Ağa da gelince babam kendisine epeyce para verdi, beni de yanına katarak ikimizi, ailemizi getirmek üzere Kayseri’ye gönderdi.

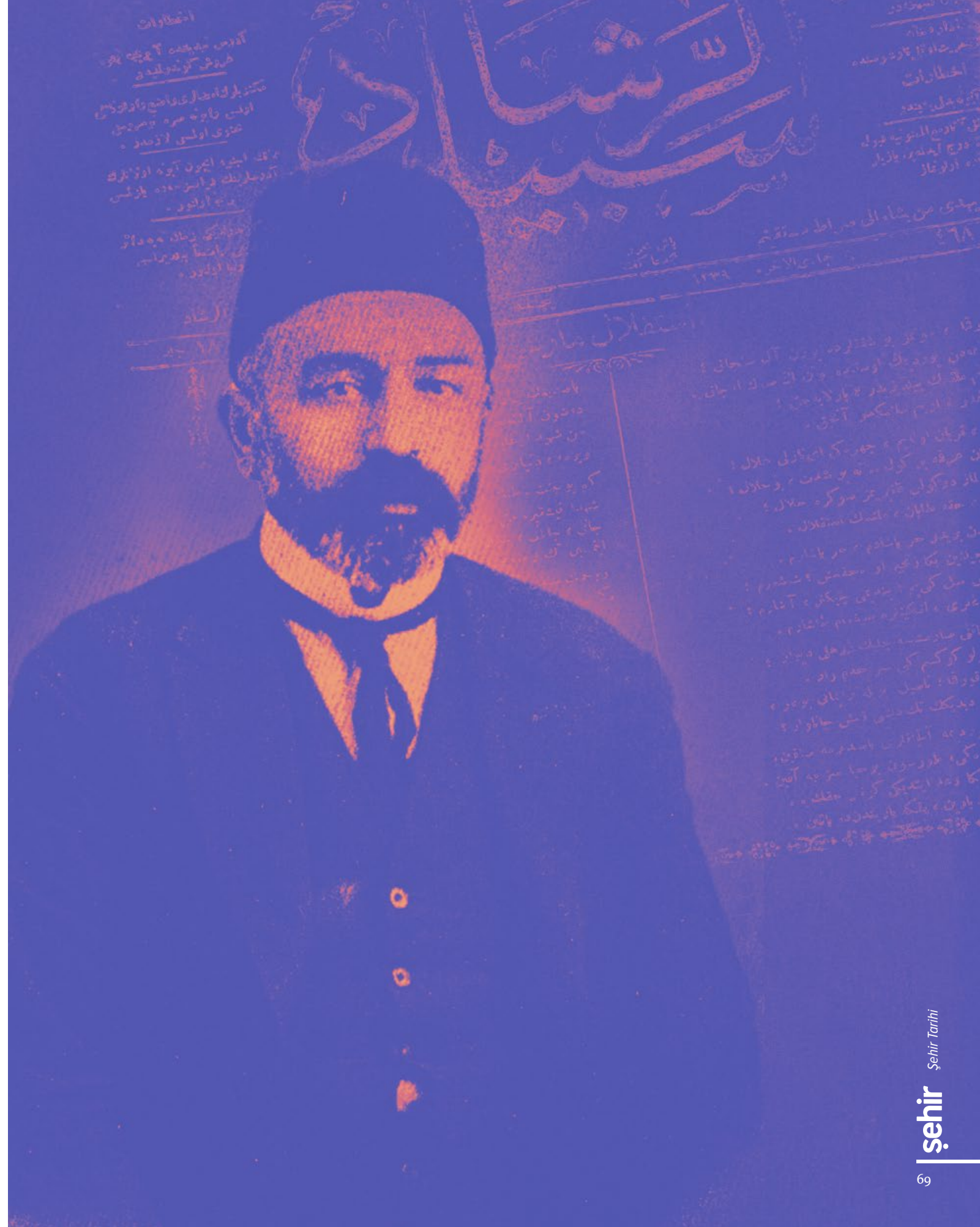
Halil Ağa ile Ankara’dan Kayseri’ye kadar uzayan yolculuğumuz rahat geçti, çünkü oraya gitmekte olan bir tüccarın otomobiline bindik, çok çabuk ve rahat gittik. Kayseri’ye hicret eden mebus ailelerine hükümet kolaylık göstermiş, onları orada çabucak iskân etmişti.

Burdur ve Biga Mebusu Mehmet Akif’in ailesinin oturduğu yeri istihbarattan öğrenerek çabucak bulduk. Bu ev aslen Ermeni olan bir kunduracının hanesi imiş. Lakin orada ne annem, ne de kardeşlerim mevcuttu. Sordumuz zaman beş gün evvel Ankara’ya hareket eden bir kafiyleye iştirak ettiklerini ve gittiklerini hayretle haber aldık. Artık Halil Ağa ile bana Ankara’ya derhal dönmekten başka yapacak hiçbir iş kalmıyordu.”

Ancak Emin Bey’in Ankara’ya geri dönmesi o kadar kolay olmamıştır. Bu sırada Ankara’ya dönen annesi oğlu için endişelenmiştir. Tekrar Emin Bey’e kulak verelim: “Ancak hangi vasıta ile dönecek ve nasıl dönecektik. Bunu düşünerek hiç görmediğimiz Kayseri sokaklarında serseriyane dolaşırken oraya göç etmiş olan Ankara Ziraat Mektebi aşçısına tesadüf ettik. Bu bizim için büyük bir hüsnü talih ve güzel bir tesadüf oldu. Ziraat Mektebi’nin aşçısından mektebin bir, iki güne kadar Ankara’ya gideceğini öğrendik. Halil Ağa’nın ahbabı, meslektaşları aynı zamanda hemşerisi olan aşçı bizi bırakmadı. Şehrin biraz açığında olan mektebe gittik. Hakikaten üç dört gün sonra Ziraat Mektebi öküüz ve kağı arabalarından müteşekkil uzun bir kafiile halinde Ankara’ya

müteveccihen yola düzüldü. Biz de beraber Türkiye’nin yeni payitahtına dönüyorduk. Kırşehir üzerinden Kayseri’den Ankara’ya öküüz arabalarıyla tam 23 günde varabildik.”

Mehmet Akif’in kendisi ile olmasa da onunla özdeşleşen dergisi Sebilürreşad ve ailesinin Kayseri maceraları uzun sürmese de ilgiyi hak etmektedir. Bu vesile ile Mehmet Akif Ersoy’u bir kez daha rahmetle anarken, yazımıza yüzüncü yılında aynı dua ile son verelim: “Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın.” ■

Cemal'ım

Mehmet Küçük

Cemal, henüz on beş yaşına yeni basmıştı. Sakalı ve bıyıkları bile çıkmamıştı. Fakat görünürde yirmisinde bir delikanlı izlenimi veriyordu. Hayata karşı yeni filizlenen esmer yakışıklısı bir delikanlıydı. Varlıklı bir aileden olmaları nedeniyle de kapılarında atları, arabaları ve bolca hayvanları vardı. Ağa çocuğuydu.

1920'li yıllardı. O dönemlerde köyün gençleri arasında, Türklerin Orta Asya'dan gelme gelenekleri ile atlarla cirit oynama modası vardı. Cirit merasimi günlerinde bütün Karlık köyü seyrine çıkardı. Hatta komşu köylerden bile seyrine gelirlerdi. Demirtaş köyünün güzel kızı Şerife de annesini ve kardeşini alarak Karlık köyüne cirit seyretmeye gelmişti.

Cirit gösterileri başlamıştı. Cemal beyaz bir ata binmişti. Atın üzerinde bir kartal gibi dönüyordu. Herkesi kendisine hayran bırakacak hareketler yapıyordu. Kendisi gibi yerinde duramayan bir de kır atı vardı. Cirit yarışmasında birinci oldu. Komşu Demirtaş köyünün güzel kızlarından Şerife'yi kendisine âşık etti.

Şerife de on beşinde, çiçeği burnunda, esmer güzeli, başı duman duman bir kız. Cemal'in beyaz at üzerinde duruşu gönlünün prensini bekler gibiydi. Bir an göz göze geldiler. Şerife'nin bakışları Cemal'in içini yakıp geçti. Cemal, o ceylan gibi bakan bir çift gözü unutamadı. Şerife kızın Demirtaş köyünden olduğunu öğrendi. Atına binerek Demirtaş köyüne sık sık gidip gelmeye başladı. Şerife'nin kapısından günde üç beş defa geçer oldu. Demirtaş köylüleri bu durumdan rahatsız olmuşlardı.

Cemal'in babasına haber bile göndermişlerdi. Cemal ve Şerife birbirlerine sevdalı değil, karasevdalı oldular.

Derler ki; 60 milyon yıl önce Erciyes ve Hasan Dağı'nın püskürttüğü lav ve küllerin oluşturduğu yumuşak tabakaların milyonlarca yıl boyunca yağmur ve rüzgâr tarafından aşındırılmasıyla ortaya çıkan ve güzel atlar ülkesi olarak adlandırılan Kapadokya bölgesinde bu aşk, Erciyes'ten çıkan lavlar gibi dillerden dillere, komşu civar köylere bile yayılmaya başladı.

Cemal'in babasının bu aşka pek gönlü olmadı. İçinden “Akrabamı kendi elinle seçemezsin. Oğlun kızın seni götürür bir yere kul eder.” dedi. Onu bu düşüncelere iten sebep, varlıklı köy ağası olmasıydı. Hangi kapıyı çalsa oğlunu istediği kızla evlendirebilirdi. Fakat oğlu Cemal'in Kapadokya bölgesinde alevlenen bu aşkına saygı duydu, Demirtaş köyüne giderek Şerife kızın ailesinin kapısını çaldı.

Çok kısa sürede düğün dernekler kuruldu. Cemal'in babası hatırı sayılır olduğundan bütün civar köylere davetler gitti. Yedi gün yedi gece davullar zurnalar çalındı. Kurbanlar kesildi. Delikanlılar atlarıyla cirit oynadı. Sonunda Cemal ile Şerife muradına ermiş oldu.

Cemal ve Şerife mutlu bir hayat sürüp gitmekteydi. Evliliklerinin birinci yılında aşklarının meyvesi bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Adını da Mustafa koydular.

.....

Cemal ve Şerife mutluluklarının üçüncü yılını doldurmuşlardı.

O dönemlerde Ürgüp'te gece oturak âlemleri yapılırdı. Müzik eşliğinde dansçı kadınlar raks eder, masalara meze dağıtır, sakilik yaparlar ve oyun sergilerlerdi. Bu oturak âlemini Efe'ler düzenlerdi. Bu kadınlar Efe'lerin himayesinde ve korumasındaydı. Efe'lerin Ürgüp'ün kenarında kayadan oyma mağarası oturak âlemlerinin mekânıydı.

Cemal'in abisi Kazım, zenginliklerine dayanarak şımarık ve çapkın hayat tarzı süren birisiydi. Zaman zaman akşamları beline silahını sarar, atına binerek bu mağaradaki gece

âlemlerine takılırdı. Evli olduğu hâlde paralarını gelir buralarda saçar giderdi. Oradaki kadınlardan birine göz koydu. Göz koyduğu kadını yanına almak istedi. Efe'ler buna müsaade etmedi.

Efe'ler, Kazım'ın yanındaki kadınlardan birine göz koyduğunu anladı ve usulüne göre uyardıysa da Kazım söz dinlemedi. Bir gün silahını kuşandı, atına atladı ve tek başına Efe'lerin mekânına baskın yaptı. Silahını çektiği gibi:

— Kimse kıpırdamasın! Kıpırdayanı vururum, dedi ve gözüne kestirdiği kadını atının terkine bindirerek gözden uzaklaştı. Karain köyü yakınlarında bir mağaraya götürdü. Orada günlerce kadını oyaladı.

Bu durum Efe'lerin zoruna gitti. Nasıl olur da mekânlarından, üstelik de himayesindeki kadını kaçırlırdı. Kendileri için bir namus meselesi olarak sayılırdı. Bundan sonra Kazım'ın peşine düşeceklerdi. Sürekli takip ediyorlardı. Efe'lerin adamları Cemal'in evlerinin olduğu bölgede zaman zaman takip yapıyordu. Şerife yapılan takibin farkına vardı. Cemal'i uğurlarken, bir adamın elinde mavzer silahı kendilerine doğrulttuğunun farkına vardı. Şerife'nin gördüğünü anlayınca adam hemen kayboldu. Şerife sanki rüya görüyor gibiydi. Aynı adamın evlerinin etrafında dolandığını önceden de görmüştü. Avcı zannetmişti. Kiralık katil, Cemal'in abisine benzerliğinden dolayı, Cemal'i Kazım zannediyordu.

Bu durum Şerife'de tedirginlik yaratıyordu. Cemal'e bir türlü söyleyemiyordu. Başları belaya girer düşüncesi vardı. Ne olabilirdi?

Cemal bir gün Şerife'yi dalgın ve düşüncelere dalmış gördü. Aynı zamanda sıkıntılı hissediyordu. Cemal dayanamadı, Şerife'ye sordu:

— Şerife'm! Bir tanem, ben seninle evli olmaktan çok mutluyum. Bak bir de nur topu gibi evladımız Mustafa'mız var. Allah'tan daha ne isterim. Seni çok tedirgin görüyorum. Mutlu değil misin yoksa?

— Yok, yok mutluyum. Hem de çok

mutluyum. Mutluyum mutlu olmasına da içime bir sancı giriyor, kalbimin orta yerine yerleşiyor. Ateşler yanıyor sanki oracığımda.

— Nedenmiş? Nereden çıkardın şimdi bunları? Sana bir şey olursa dünyayı yakarım.

— Birileri bizi gözetliyor sanki. Yoksa bana mı öyle geliyor. Gizli düşmanların mı var da ben bilmiyorum?

— Yok, Şerife'm! Bugüne kadar kim-senin tavuğuna öte git demedik. Bak, oğlumuz iki yaşına bastı. Mustafa'mızın da maşallahı var. Okuyacak adam olacak. Biz okuyamadık ama varsın çocuğumuz okusun, adam olsun.

Şerife, içine vuran bu sıkıntılarını kendisini işine vererek, evin işleriyle meşgul olarak giderir oldu. Şerife bir taraftan da pekmez kaynatmaktaydı. Pekmez dibine tutmasın diye sürekli elindeki ağaç kaşıklarla karıştırıyordu. Pekmezin fokur fokur kaynadığı gibi kendi içi de fokurduyordu. Yüreği kabarmıştı. Yangın yerine dönmüştü.

Cemal, Şerife'nin bu sıkıntılı hâllerinden kurtulması için ona zaman ayırıyor ve güzel sözlerle eşini mutlu etmeye çalışıyor, onunla ilgileniyordu. Tarlada, bağda, bostanda hep beraber çalışıyorlardı. Beraber oynuyorlar, beraber gülüyorlardı...

Kış mevsiminin ortalarıydı. Akşamdan başlayan kar, sabaha kadar lapa lapa yağmaya devam etti. Sanki gökyüzündeki bulutların hepsi yere inmişti. Neredeyse otuz santimetreyi geçmişti.

Cemal ertesi günü karlı havada kır atını hazırladı. Sırtına mavzerini, beline de fişekliğini kuşandı. Ürgüp'e inecekti. Kır atına bindikten sonra nedense at huysuzlandı. Yerinde duramıyordu. Kır atın üzerindeki Cemal, cirit oynadığı günlerde âşık olduğu Cemal gözünün önüne geldi. Giderken mani olmak için kır atın önüne durdu:

— Bu havalarda seni bir yere göndermem. Gitmesen olmaz mı? Gitmek zorunda mısın, diye yalvardı.

Baktı ki mani olamadı. Sıkı sıkıya tembihledi:

— Akşama çabuk gel, gecikme sakın. Gözüm yollarda kalmasın.

— Ağabeyime bakmam lazım. Günlerdir eve gelmiyor. Nerelededir, başına bir şey gelmesinden korkuyorum.

Cemal atını dizginledi. Beyaz kır atı ile beyaz karlar içinde uçan melekler gibi gittikçe uzaklaşarak gözden kayboldu. Şerife arkasından sıkıntılı bir şekilde bakakaldı.

Cemal, Ürgüp'te ağabeyini aradı, sordu. Fakat bir haber veren olmadı. Döneceği sırada günlerdir eve uğramayan abisi Kazım'a rastladı. İki kardeş oracıkta sarıldılar birbirlerine. Cemal:

— Hayırdır ağabey günlerdir ortalarda yoksun.

— Sorma kardeşim ben kötü bir iş yaptım. Nefsime yenik düştüm. Bir kadın kaçırdım. Şimdi Efe'ler benim peşimde. Gitme, bana destek ol.

— Tamam! Ne demek ağabey hadi gidelim. Zaten ben de seni aramak için gelmiştim.

İki kardeş atlarına binerek Karain köyündeki kadını alarak köylerine döneceklerdi. O geceyi mağarada geçirdiler. Fakat Efe'lerin adamlarının peşlerinde olduklarından haberleri yoktu. Katil, Karain köyündendi. Başkadın Pınarı bölgesinde bir kayanın dibinde pususunu kurmuştu. Sabahın erken saatleriydi. Tan vaktiydi. Şafak sökmek üzereydi. Bu vakitlerde giderlerse sabahın köründe kimse onları görmez düşüncesi vardı.

Katil, uzaktan iki kardeşin gelişini gördü. Siper edindiği kayanın dibinden mavzerini o tarafa doğru yönlendirdi. Önde Cemal, arkasında ağabeyi Kazım ve terkinde kadınla birlikte yaklaşmışlardı. Katil, önden gelen Cemal'i Kazım zannetti. İki defa arka arkaya tetiğe dokundu. Cemal atın üzerinden yere düştü, yığıldı kaldı. Kazım neye uğradığını bilemedi, hemen silahına sarıldı, arka arkaya ateş ettiyse de katil atına binerek oradan hemen uzaklaştı ve kayboldu.

Cemal, olduğu yerde can vermişti. Beyaz karlar üzerine kanları saçılmıştı. Cemal’in kır atı sahibine düşkün bir at idi. Başında üzüntüsünü belli edercesine bir müddet bekledi. Sonra huysuzlanmış gibi süratli bir şekilde oradan uzaklaştı. Geçtiği yolları biliyordu. Doğruca Karlık köyünün yolunu tuttu. Cemal’in kapısına vardı. Ön ayaklarını şaha kaldırırcasına kişnemeye başladı. Bu sese bütün akrabaları ve Şerife dışarı fırladı. At durmadan kişniyordu. Yerinde duramıyordu. Üzerinde kan izleri vardı. Cemal’in başına bir iş geldiği anlaşılmıştı. Şerife feryadı bastı. Bu feryat başka feryatlara benzemiyordu. Dalga dalga yankılanıyordu:

— Amaniiiiiiin komşular!.. Yetişiiiiin! Korktuğum başıma geldi. Cemal’ım! Cemal’ım! Cemal’ım... Cemal’ımın başına bir iş geldi.

Cemal’in yakınları hemen toparlandılar, at arabalarını hazırladılar. Yola koyuldular ama olayın nerede olduğunu da bilmiyorlardı. Hele bir Ürgüp’e inseler, bir haber duyabilirlerdi. Bu havada kar yolları kapatmıştı. Yollarda bir iz olsa belki kolay ilerleyebilirlerdi. Ürgüp’e zorluklarla ulaşabildiler. Olay yerinin Boyalı köyünün mezarlığı yakınlarında olduğunu öğrenebildiler.

Olayın olduğu yere vardıklarında, annesi ve Şerife Cemal’in üzerine kapandı. Onları ayırmak zor oldu.

Kar durmadan atıştırıyordu. Zaman zaman tipiye dönüşüyordu. Göz gözü görmüyordu. Bu şartlarda cenazeyi Karlık köyüne getirmek güç olacağından Cemal’in cenazesi Boyalı köyü mezarlığına defnedildi.

Cemal’in üç yıl önce Şerife ile olan aşkı nasıl Kapadokya bölgesine yayıldıysa, ölümü de öyle kulaktan kulağa duyuldu. Erciyes’ten püsküren lavlar gibi yayıldı. Ateş oldu, yaktı geçti. Şerife’nin feryadı kulaklarda yankılanıyordu. Kır atın üzerinde kartallar gibi dönen, yiğitliği dillere destan olan Cemal, nasıl olur da bir kuşunla toprağa düşerdi? Yürekler ne kadar dayanırdı bu acıya?

.....

Aradan bir yıl geçmişti. Törelere göre dul kalan kadın aileden biriyle evlendirilirdi. Aile reisinin dediği olurdu. Şerife, Cemal’in acısı ve Mustafa’sı ile oyalanırken ailenin reisi tüm aile fertlerini toplayarak konuşmaya başladı:

— Şerife kızım, ölenle ölünmüyor. Ölen geri gelmiyor. Talihin önüne de geçilemiyor. Hepimizin ciğeri yandı. Allah bana bu acıyı yaşattı. Ben de evlat acısı yaşadım. Hepimiz seni çok seviyoruz. Bu yüzden de dışarı gitmeni istemiyorum. Yeğenim Hayrullah da büyüdü, gelişti, delikanlı oldu. Hayrullah ile nikâhınız kıyılsın. Allah bir yastıkta kocamak nasip eylesin.

Şerife boynunu büktü, oturdu. “Kaderimmiş” dedi.

Şerife, töre gereği Cemal’in amcaoğlu Hayrullah ile evlendirildi. Peş peşe iki erkek çocuğu dünyaya geldi. Üçüncü çocuğa da hamileydi.

Şerife kadın için yıllar böyle acılarla geçip giderken, bu sefer acıların en acısını yaşadı. Cemal’inden kalan tek yadigarı, on iki yaşındaki Mustafa, dedesi ile birlikte tarlada at arkasında koştururken atın tepmesi sonucu öldü. Acıların en acısı evlat acısıydı. Mustafa’sını bir başka severdi. Cemal ile birlikte ilk göz ağırlarıydı. Hayat o zamanlar daha bir anlamlıydı. Cemal’in ölümünden sonra hayatın bir anlamı yoktu. Şerife’nin o dillere destan güzelliği gitti. Sararıp solmaya başladı. Hayrullah, Şerife’nin bu hâline dayanamıyordu:

— Şerife’m, seni böyle gördükçe dayanamıyorum. Sararıp soldun. Yemeden içmeden kesildin. Sen bana Cemal’in emanetisin, seni mutlu edemiyor muyum yoksa?

— Hayır, çok iyi davranıyorsun Allah razı olsun senden memnunum.

— Çok severdin Cemal’i.

— O sevmeye layık bir insandı.

— Bak bu üçüncü çocuğumuzun ismini de Cemal koyalım. Onun hatırasını yaşatalım. Belki acılarımız biraz

olsun hafifler.

— Ne yapılırsa yapılsın. İster yer ile gök yer değıştirsın. İster Karşı Karadağlar ak olsun. İsterse akan sular dursun. İsterseniz bana saraylar yaptırın. Gönül saraylarım yıkıldı benim. Cemal’imin acısına yanıp dururken, Mustafa’m yaktı kavurdu beni. Bu acı benimle mezara kadar gidecek...

.....

O yıllarda ağıtçı geleneği vardı. Mestan’ın Ahmet diye biri, ölen kişinin ardından çok güzel ağıtlar yazar ve söylerdi. O dönemin sanatçılarından Ürgüplü Refik Başaran Hayrullah ile arkadaş olduklarından, Hayrullah bu

yazılan ağıtları Refik Başaran’a götürdü.

— Herkes için çalıp söylüyorsun. Mestan’ın Ahmet’in Cemal için yazdığı şu ağıtları benim hatırım için oku.

Refik Başaran, kendi hünerlerini de katarak plak yaptı. Ardından radyo sanatçıları Nida Tüfekçi, Avanoslu Selahattin Küçükdağ’ın radyoda seslendirmesi ile Cemal’ım türküsü dramatik bir şekilde dilden dile dolaşarak bütün ülkeye yayılmış oldu. Makamının ve ezgisinin hoş olmasından dolayı hemen hemen çoğu sanatçı seslendirdi.

.....

Şerife Aksoy, 1993 yılında, doksan yaşında iken hayata gözlerini yumdu.

Vasiyet etmişti. Cemal’im ile yan yana yatmak istiyordum demişti. Ama vasiyeti yerine getirilemedi. Cemal’inden ayrı, acıların geçen çileli ömrü Karlık köyü mezarlığında son buldu.

O yıllarda doğan erkek çocukların isimleri hep Cemal oldu. Kız çocuklarının adı hep Şerife oldu...

CEMAL’İM

Şen olasin Ürgüp dumanın gitmez
Kıratım acemi konağı tutmaz
Oğlun da pek küçük yerini tutmaz
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Ürgüp’ten de çıktığımı görmüşler
Kıratının sekişinden bilmişler
Beni öldürmeye karar vermişler
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Cemal’in giydiği ketenden yelek
Al kana boyanmış don ile göynek
Sana nasip oldu ecelsiz ölmek
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Ürgüp’ten de çıktın kırat kişnedi
Üzengiler ayağını boşladı
Yağlı kurşun iliğine işledi
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Karlık ile Başkadın Pınar arası
Çok mu imiş Cemal’ımın yarası
Ağlayıp geliyor garip anası
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Cemal’ın giydiği kadife şalvar
Dükânın kilidi cebinde parlar
Oğlun da çok küçük beşikte ağlar
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Kıratın üstünde bir uzun yayla
Ne desem ağlasam kaderim böyle
Gidersen Ürgüp’e sen selam söyle
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Kıratım başımda oturmuş ağlar
Cemal’e dayanmaz şu karlı dağlar
Üzüm vermez oldu Karlık’ta bağlar
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım.

Giden Cemal gelir mi de yerine
İçerimde yaram indi derine
Cemal düştü kahrpelerin şer’ine
Cemal’ım Cemal’ım algın Cemal’ım
Alkanlar içinde kaldın Cemal’ım. ■

Son Devir Osmanlı Ulemasından Kayseri-Develili Müderris

SÜLEYMAN FEHMI Efendi 1853-1919

Süleyman Kocabaş

Müderris (Osmanlı medreselerinde talebelere ders veren hoca/ profesör) Kocabaşoğlu Süleyman Fehmi Efendi ile arabalık ilişkimi; I. Dünya Harbi'nin arifesi Seferberlik günlerinde Sivas'taki birliği ile birlikte 1914 Kasım-Aralık Sarıkamış Harekatı için Erzurum'daki birliklere takviye olarak giderken, cılız ve vücudu çok zayıf olduğu için sırtına yüklü 9 batman (72 kilo) mühimmatın ağırlığına dayanamayarak Erzurum-Erzincan arasında yolda ölen dedem Ahmet Efendi ile amca çocukları olmasıdır. Ahmet Efendi'nin babası Mustafa Efendi, Süleyman Fehmi Efendi'nin babası "Kocabaşoğlu" lakaplı Ali Efendi'yle kardeşirler.

Süleyman Fehmi Efendi hakkında ilk bilgileri, daha çocukluk ve gençlik yıllarımda ilk ve orta tahsilimi yaparken babam Mustafa ve annem Fatma Hatun’un bana anlattıklarından öğrendim. Bana hep, “Süleyman Efendi” diye anarak onun İstanbul’da yaşadığını, “derin dinî bilgileri”nin olduğu, “âlim kişilik”e sahip bulunduğunu, eşinin isminin Hasibe olduğunu, çocuklarının olmaması sebebiyle Kocabaşoğlu Hüseyin Efendi’nin oğlu Osman’ı “oğulluk” (evlat edinme) olarak alıp İstanbul’a götürüp burada okutarak “hoca” olarak yetiştirdiğini anlatırlardı. Ben doğunca ismimi “Süleyman Efendi’ye çeksin ve onun gibi okusun” niyetiyle Süleyman koyduklarını söylerlerdi.

Baba ve annem, Süleyman Fehmi Efendi’nin babası Ali Efendi hakkında da hep övgü ve sitayişle bahsederlerdi. Köyde çiftçi olmasına rağmen bol bol kitap okuyarak kendisini yetiştirmiş. Bir oda dolusu kitabı (özel kütüphanesi) varmış. Bu sebepten köylülerimiz hep “Ali Efendilerin sokağından şeytan geçmez” derlermiş. Kendi kendisini yetiştiren âlim ve fazıl kişiliği ile Ali Efendi köyün akili-akıl danışmanı olmuş. Oğlu Süleyman Fehmi Efendi’yi de bu özelliği sebebiyle Kayseri ve ardından tâ İstanbul’a göndererek okutmuş. Eşi, “Asya Ana” olarak anıldığı hâlde tam bir Osmanlı kadını olup, o da köyde kadınların akıl danışmanı imiş. Köyümüzün güngörmüş, itibarlı yaşlıları bana hep, ailemizden sürekli yetişen âlim ve fazıl kimselere bakarak “Kocabaşoğulları âlimler yetiştiren bir sülaledir” derlerdi.

Araştırmacı Yazar Sadık Albayrak’ın 1996’da 6 ciltlik “Son Devir Osmanlı Uleması” kitabı yayımlanana kadar Süleyman Fehmi Efendi hakkında bütün bilgilerim yukarıda anlattıklarımın ibaretti. Kitabı alıp incelemeye başladım. Anlatılan her ulemanın nereli, hangi il ve ilçeli olduğu isminin sonunda parantez içinde veriliyordu. 4’üncü cildin 303’üncü sayfasında “Süleyman Fehmi Efendi (Develili)”

ismine rastlayınca, onun hakkında tam anlamıyla buradan okuduklarımla detaylı bilgiye sahip olmaya başladım.

Sayın Albayrak, kitabında Süleyman Fehmi Efendi hakkında şu bilgileri verir: “Kocabaşoğlu Ali Efendi’nin oğlu olup

▲ Süleyman Fehmi Efendi’nin müderris olarak görev yaptığı Üsküdar’daki Çinili Medrese

1269/1853 tarihinde Kayseri’nin Develi kazasının Sindelhöyük köyünde doğmuştur. 1283’de (1866) Kayseri Sahabiye Medresesi’ne girmiş ve beş sene tahsilden sonra hicri 1288’de (1871) İstanbul’a gelmiştir. Babâli civarında Hadım Hasan Paşa Medresesi’ne girip kaydolmuş, daha sonra kaydını bu medreseden Hamidiye Medresesi’ne nakletmiştir. Huzur Dersleri Mukarrirlerinden İstanbullu Hafız Mehmet Eşref Efendi’nin ders Seyhülislam Bodrumî zamanında ruûs imtihanına girmiş ve Nisan 1311’de (1895) Beyazıt Camii’nde derse çıkmıştır. Hicri 1323’de (1905) Beyazıt Camii’nde icazet vermiştir. İcazet verdiği esnada dördüncü rütbeden Osmanlı ve Mecidiye nişanları

kendisine ihsan olunmuştur. Uhdesine Cemaziyelahir 1318’de (1900) Beyazıt dersiamlığı yanında Üsküdar’da Çinili Medresesi’ne müderris tayin edilmiştir. 24 Mart 1335 (1919) tarihinde vefat etmiştir. (Dosya no: 3491)” (Sadık Albayrak, Son

Devir Osmanlı Uleması (İlmiye Ricalinin Teracim-i Ahvali), C. 4, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Dairesi Başkanlığı, İstanbul, 1996, s. 303)

Sayın Albayrak kitabını; “Osmanlı Meşihat Arşivi”nden (Şeyhülislamık, Osmanlı Uleması Arşivi) faydalananak hazırlamış. Osmanlı’nın son döneminde (genelde 1850-1922 zaman dilimini kapsayan) çoğu müderris (profesör) ve bir kısmı dersiam (görevli olduğu caminin hem imamı ve hem de halka din dersleri veren hocası, bugünkü anlamıyla vaizi) kimselerin dosyalarına bakarak, bunlar içinde bulunan, genelde doldurulacak matbu evrak hâlinde, sorulu, kendi el yazılarıyla özgeçmişlerini anlatan metinlerden alıntılar yaparak yazmış. Süleyman Fehmi Efendi’yi anlatan metnin sonunda

dosya numarası olarak 3491 veriliyordu. İstanbul’a gittiğimde onun hakkında daha detaylı bilgilere sahip olmak için “Meşihat Arşivi”ne müracaatla dosyanın CD’sini aldım. Osmanlıca bildiğim için tümünü yeni dile çevirdim. Arapça olan 15 sayfadan ibaret “icazetnamesi”ni (hangi âlimlerden dersler aldığına dair, bunlardan olumlu notlar alması sonucu müderrisliğe yükselme izni, diploması belgesi) Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Sayın Prof. Dr. Muhittin Bahçeci’ye çevirttim.

SÜLEYMAN FEHMİ EFENDİ’NİN KENDİ YAZDIKLARINDAN ÖZGEÇMİŞİ

Süleyman Fehmi Efendi’nin hazır matbu evrak olup kendi el yazısı ile doldurduğu özgeçmişçi günümüzün Türkçesiyle şöyledir:

“İsmim Süleyman Fehmi ve bu isim ile yâd (anılmak, bilinmek) olunurum. Mahalle-i veladetim (doğduğum yer) Kayseri’nin Develi kazasının Sindelhöyük karyesinde (köyünde) 1269 (1853) tarihinde tevellüt etmişim (doğmuşum).

1283 (1866) tarihinde Kayseri’de Sahabiye Medresesi’nde merhum Halil Efendi’den beş sene sarf ve nahiv ilimlerini tahsil ettim. 1288 (1871) tarihinde Dersaadet’e (İstanbul) geldim. Bâbîâli civarında Hadım Hasan Paşa Medresesi’ne kayıt oldum ve medrese-i mezkûreden (adı geçen medreseden) kaydımı Hamidiye Medresesi’ne nakleyledim. Ve merhum huzur-ı şahane (padişah nezdinde) mukarrirlerinden (zamanının ünlü ve tanınmış âlimlerinden) İstanbulî Hafız Eşref Efendi’nin halka-i tedrisinde bulunup ve efendi-i mumaileyhten (adı geçenden) 1304 (1887) tarihinde icazet aldım ve 1307 (1890) tarihinde Şeyhülislam Bodrumî zamanında ruûs-i hümayun (padişahlık makamına ait olarak verilen ilim rütbesi) imtihanına girip bu ruh-

satnameyle 1323 (1905) tarihinde derse çıktım ve ruhsatnamem kazaen zayı (kayıp) olmuştur.

Ve 1323’te (1905) Beyazıt Cami-i Şerifi’nde icazet verdim ve bu esnada dördüncü rütbeden ilmiyeye mahsus Osmanî ve Mecidî olmak üzere iki kıt’a nişan ile taltif olundum. Bunların beratları ise mahallinden alınmak üzere dir.

1311 (1894) senesinde Kânunusâni (Ocak) gurrasinde (Hicri ayın birinci günü) 95 kuruş maaşa nail oldum. Ve 1316 (1899) 20 Ağustos’ta 140 kuruş zam oldu. Ve 1317 (1900) senesi Teşrinievvel (Ekim) 16 tarihinde 38 kuruş dahi zam oldu. 1321 (1904) senesinde Nisan gurrasinde 37 kuruş dahi zam oldu. Ve 1324 (1906) senesinin Kânunuevvel (Aralık) gurrasinde 47 kuruş dahi zam olmuştur. Ve elyevm hamden lillahi teâlâ 600 kuruş ile taltif olunmaktayım. Ve 1327 (1909) senesinde Şevval (Arabi onuncu ay) 22 tarihinde Üsküdar’da Çinili Medresesi’ne senede 65 kuruş maaş ile müderris (profesör) olundum. Ve diğer taraftan bir veçhile cihet ve maaşım olmadığı lede’t-tahkik (incelendiğinde) anlaşılır. Ve iki kat ruûs-ı hümayun ile taltif olundum. Nezd-i dâ’iyânemde (tarafımda) mevcuttur.

Mütalaa buyrula.”

Görüldüğü üzere, Sadık Albayrak Süleyman Fehmi Efendi’nin biyografisini bu yazdıklarından faydalanarak yazmıştır.

SÜLEYMAN FEHMİ EFENDİ HAKKINDA AKRABALARIMDAN ÖĞRENDİKLERİM

Sözlü olarak öğrendiğim bu bilgileri daha çok Kayseri İmam Hatip Okulu ilk mezunlarından, İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü (bugünkü İlahiyat Fakültesi) mezunu olan, Milli Eğitim Bakanlığı okulları ve Eskişehir’de özel kolejlerde din dersi öğretmenliği yapan, 1953’de vefat eden, “Topal Osman” (Osman

Kocabaş) lakaplı, köyümüz Sindelhöyük’ün Diyanet’ten kadrolu vaizinin oğlu Mutullah Kocabaş’tan öğrendim. Annesi Gülpempe Hanımefendi’nin 4 erkek 4 kız çocuğu olmuştu. Oğlan evlatlarını okuttu, memur yaptı. Mutullah’ı eşi gibi “Soyumuzda hoca yetiştirme geleneğinden olarak da ailemizden bir de din âlimi, hoca yetişsin” gerekçesiyle getirip Kayseri İmam Hatip Okulu’na yatılı olarak yazdırmıştı.

Din dersi öğretmeni Mutullah Hoca, benim yazar özelliğim gibi adı geçen özelliği sebebiyle Süleyman Fehmi Efendi’nin araştırılmasına ilgi duyar. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünün sınavını kazanınca buraya gelip kaydını yaptırır. Kayıttan sonra, bu büyük şehirde tahsil için maddi durumları fazla iyi olmadığı için, İstanbul Müftülüğüne giderek buradan din görevlisi, imam veya müezzin olarak kendisine iş verilmesini ister. Bunun için İstanbul müftüsü İbrahim Bedrettin Elmalı’yla görüşür. Müftü, Kocabaş soy ismi çağrışımından hareketle Kocabaşoğlu Süleyman Fehmi Efendi’nin nesi olduğunu sorar. “Akrabamızdır” deyince onunla daha yakından ilgilenir. Onu tanıdığını, kendisinin hocası olduğunu, hem insani kişiliği ve hem de bilgisi sebebiyle onu çok sevdiğini söyler. 1919’da cenazesinde bulunup onu Karacaahmet Mezarlığı’na defnetmişler. Bu tanışıklık sayesinde İstanbul Müftüsü, Mutullah’ı İstanbul’da Tophane’de Askerî Müze civarında bulunan Kılıç Ali Paşa Camii’ne müezzin olarak tayin ettirir. Böylece Mutullah hem çalışır hem okur.

Mutullah Hoca’dan bunları öğrenmem yanında, Süleyman Fehmi Efendi’nin eşi Hasibe Hanımefendi’nin Kayserili, Saraycık köyü doğumlu Diyanet İşleri Başkanı Ali Rıza Haksess’in kız kardeşi olduğunu da öğrendim. 1938-1948 yılları arasında Muğla müftülüğü yapmış ve 1966-1968 arasında dokuzuncu Diyanet İşleri Başkanlığı görevinden bulunmuş olan Haksess Hoca, Süleyman Fehmi Efendi’den dersler aldığını, onunla dostluk ve

▲ Son Devir Osmanlı Dersiamı Topal Osman Hoca

akrabalık ilişkileri kurduklarını söylemiş. Diyanet İşleri Başkanı olunca, Mutullah Eskişehir’de din dersleri öğretmenliği yaparken kendisini Ankara’ya davet etmiş. “Seni benim sekreterim yapmak istiyorum” demiş. Mutullah Hoca, “Başkanım, ilginize teşekkür ederim. Sizin bu makamınız biraz sıkıntılı bir yer olup sık sık el değiştiren bir makamdır. Bugün varsınız, yarın yoksunuz. Beni yerimden oynatmayın, sizi görevden alırlarsa beni de alırlar, hâlihazır görevimde kalayım” diyerek affını istemiş. Başkanımız, bu isteğini makul karşılayarak eski görevinde kalmasına izin vermiş.

SÜLEYMAN FEHMİ EFENDİ’NİN İCAZETNAMELERİ

Osmanlı döneminde ulemanın ilmi rütbeler ve bunun diplomalarını almasına “icazetname almak” denilirdi. Bunun adayları, medreselerden dersiam olarak diploma alanlar olurlar, bunlar eğer yükselmek isterlerse o şehirde bulunan âlim ve fazıl kimselerin eğitim-ders hâlikalarına dâhil olarak onlardan “yüksek eğitim” alırlar, derslerde başarı olanlara hocaları tarafından icazetnameler verilir, müderrisliğe bunlar sayesinde

terfi ederlerdi. Süleyman Fehmi Efendi, birçok âlimden icazetnameler aldıktan sonra en son 15 sayfalık icazetname-sini Sultan II. Abdülhamid’in huzur dersleri hocalarından İstanbulî Hafız Eşref Efendi’nin ders halkasını girmek suretiyle almıştı. Bu icazetnamesi, aldığı diğer icazetnameleri kimlerden aldığını da kapsadığı hâlde 1304’te (1887) kâtip Muhammed Zeyd tarafından Arapça el yazması olarak yazılmıştır. Latince harflerle 21 dosya kâğıdı tutan icazetnamenin günümüzün Türkçesine kazandırılmasını, Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi profesörlerinden Muhittin Bahçeci yaptı. Kendisine teşekkür ederim.

İcazetnamenin başlangıç kısmı ile sonuç kısmından birer paragrafı Arapça aslı ve günümüz Türkçesinden vereceğiz. Genelde ulemanın aldığı icazetnameler, Allah’a hamd ve sena, Peygamberimiz ve ashabına salat ve selam ile başlardı. Ara kısımlarda ise hangi âlimlerin ders halkalarına girerek eğitim ve icazet aldıkları yanında ayet, hadis ve sahabenin hayatından derlemelerle İslami hayat öğütlerine yer verilir, sonuç kısmında da duaları içeren ayet ve hadis derlemele-riyle icazet sahibine dua edilir ve İslami bir hayat yaşaması dileğinden bahisle icazetname son bulurdu.

İcazetnamenin girişinin Arapça aslı ve günümüzün Türkçesine çevrilmesi: “Bismillahirrahmanirrahim

Âlimlerin kalplerinde ilim ağaçlarını bitiren ve bunun meyvelerini de parlak şeriatın nurlarının meyveleri kılan Allah’a hamd olsun. Onların şeriat ilimlerinin silsilesini devam ettiren ve bu mübarek terazide onların mürekkepleriyle şehitlerin kanları üzerine üstün getiren, onları yine meleklerden üstün kılan -Allah ki, o sözünden dolayı- o sözü ki, bunların isimlerini bana haber versin. Salat ve selam yine diğer peygamberler gibi olan âlimlerin üzerine olsun. Öyle onun âlimleridir ki, Allah o peygamber için kâinatı yarattı. Âdem ve Havva’ya olsun. Âdem ki, çamurla su arasında

yaratılmış olan (yoğrulmuş olan), yine efendimiz Muhammed, bütün ümmetlere gönderilen ve peygamberlerin sonuncusu olan efendimiz Muhammed üzerine olsun, yine bütün güçlerini doğru yola girip yerleşmede ve hidayet ve irşat çemberinde dönüp dolaşmakta olan ve takva ve ilim alanlarında büyük faziletler kazanan ve hakkın aydınlığı kendileriyle yayılan ashabi üzerine olsun...”

İcazetnamenin bu girişinden sonra, Süleyman Fehmi Efendi, kendisinin ilim “yolculuğu”na nasıl çıktığı hakkında şunlardan bahseder:

“Ben (Süleyman Fehmi Efendi’nin kendisi) ilim tahsiline gençliğimin baha-

أَحْبَرَهُ خَيْرًا مِنْ أَوْلَادِهِ وَمِنْهُمْ الْعَالِمُ الْعَامِلُ وَالْمُرْتَدُّ الْكَامِلُ
الْمَاثِي بِاللَّهِ وَمُضَاهِي الْمَعْرِفِ حَمَاسُهُ وَلَدَانَهُ وَالْمُعْتَمِدُ الْمُبْلِلُ
اللَّهُ فِي عِلْمَانِهِ وَجَلْوَانِهِ خَادِمُ الشَّرِيعَةِ وَالطَّبِيفُ وَجَاهُ الْمَنَافِعِ
وَالطَّائِفُ فِي الْحَقِيقَةِ صَاحِبُ الْمَقَامَاتِ الْفَرِيدَةِ وَالْوَرْدُ
السَّجَاةِ فَهَوِيَ النُّورَ الْوَالِدُ وَالْبَرْهَانَ الْبَالِغَ الْغَنِيَّ بِرِاسَاتِهِ
وَسَيِّدِي أَحْمَدُ ضِيَاءُ الدِّينِ أَفْضَلُ الْكَفَى خَاتَمُهُ وَكَفَى فَقَدْ أَخَذْتُ عَنْهُ
كَثِيرًا مِنَ الْمَعْلُومِ الْمُبِينِ وَالْإِهَادِيَةِ الْبَرِيرَةِ وَاسْتَفَدْتُ
بِقَصْرِ رَأْيِهِ وَتَبَيَّرَ بِنَافَةِ جَمَلِ اللَّهِ دَائِمًا فِي صَمْتِهِ وَعَاقِبَتِهِ وَجَعَلَ
مَحْفُوظًا فِي حَزْنِهِ وَأَمَانِهِ خِزْمَانُ هَذَا الْعَبْدِ الْمَكِينِ بِرَأْيِهِ
بِمَعْلَمِ حُرُوفِ الْوَبْأِ مِنَ الْأَسَاذِ الْمَرْهُومِ الْخَالِجِ مَحْفُوظًا أَفْضَلُ
السُّبُورِ بِجَاهِ مَوْفَقَاتِهِ وَصِدْقِهِ مِنَ الزَّمَانِ
حَفِظْتُ الْقُرْآنَ عَلَى رَأْيِهِ حَفِظْتُ مِنَ الْأَسَاذِ الْعَالِمِ حَافِظًا مُسَلِّمًا
أَفْضَلُ رَوْحِ اللَّهِ رَوْحًا وَنُورًا مَرْقُومًا وَجَعَلَ

rında koştum. Bu seher vakitlerinde fikir denizinin derinliklerine güçlükle katıldım. Bütün gücümü parmakla gösterilen faziletli ilim adamlarına müracaatla sarf ettim. Bu büyük meşaiih (büyük ilim adamları) bana sözle ve yazılı olarak bildiklerimi kerim talebelere öğretmem için sözle ve yazılı icazet verdiler. Doğru yolu elde etmeye ilgi gösteren ilim tahsil edenlerle birlikte ilimlerin meselelerini müzakere etmeye başladım. Cehalet yolundan ve sapıklık yolundan dönerek çeşitli ilimlere ait kanunların faydalarını elde ederek ve ilimlerin kaynaklarına rağbet ederek, onların inceliklerini elde etmek isteyerek çalıştım. Uzun bir müddet bun-

larla meşgul oldum. Geçmişin âlimlerin görüşlerinin öz hakikatleriyle susamış olanları sulamak için ve sonraki gelen âlimlerin sermayemin azlığı ile beraber, bu neticeleri âdet gereğince sırf Allah’ın muvaffak kılmasıyla ve yardımıyla bana icazet verdiler. Bu her bir ilim dalında derse icazet verdiler. Öğrencinin duruma, kabiliyetine göre, her bir fende yetiştirdim. İsteyenlerin her hastalığına deva tattıracak kadar ve bu âlim, fazıl, ilmiyle âmil, kâmil Süleyman Efendi bin Ali Efendi el-Kayserî (Süleyman Fehmi Efendi’nin kendisi) Allah buna ebedi lütfuyla muamele eylesin.”

İcazetnamenin son kısmının Arapça

aslı ve günümüz Türkçesine çevrilmesi: “Peygamberimiz yine dedi ki ‘Ya Muaz, Allahu Teâlâ’yı her taşın ve her ağacın altında zikret. Ve her günah işlediğinde tövbeni tazele ve gizli-açık her günah işlediğinde tövbeni tazele.” Peygamberimizin dediği üzere Beyhayn (hadis rivayet eden sahabe) rivayet etmiştir. Bununla vasıl olan faziletli ihsandan beni unutmamasını ve anam-babam, evlatlarımı halis dualarından icabet zımında beni unutmamalarını dilerim. Dua: “Rabbim, bize hidayet ettikten, doğru yola ilettikten sonra kalbimizi eğritme. Bize katından rahmetini bağışla, çünkü sen lütuf ve ihsanda bulunanlardansın.”

(Âl-i İmran suresi, 8-9 ayetleri)

Yine ayet: “Rabbimiz bizi bağışla, anamızı, babamızı bütün mümin erkeklerle bütün mümin kadınları da hesabın görüleceği günde bağışla. La ilahe illallah Muhammedün Resulallah. Allah ona çokça salat ü selam eylesin. Allah’ın bize verdiği nimet üzere Allah’a hamd olsun. Yararlı şeyler tamam oldu. 1304 (1887), Mühür, Muhammed Seyyid.”

Süleyman Fehmi Efendi’nin icazetnamesinin ara bölümlerinde, genelde her icazetnamede gelenekten olduğu üzere, ünlü sahabelerden ve tarihte varlık göstermiş ünlü İslam âlimlerinden kimlerin icazet verip onları yetiştirdiği,

kendisine icazet veren “âlimlerin âlimi, üstatların üstadı, ilim âleminin yıldızları, kâmil, fazıl ve ilmiyle amel eden” denilen hangi üstat ve duayen ilim adamlarının kendileri gibi âlim ve üstat hangi âlimlerden icazet aldıklarından bahsedildikten sonra, kendisinin ve akranlarının çoğu medreselerde hocalar Abdurrahman bin Muğlavî (Muğlalı), Abdülkadir Amasî (Amasyalı), Mevlana Mirza Mendi el-Geylani, Yusuf Efendi Bosnavî (Bosnalı), Fevzi Efendi Bosnavî, Tosyalı Hüseyin Efendi, Mevlana Hafız Galip Efendi, Gürcü Numan Efendi, Dağıstanizade Mevlana Muhyi Efendi, el-Hac Ömer Efendi Bodrumî (Bodrumlu),

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي أفت دواعي العلم في صدور العلماء وجعل ثمارها أنوار أكلام السنية
النراء والبقى بسلسلة علومهم سنية السنية البيضاء وجمع في الميزان مدحهم
على دماء السنية وفضلهم على ملوكه بقره النبوي بأسماء همداء والصفوة
ومعلوم مومن كان علماء كثر الأنبياء وخلف لإجماع الكائنات وآدم و
وحواد كان نبيا وآدم بنمطه بين الطين ولله سبيل ومنه ما محمد البعوث
التي كافت الأمام وخاتم الأوصياء وعلى آله وأصحابه الذين بذلوا أرواحهم
في سبيل الرشد واستشهدوا في محور دائرة الهداية والأرصاد وجاهدوا
فصبات الأولاد في معطاء العلم والافتاء وقاتلوا بهيم غرة الملق في الأهلة
وجهد فيضله العبد الفقير إلى رب العبد السيد محمد أسرف بن محمد الله بن
سيمان الأسلاوي في تأليفه الله تعالى بالغة الفقه والمطابق أن النفس خاضعة
في تحياله نقائص الأعمار وركبت في تحياله البطلان والقطار وأحسن ما يدر
عليه سعادة الدارين ويزيله لسيده كرامة المرفلين هو العالم والإيمان
والفرقة

شهادة
عالمكم

Ahmet Necip Efendi, Hüseyin Rüştü Efendi Eşkişehiri (Eskişehirli), Gümüşhaneli Ahmet Ziyat Efendi, Seyyit Ömer Hulusi bin Muhammed Gümüşhanevî (Gümüşhaneli), Kütahyalı Ahmet bin İbrahim, İsmail Gelenber, Samsunlu Halit Efendi’nin ders halkalarına girerek bunlardan fıkıh, fıkıh usulü, hadis ilmi, hikmet (felsefe), mantık, ferâiz ilmi (miras taksimi ilmi), belagat (dil bilgisi ilmi), tabiat ilimlerinden vb. dersler aldığı ve bunlarda başarılı görülerek kendisine icazetler verildiğinden bahisle, müderrisliğe tayini için Huzur Dersleri hocalarından (zamanının ünlü ve tanınmış ilim adamlarından padişahların hocaları) İstanbullu Hafız Mehmet Eşref Efendi’nin ders halkasına girerek ondan 1307’de (1890) bu icazetnameyi alması sonucu, 22 Şevval 1311’de (1894) Beyazıt Camii dersiamlığı görevi de üzerinde olduğu hâlde Çinili Medrese’de müderris (ilahiyat profesörü) olarak dersler vermeye başlamış, en son olarak bu görevindeyken 24 Mart 1919’da vefat etmiş, Üsküdar’da Karacaahmet Mezarlığı’na defnedilmiştir.

SÜLEYMAN FEHMI EFENDİ’NİN YETİŞTİRDİĞİ SON DEVİR OSMANLI DERSİAMLARINDAN OSMAN KOCABAŞ (1888-1953)

Süleyman Fehmi Efendi’den bahsederken, Fatih Medresesi mezuniyet diploması ve nüfus cüzdanında mesleği olarak “dersiam” yazan 1888 doğumlu Osman Kocabaş’tan bahsetmemek mümkün değildir.

Süleyman Fehmi Efendi’nin eşi Hasibe Hanım’dan çocukları olmayınca Sindelhöyük’e gelerek akrabalarından Kocabaşoğlu Hüseyin Efendi’nin oğlu Osman’ı “oğulluk” (rıza ile bir başkasının çocuğunu kendi velayetine alıp evlat edinmek) alarak İstanbul’a getirmiş, burada onu okutmuş, yüksek tahsilini Fatih Medresesi’nde yaptırarak dersiam

olmasını sağlamıştır.

Dersiam Osman Efendi’nin Kayseri ile ilgili bir özelliği de mesleğini ömrünün sonuna kadar Kayseri’de icra etmekle Kayserililere hizmet etmesi olmuştur.

▲ Topal Osman Hoca’nın Fatih Medresesi Diploması

Osman Kocabaş hakkında oğlu merhum Mutullah Kocabaş’tan aldığım diğer bir kısım bilgiler de şöyledir:

Dersiam Osman Efendi; Süleyman Fehmi Efendi 1919’da vefat ettikten birkaç sene sonra, İstanbul’da dersiamlığını yaptığı camiden kendi isteğiyle ayrılarak Meşihat Makamı’ndan tayinini doğduğu yer Sindelhöyük’e köyün dersiamı kadrosundan yaptırıp köyüne geri dönmüş. 1924’te Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılıp medreseler kapatılınca halkın imam, vaiz ihtiyacını karşılamak için aynı yıl 6 adet İmam Hatip Okulu ve İstanbul Darülfünun (İstanbul Üniversitesi) bünyesinde bir İlahiyat Fakültesi açılmış. Okullardan birisi de Kayseri’de imiş. Bu okula meslek derslerinden din dersleri hocası aranırken Topal Osman Efendi de hatırlanmış, bu okula hoca olmak teklifini kabul edince Kayseri’ye gelmiş, 1928’e kadar burada hocalık yapmış ve

aynı tarihte kendi isteğiyle köyündeki kadrolu görevine geri dönmüş. Her cuma günü köyün camisinde vaazlar verirmiş. Develi’de ve civar köylerde sevilen, sayılan ve bilgisine güvenilen birisiymiş. Özel

davetlerle zaman zaman Develi camileri ve bir kısım komşu köylerin camilerinde de cuma vaazları yaparmış. Bağırsak düğümlemesi hastalığına yakalanmış. Tedavisi için getirildiği Kayseri Millet Hastanesinde (Osmanlılar zamanında İttihat ve Terakki döneminde yapılan bugünkü Acıbadem Hastanesinin binası) 30 Aralık 1953’te vefat etmiş, Sindelhöyük mezarlığına defnedilmiştir.

Halk arasında sürekli “Topal Osman Hoca” lakabıyla anılan onun neden topal olduğunu da eşi Âşıkoğullarından Gülpempe Hanım’ın yeğeni Avukat Mustafa Rahmi Aşık’ın anlattıklarından öğrenmiştim. Osman Efendi, Fatih Medresesi’nde okurken bu medresenin öğrencileri Nuruosmaniye Kur’an Kursu binası yapımında çalıştırılmışlar. Osman Efendi duvar üstünde çalışırken düşmüş ve bacağı kırılmış. Bu sebepten topal kalmış. ■

Somuncu Baba

Bekir Oğuzbaşaran

O bir hakikat eri, bizim Somuncu Baba
Hak yolunun rehberi, bizim Somuncu Baba

Kayseri'den zuhûru, Bursa'yı tuttu nûru
Asrının mücevheri, bizim Somuncu Baba

Aksaray'da yaşadı, Hac farîzası kıldı
Darende'de makberi, bizim Somuncu Baba

Helâl rızık kazandı, aşk ateşiyle yandı
Bâtın ilmi önderi, bizim Somuncu Baba

Ulu Cami'yi açtı, dilinden inci saçtı
Fâtihâ müfessiri, bizim Somuncu Baba

Çağdaş, Emir Sultan'la, Beyazıt Yıldırım'la
Zâhir oldu hâlleri, bizim Somuncu Baba

Maneviyat kandili, sırların efendisi
Nice mum yaktı ferî, bizim Somuncu Baba

▲ Akçakaya'daki Evi

▲ Aksaray'daki Kabri

▲ Akçakaya Camisi'nin Kitabesi

Şeyh Hâmid-i Velî'dir, o bir iman selidir
Âriflerin serveri, bizim Somuncu Baba

Önden giden atlılar, rüzgârdan kanatlılar
Nur yolunun lideri, bizim Somuncu Baba

Onun soyundan geldi, Hulusi Darende'vi
Bu kervan dönmez geri, bizim Somuncu Baba

Büyüklerin sözleri, sözlerin büyüğüdür
Kâlû Belâ'dan beri, bizim Somuncu Baba

Anadolu teknesi, Darende'de tekkesi
Yoğurdu tâlipleri, bizim Somuncu Baba

Asırlardır dillerde, sevgisi gönüllerde
Hakikatler mahşeri, bizim Somuncu Baba... ■

▲ Akçakaya Evin Giriş Kapısı

II. Uluslararası Develi-Âşık Seyrani ve Türk Kültürü Kongresi Kitaplaştı

Erkan Küp

Seyrânî Kayseri'nin gönül nefesi... Erciyes nasıl Türkiye'nin gönül dağıysa Seyrânî de sadece Kayseri'nin değil Türkiye'nin türkülerinde, hikâyelerinde, şiirlerinde canlı olarak yaşayan en önemli sesidir.

Osmanlı döneminde Develi'den başlayan nefes, ses ses, şiir şiir bu coğrafyada dolaşmış ve duyulduğu her yerde bir anlama dönüşmüştür. İsmiyle müsemma onun seyrini onun şiirlerine, türkülerine denk gelenler de aynı bilinçle sürdürmüş ve Seyrânî ismi bugünlere canlı olarak ulaşmıştır.

Asıl adı Mehmet olan Seyrânî'nin Seyrânî ismini alması da onun bu dünyadaki seyrî ile ilgilidir. Kadir Özdamarlar'ın verdiği bilgiye göre on beş yaşlarındayken babasının hasta olduğu bir gün sabah namazı için camiye açmaya giden Seyrânî cami kapısının açık olduğunu, kandillerin yandığını, camide tanımadığı güzel yüzlü insanların bulunduğunu görmüş,

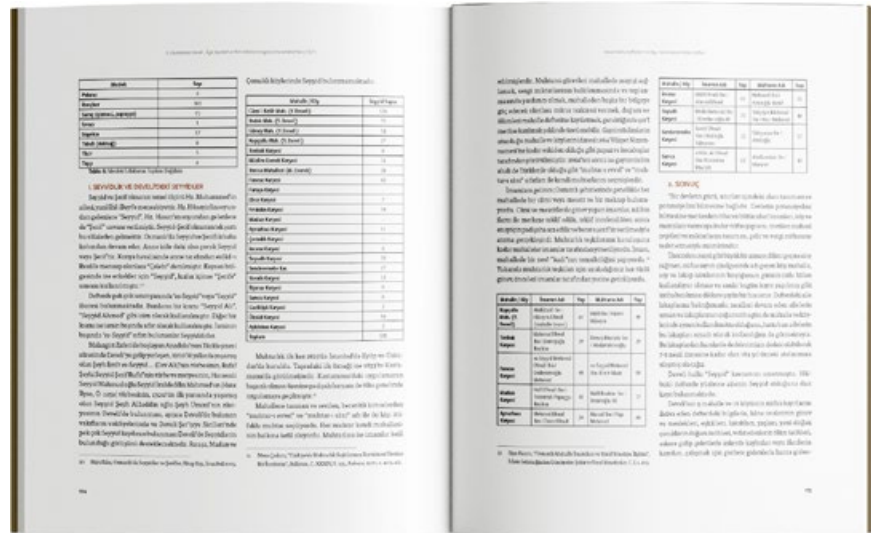
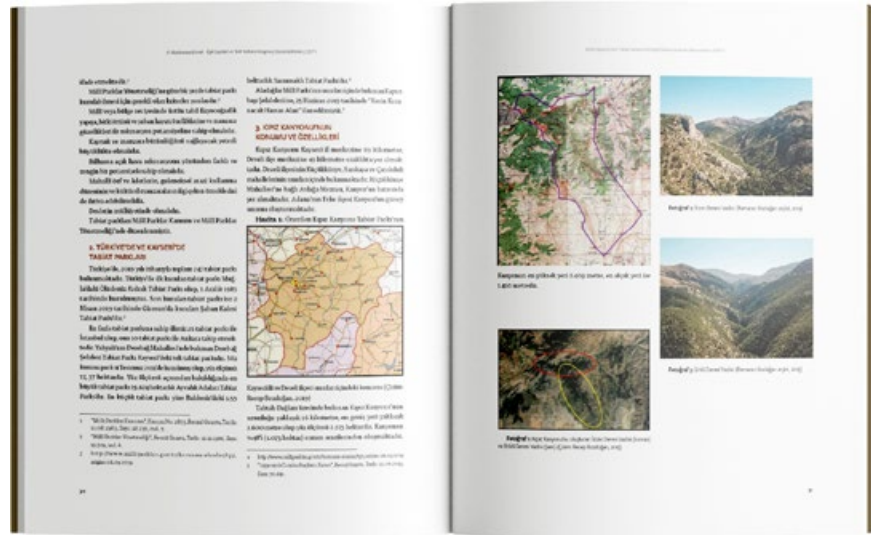
Seyrânî Develi'nin sembol ismi olması itibarıyla Develi'de yapılan kültürel etkinliklere de isim sahipliği yapıyor. Seyrânî nasıl Develi'nin sembolü ise Develi de Kayseri'nin en önemli sembollerinden biri.

onlarla namaz kılmış, namaz bittikten sonra onlarla beraber camiden çıkmıştır. Bu kişilerle birlikte Elbiz bağlarına gitmişler, mevsim kış olmasına rağmen bağda üzüm yemişler, oradan Bağdat'a giderek İmâm-ı Âzam'ı ziyaret edip Elbiz bağlarına dönmüşlerdir. Bir hafta sonra bağda baygın durumda bulunan Mehmed "Seyrânî" mahlasını alarak saz çalmaya ve şiir söylemeye başlamış, halk kendisinin bazı olağanüstü özellikler kazandığına inanmıştır.

Bugün tüm şairlerimizin, ozanlarımızın sesinde ve nefesinde onun izine rastlamak mümkündür. Neşet Ertaş'ın bir türküsünde, Çekiç Ali'nin bir bozlağında, Talaslı Emmi'nin namelerinde ondan izler görürüz.

Son zamanlarda Seyrânî ile ilgili ciddi anlamda kitaplar yazıldığı, çalışmalar yapıldığı muhakkak. Nitekim şiirlerinin derli toplu hâle getirilmesi, hakkında doktora ve yüksek lisans tezleri yapılması, sempozyumlar ve çalıştayların sayısının gittikçe çoğalması önemli gelişmeler. Develi'de de geleneksel hâle gelen, Seyrânî'nin ismiyle anılan Türk Kültürü Kongreleri verimli bir biçimde devam ediyor.

Seyrânî Develi'nin sembol ismi olması itibarıyla Develi'de yapılan kültürel etkinliklere de isim sahipliği yapıyor. Seyrânî

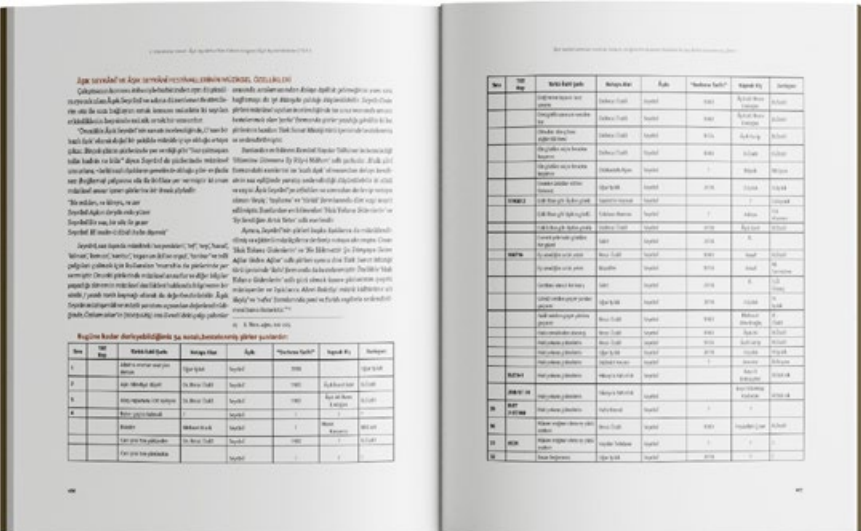

nasıl Develi'nin sembolü ise Develi de Kayseri'nin en önemli sembollerinden biri. Gerek Kayseri'nin bir izdüşümü olarak Erciyes'in öbür yanında olması ve gerekse nüfus büyüklüğü ve coğrafyası ile Kayseri denildiğinde akla gelen en önemli ilçelerimizden biri. Dolayısıyla Kayseri kültürel etkinliklerinin de doğal olarak önemli merkezlerinden biri. Bu anlamda yaptığı çeşitli festivallerin yanı sıra Seyrânî ismi ile sembolleştirdiği Türk Kültürü eksenli kongreler de dikkat çekiyor.

Kongreleri, sempozyumları ve benzeri çalışmaları yapmak elbette çok önemli; ancak bunları kalıcı hâle getirmek de gelecek nesiller ve hafıza açısından en az onun kadar önemli. Bu anlamda Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı Develi'de yapılan Türk Kültürü Kongresi'nin ikincisini kitaplaştırdı ve kalıcı hâle getirdi.

3 cilt olarak yayımladığımız kitaplar gerçekten de Türk kültür tarihi, bilhassa kültürel hafıza bakımından önemli bir kaynak. Birbirinden önemli hocalar ve tebliğleri ile sadece Seyrânî üzerine değil, Seyrânî ekseninde Kayseri kültür hayatına dair de tebliğler, araştırmalar ve incelemelerle dolu.

Doç. Dr. Recep Özkan tarafından editörlüğü yapılan kitaplar Özkan'ın da belirttiği gibi kültür hayatımızın en önemli metinleri. Bu metinler sadece Develi ve Kayseri açısından değil, Türkiye ve dünya kültürü açısından da çok önemli. Özkan'a göre "Develi ve Seyrânî, Türk dünyasında/kültüründe belki bir katedir. Ama Türk dünyası da Develi ve Seyrânî ile bir bütündür. Kültürün, vücudun organları gibi farklı farklı işlevleri yerine getiren ama hepsinin de birbirleriyle ilişkili olmak zorunda olduğu organlardan oluşan bir vücut gibi bütünlük içinde ele alınması gerekir. Bu nedenle Develi ve Seyrânî'yi Türk kültüründen bağımsız, Türk kültürünü de Develi ve Seyrânî'den ayrı düşünmek olmaz." Kültürün ve kültürel faaliyetlerin

insanların ve toplumların bütünlüğü ve sürekliliği için önemli olduğunun altını çizen Özkan bu tür kongrelerin ve bunların kitaplaşmasının da kalıcılığı ve hafızayı oluşturmaya işaret eder. Dolayısıyla dünü bilmeden bugünü, bugünü idrak etmeden de geleceği tasavvur edemeyiz. Ona göre “Her toplumun değerleri vardır. Bu değerler toplumların genleri gibidir ve onları diğer toplumlardan ayırır. Değerlere yüklenen değer yargılarını ise kültür şekillendirir. Kültür ise milletlerin özüdür. Bir şeyin özü aslıdır. Asıl ise ilk hâliyle saf ve temizdir. Aslını korumak süreklilik sağlamaktır. Bir şeyin aslı bozuldukça başkalaşım ortaya çıkar. Başkalaştıkça da kendi özüne yabancılaşma gerçekleşir. Dolayısıyla özünü bilmeyenin sözü de boş olur. Bir milleti özellikle de gençliği geçmişinden-kültüründen koparmak onu ruhsuzlaştırmaktır. Ruhsuzlaştırmak ise mankurtlaştırmakla aynıdır. Geçmişinden haberdar olmayan bir gençlik kişilikten yoksun bir gençliktir. Kişiliksiz bir gençliğin istikamet belirlemesi, gelecek hesapları yapması beklenemez.”

Başta da belirttiğim gibi kitaplar sadece Seyrânî eksenli değil, onun bağlamında Develi ve Kayseri'nin kültürel sürecini öne çıkaran önemli metinleri içeriyor.

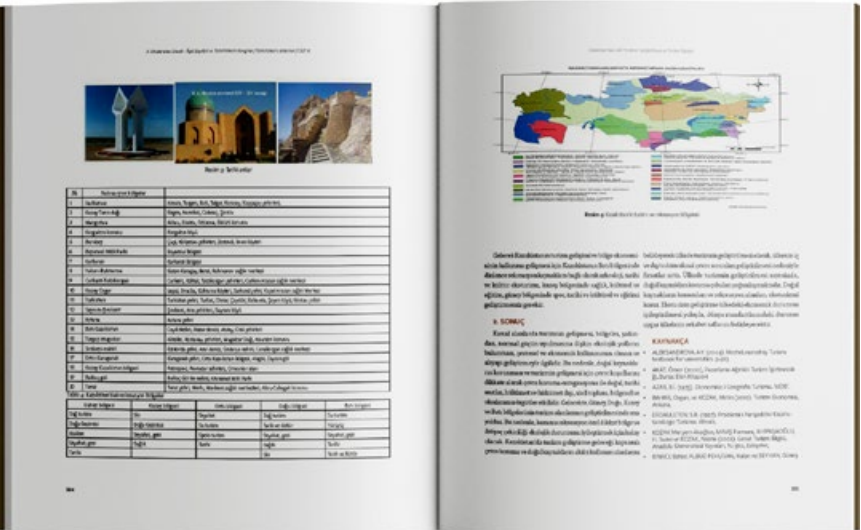
Prof. Dr. Asım Yapıcı'nın “Türk-İslam Medeniyeti Perspektifinden Mustafa Asım Köksal: Hayatı, Eserleri, Şahsiyeti ve Dünya Görüşü”

Prof. Dr. Recep Bozdoğan'ın “Kızık Kanyonu'nun Tabiat Parkına Dönüştürülmesi ve Develi Ekonomisine Etkileri”

Hacı Osman Yıldırım'ın “Seyyidlik” Kavramı ve 1834 Nüfus Sayımına Göre Develi'deki Seyyidler”

Prof. Dr. Muhittin Eliacık'ın “Develi'de Kurulduğu İddia Edilen İtidal Adlı Gizli Cemiyetle İlgili Arşiv Belgeleri”

Doç. Dr. Recep Özkan'ın “Develi'den Yunanistan'a Göçen Lozan Muadillerinde Kültürel Benzerlikler” yazıları gibi pek çok önemli tebliği 3 ciltlik bu kitapta okuyabilirsiniz. ■

Pirinç Çorbası

HAZIRLANIŞI

Domates ve biberleri küçük doğrayın.

Pirinçleri yıkayın.

Küçük doğranmış kuşbaşı etleri tereyağında iyice kavurun.

Domates, biber, 6 bardak su ve pirinç ilave ederek 20-25 dakika pişirin.

Hazır olan çorbayı 5 dakika dinlendirip servis edin. ■

Afiyet olsun...

Malzemeler

- 250 gr kuzu kuşbaşı
- 1 çay bardağı pirinç
- 2 adet sivri biber
- 2 adet domates
- 1 yemek kaşığı tereyağı
- 1 yemek kaşığı domates salçası
- 1 yemek kaşığı biber salçası
- 6 bardak su
- 1 tatlı kaşığı kırmızı toz biber
- 1 tatlı kaşığı karabiber
- 1 çay kaşığı tuz

Ata tohumlarından
elde edilen

GACER

ekmeği

Kent Ekmek Büfelerinde!

www.kaytur.com.tr

f t i kayturkayseri

KÜLTÜR SANAT GÜNCESESİ

Şehir Kültür'den merhaba...

Pandemi süreci tüm etkileriyle devam ediyor. Her gün vaka sayıları, vefat sayıları adeta bir çetele gibi tutuluyor. Maske hayatımızın yeni normal hâline geldi. Sevdığımız insanlarla, akrabalarımızla, dostlarımızla bugüne kadar bildiğimiz yakınlıkları kuramaz duruma geldik. Aramıza mesafe koymak zorunda kaldık. Uzunca bir süre evlerimize kapanıp kaldık. Hayatımız kısıtlandı. Böylesi günler yaşayacağımızı söyleseler inanmazdık, söyleyenlere de inanmadık zaten. Ama gelin görün ki dünya tarihinin en büyük, en ölümcül salgınlarından biriyle karşı karşıya kaldık. Öyle zamanlar oldu ki hayat en temel ihtiyaçlar dışında neredeyse tamamen durdu. Olayın ciddiyeti böyle olmasını gerektirdi elbette. Söz konusu ölüm kalım meselesi olunca, hayatımızda birçok şeyi ertelemek kaçınılmaz oldu. Bu dönemde kültür sanat etkinlikleri, sosyal etkinlikler tamamen durmuştu. Uzun zaman boyunca aksayan en önemli konulardan biri de şüphesiz eğitim öğretim konusuydu. Dünya ve ülkemiz, uzaktan eğitim ve teknoloji üzerinden çocuklarımızın, gençlerimizin eğitimden yoksun kalmamaları için çare aradı.

Eğitim öğretim denildiğinde akıllara okullar, üniversiteler geliyor doğal olarak. Ama elbette sadece bunlarla sınırlı değil. Pandemi öncesinde oldukça rağbet gören BÜSAM uzunca bir zaman faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmıştı. Covid-19'un etkileri devam etmekle birlikte, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ciddi bir aşı kampanyası dönemi yaşadık. Toplumun ağırlıklı bir kesimi aşılandıktan sonra, hastalık tamamen ortadan kalkmasa bile normal hayata geçişimiz hızlandı. İş hayatı, devlet kurumları kontrollü bir şekilde normalleşirken okullar ve üniversiteler de yüz yüze eğitime başladı. Jules Verne'in ütopyik kitabı "İki Yıl Okul Tatili" neredeyse gerçekleşti diyebiliriz. Üniversitelerin yüz yüze eğitime başlamasıyla birlikte Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde etkinliklerini yürüten BÜSAM Şehir Akademi de Güz 2021 dönemi itibarıyla eğitim öğretim faaliyetlerine yeniden başladı. Şehir Akademi'nin öğrencileri ve müdavimleri neredeyse okullarını özledikleri kadar Şehir Akademi'nin derslerini ve seminerlerini özlemişlerdi. Aradan geçen uzun zaman, heyecanın da epeyce yükselmesine sebep olmuş diyebiliriz. Şehir Akademi'nin kayıt ilanlarına gösterilen ilgi bu özlemi ortaya koyuyor.

Şehir Akademi'nin Güz 2021 dönemi, 8 Ekim'de, Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu'nun "İnsan olma etkinliğinin kipi olarak zihniyet: 'Anlam-Değer Alanı' açısından bir soruşturma" başlığını taşıyan dersiyle başladı. Program BÜSAM'ı önceki dönemlerde takip edenler

ve yeni tanışanlar tarafından ilgiyle ve heyecanla izlendi. Şehir Akademi, Güz 2021 döneminde "Zihniyet Okumaları" başlıklı bir dizi seminerle her hafta cumartesi günü KCETAŞ Konferans Salonu'nda takipçileriyle buluşuyor. Seminerler saat 14.00'te başlıyor. Alanında ülkemizde ön plana çıkan hocalar tarafından verilen seminerlerden oluşan Zihniyet Okumaları ikinci haftasında Feridun Yılmaz'ın "İktisat ve Zihniyet/Kapitalizme Dair Düşünmenin İmkânı" başlıklı semineriyle devam etti. 3. seminer Şehir Akademi'nin önceki dönemlerinde dersleri ilgiyle izlenen Prof. Dr. Tahsin Görgün'ün semineriydi. Tahsin Görgün'ün katılımcılarla paylaştığı konu "Tarih ve Zihniyet" konusuydu. 4. hafta, Fatma Adile Başer, "Musiki ve Zihniyet" başlığıyla misafirimiz oldu. Bir sonraki konuşmacı ise, daha önceki dönemlerde Şehir Akademi'de Film Okumaları atölyesi yapan Hasanali Yıldırım'dı. Hasanali Yıldırım Zihniyet Okumaları kapsamında "Sinema ve Zihniyet" konusunu Şehir Akademi öğrencileriyle birlikte ele aldı.

Şehir Akademi'nin Zihniyet Okumaları Güz 2021 dönemi boyunca, 25 Aralık tarihine kadar devam edecek. Diğer konu başlıkları ve konuşmacıları da burada paylaşalım. 6. hafta Prof. Dr. Ömer Türker "Ahlak ve Zihniyet" konusunu Şehir Akademi'de ele alacak. 7. hafta, İhsan Fazlıoğlu hoca yeniden misafirimiz olacak ve "Bilim ve Zihniyet" başlıklı seminerini sunacak. 8. hafta Nicole Kançal Ferrari "Tasvir ve Zihniyet, 9. hafta Faruk Karaaslan "Gündelik Hayat ve Zihniyet" konularını ele alacaklar. 10. ve son haftanın dersi ise Emin Selçuk Taşar tarafından sunulacak olan "Mimari ve Zihniyet" konusu olacak. Şehir Akademi'nin Zihniyet Okumaları seminerlerini takip etmek için kayıt yaptırmaya gerek olmadığını, konuya ilgi duyanlar için seminerin KCETAŞ Konferans Salonu'nda herkese açık şekilde gerçekleştirildiğini de belirtmekte yarar var.

Şehir Akademi'nin halka açık seminerlerinden başka bir de BÜSAM kurulduğundan bu yana devam eden atölye çalışmaları var. Güz 2021 döneminde bu atölyeler de faaliyetlerine başladılar. Yusuf Yerli tarafından düzenlenen Şehir Okumaları

atölyesi pazartesi günleri gerçekleştiriliyor. Dursun Çiçek'in Görsel Düşünme atölyesi ise perşembe günleri. Dr. Aylin Yonca Gençoğlu bu dönem Gündelik Hayat Okumaları atölyesi düzenliyor. Sosyolog bir akademisyenin gözünden Gündelik Hayat Okumaları, katılımcılarıyla ilk kez bu dönem buluştu. Şehir Akademi'nin önceki dönemlerinde bir dönem Film Okumaları için bizimle birlikte olan İsmail Doğu, bu dönem yeniden Film Okumaları atölyesinde öğrencileriyle buluşuyor. 11 Ekim'de başlayan Şehir Akademi atölyeleri, 10 hafta boyunca devam edecek. BÜSAM Şehir Akademi'nin önceki dönemlerden bugüne devam eden atölyelerinden biri de Mustafa İbakkorkmaz tarafından düzenlenen Yazarlık Atölyesi. Zihniyet Okumaları'yla paralellik kurarak ilerleyen Yazarlık Atölyesi bu dönem boyunca salı günleri katılımcılarıyla buluşuyor.

Sadece Şehir Akademi değil elbette, KAYMEK de öğrencileriyle yüz yüze eğitime başladı ve oldukça yoğun ve hareketli bir dönem geçiriyorlar. Elbette eğitim öğretim faaliyetlerinin yanı sıra sergiler açılıyor, tiyatrolar sahneleniyor. Üstelik günbegün farklı sosyal ve sanatsal faaliyetler birbirine ekleniyor. Amansız bir salgının pençesinde mümkün olabildiğince tedbirlere dikkat ederek faaliyetler sürüyor ve eski normallerimize ulaşacağımız günleri heyecanla bekleyerek günümüzü değerlendirmeye çalışıyoruz.

Paylaşacağımız haberler şehrimizde gerçekleştirilen etkinliklerin belli başlı olanlarını seçiyor. Muhakkak çok daha fazla etkinlik var, fakat yerimiz ve sınırlarımız dâhilinde şehrimizde gerçekleşen kültür sanat etkinliklerini paylaşıyoruz. Yeni sayımızda, sağlıklı günlerde görüşmek dileğiyle...

BÜYÜKŞEHİR 4. KİTAP FUARI, KİTAPSEVERLERLE BULUŞUYOR

Önceki yıllarda ziyaretçi rekoru kıran ve alanında örnek gösterilen Büyükşehir Belediyesi Kayseri Kitap Fuarı, yine aynı coşku ve verimlilikle aralık ayında kitap-severlerle buluşacak.

Kayseri Dünya Ticaret Merkezi'nde gerçekleşecek olan 4. Kitap Fuarı'nda 270'den fazla yazar, 200'ün üzerinde yayınevi, 3 milyonu aşkın kitap ve 798 binden fazla ziyaretçi hedefleniyor.

Birbirinden ünlü ve sevilen yazarları Kayseri Kitap Fuarı'nda ağırlayacak olan Büyükşehir Belediyesi; okurları, kitap kurtlarını ve tüm Kayserilileri fuara davet ediyor. Öte yandan, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın bu kapsamda okuyan ve okutan şehir olarak bilinen kadim kent Kayseri'yi bilimin, ilmin, kitaplarla dolu kütüphanelerin merkezi yapma çalışmaları da tüm hızıyla sürüyor.

KAYSERİ'YE YAKIŞACAK KÜTÜPHANE PROJESİ

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın vizyon projelerinden olan Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi içerisine yapılacak dev kütüphane, 6 bin 100 metrekarelik kapalı alanı ile aynı anda 500 kişinin rahatlıkla faydalanacağı bir kütüphane olarak dikkat çekiyor.

Dr. Memduh Büyükkılıç, kütüphaneler şehri Kayseri'ye yakışacak yeni bir kütüphane projesini daha hayata geçiriyor. 1 milyon

konumunda olmasına yönelik önemli bir proje olacak Halk Kütüphanesi için Kayseri Büyükşehir Belediyesi ile Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü arasında protokol imzalanacak.

“Yüzde 50’Sinin Belediyemizce, Diğer Kısımının Kültür Bakanlığımızca Yapılması Adına Yetki İstiyoruz”

Başkan Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, Kayseri’ye yakışır bir kütüphane olmasını istedikleri için çalışma başlattıklarını belirterek “Bunun için Kültür Bakanlığımız ile bir iş birliği çalışması yaptık. Sağ olsun, onlar da anlayışla karşıladı. Biz

260 bin metrekare alan büyüklüğü ile dünyanın sayılı şehir parklarından birisi olacak Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi'nin aynı zamanda bir kültür bahçesi

de hem merkezilik hem de alan itibarıyla uygun olacağına inandığımız, Erciyes Üniversitesi'ne yakın olmasından kaynaklı

herkesin uğrak yeri olacak bir kütüphane çalışmasını projelendirdik. 6 bin 100 metrekarelik kapalı alanı, 210 kişilik konferans salonu, 240 bin adet kitap kapasitesi, 100 kişilik grup toplantı salonları olan, aynı anda 500 kişinin rahatlıkla oturup çalışarak istifade edeceği bir projeyi içeren önemli bir çalışma şehrimize yakışacak. Hayırlı, uğurlu olsun.” diye konuştu. Büyükkılıç, kütüphanenin yüzde 50’lik kısmının Belediye, diğer kısmının da Kültür Bakanlığınca yapılacağını sözlerine ekledi.

Kütüphaneden Ziyade Ortak Buluşma Alanı Olacak

Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi içerisinde yer alacak Halk Kütüphanesi içerisinde çalışma salonu, internet salonu, çocuk ve bebek kütüphaneleri, çocuk etkinlik alanı, Mimar Sinan çizim ve müze salonu, kent kitaplığı, yetişkin ve gençler için özel okuma bölümleri, sergi salonu, görme engelliler için stüdyo, gazete arşivi, kafeterya, kitap satış ve 190 kişilik konferans salonu gibi işlevler yer alacak.

Yapı; içinde bulundurduğu bölümler bakımından farklı yaş gruplarına özel alanların sunulacağı, tüm kullanıcıların ortak olarak kullanabileceği, klasik kütüphane anlayışının dışında özel olarak tasarlanmış ortak buluşma alanlarını da içeriyor.

BAŞKAN BÜYÜKKILIÇ: “TARİH YENİDEN YAZILIYOR”

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, Vali Şehmus Günaydın ile birlikte İncesu ilçesi Örenşehir Mahallesi'nde Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle başlatılan arkeolojik kazı çalışmalarını yerinde inceledi. İç Anadolu'daki en büyük mozaikli yapının ortaya çıkarıldığını söyleyen Başkan Büyükkılıç, Kayseri'den tarih fışkırdığını belirterek, “Adeta tarih yeniden yazılıyor. Benzerlerinden farklılık gösteren mozaikli yapı çok önemli bir turizm merkezi olacak.” dedi.

İncesu ilçesi, Örenşehir Mahallesi, Köy İçi mevkiinde Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle Kayseri Müze Müdürlüğü'nün denetiminde sürdürülen arkeolojik kazılarda çok önemli bulgulara ulaşıyor.

10'Dan Fazla Oda Açıldı, En Büyük Mozaikli Yapı

İlk bulgulara göre MS 4. yüzyıl sonrası Geç Roma, Erken Bizans'a ait sivil konut örnekleri olduğu değerlendirilen yapıda yaklaşık 300 metrekare, sağlam mozaik taban döşemeler ortaya çıkarıldı. 10'dan fazla odası açılan, hâlen kazı çalışmaları devam eden yapı, İç Anadolu'da tespiti yapılan en büyük mozaikli yapı olarak dikkat çekiyor.

Grekçe Ve Latince Yazılı Mozaikler

Geometrik süslemelerin hâkim olduğu, yaptırın şahısların isimlerinin ve bitkisel figürlerin de yer aldığı yapıda kurtarma kazıları sonucunda ortaya çıkarılan iki mozaik-yazıt görüldü. Üzerinde Latince bir yazıt bulunan mozaik, dikdörtgen planlı bir yapının tabanında yer alırken, üzerinde Grekçe bir yazıt bulunan diğer mozaik ise kısmen korunmuş olan bir duvarla çevrili bir başka binanın tabanına döşenmiş bulundu. Latince mozaikte, “30. yıldönümü vesilesi ile ve 40. yıla ulaşması için dualarımızla. Bu bina (fabrica), dostu (comes) Hyacinthos’un önderliğinde inşa edildi. Sen, ey bina, şimdi en görkemli düzeye ulaştın” yazarken, Grekçe olan mozaikte ise “Sağlıklı olarak gir” veya “Sağlıklı isen gir” yazıyor. Ayrıca kazı çalışmaları kapsamında bu sene çıkan, Uakinthos Kometos zamanında yapıldığı tahmin edilen Epi Uakithou Kometos Ktistou yazıtı da yer alıyor. Bu yapının Anadolu'da Antakya,

Zeugma ve Maraş'ta benzer örnekleri olduğu da biliniyor.

Tarih Yeniden Yazılıyor

Kayseri'nin dört bir yanında kazı çalışmaları yapıldığını hatırlatan Büyükkılıç, sözlerine şöyle devam etti: “Kultepe-Kaniş-Karum'daki kazılarımızda, Keykubadiye kazılarımızda, Kızılköşk kazılarımızda ve tabii ki 7 milyon 500 bin yıl önce yaşamış olan, fillerin ataları olarak bilinen fosillerle ilgili çalışmalarımızda adeta ‘Kayseri’de tarih fışkırıyor’ anlayışı içerisinde kamuoyunun ve bu işin sevdalılarının bilgilerine arz etmeye, istifadesine sunmaya çalışıyoruz. Adeta tarih yeniden yazılıyor. Orta Anadolu'da önemli bir merkez olduğu gibi Türkiye’de de sayılı merkezlerden olan bir yerde, şu anda mozaiklerle ilgili çalışma yapılan bölgedeyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, Kültür Bakanlığımızla, Valiliğimizle el ele vermek suretiyle bu çalışmaları yerinde inceleme ve bilgileri arz etme yönünde gayret gösteriyoruz. İnşallah İncesu’muz için ve Örenşehir bölgemiz için önemli bir destinasyon ve turizm merkezi olacak. Zaten Kapadokya’nın giriş kapısı olan Yeşilhisar’ımız, İncesu’muz bir bakıma bu fonksiyonu üstlenmiş olacak. Biz de bunu açığa çıkartacağız. Hemen yanı başımızda Sultan Sazlığı’mız var. Koramaz Vadi’miz var. Erciyes gibi önemli bir değerimiz var. Erciyes’in zenginlikleri var, güzellikleri var. Eteğinde de bu güzel çalışmalar var. Tarih yeniden yazılacak diyorum. Emeği geçenlere teşekkür ediyorum.”

“KAYSERİ’DE TARİH FİŞKIRIYOR, BÜYÜKŞEHİR SAHİP ÇIKIYOR”

Dr. Memduh Büyükkılıç, İl Kültür ve Turizm Müdürü Şükrü Dursun ile Keykubadiye Sarayı Kazı Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Baş’ı makamında kabul etti. Başkan Büyükkılıç, “Kayseri’de tarih fişkırıyor, Büyükşehir Belediyesi tarihine ve kültürüne sahip çıkıyor” derken, Prof. Dr. Baş da kazı çalışmalarında çok önemli buluntular ile karşılaştıklarını ifade etti.

Başkanlık makamında gerçekleşen ziyarette, Keykubadiye Sarayı Kazı Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Baş, Başkan Büyükkılıç’a, Büyükşehir Belediyesi destekleriyle devam eden kazı çalışmaları hakkında bilgiler verdi. Ziyarette açıklamalarda bulunan Başkan Büyükkılıç, “Kayseri’imiz, Sivas’ımız, Konya’mız Selçuklu’nun önemli merkezlerinden. O açıdan Kayseri geçmiş tarihine baktığımızda Selçuklu yatırımları, Selçuklu eserleri bağlamında en zengin illerden birisi olarak değerlendirilebilir.” dedi.

Kazı Çalışmaları 12 Ay Devam Edecek

Alâeddin Keykubad dönemine ait olan saray ile ilgili kazı çalışmaları yapıldığını ifade eden Büyükkılıç, “Belediyemiz ve Şeker Fabrikamız hem kolaylık hem de destekleri sağlıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile görüşmelerimiz sonrasında kazı çalışmalarının 12 aya çıkması yönünde sağ olsunlar

gerekli tolerans ve iyi niyeti gösterdiler, karar aldılar. Bundan sonraki süreçte bu çalışmaların 12 ay devam edeceğine inanıyoruz.” diye konuştu.

Başkan Büyükkılıç, kentin dört bir yanında kazı çalışmalarının sürdüğünü vurgulayarak şunları söyledi:

“Aynı zamanda Kızıl Köşk ile ilgili Selçuklu döneminin kazısı devam ediyor, Kültepe Kaniş Karum ile ilgili kazılarımız devam ediyor, fosillerle ilgili kazılarımız devam ediyor. Yine bir Selçuklu eserini Seyyid Burhaneddin Hazretleri’nin yanı başında jeoradarla tespit etmek suretiyle açığa çıkardık, o kazımızı yaptık. Kısacası Kayseri’de tarih fişkırıyor, Kayseri Büyükşehir Belediyesi hem tarihine hem kültürüne sahip çıkacak, hem de gerek müze çalışmaları gerek eserlerin kamuoyu ile paylaşılması bağlamında desteklerini esirgemeyecek. Kültür Bakanlığımız ile görüşmek suretiyle bu ivmemizi biraz daha hızlandırıp, gerekli destekleri de sağlayıp çalışmalarımızın yapılması gerektiğini buradan paylaşıyorum.”

“Sayın Başkanımızın Çok Girişimleri Oldu”

Keykubadiye Sarayı Kazı Heyeti Başkanı Prof. Dr. Ali Baş da yaptığı açıklamada, Başkan Büyükkılıç’ın kazı çalışmalarının 12 aya çıkarılmasında çok girişimleri olduğunu ifade etti. Baş, kazı çalışmalarında ilerleme kaydettiklerini belirterek, “Kayseri

Keykubadiye Sarayı kazısını yürütüyoruz. Kazıya, 2014 yılında başladık, 2015 yılından itibaren de Bakanlar Kurulu kararı ile kazı çalışmalarını devam ettiriyoruz. Bugüne kadar geçen süreçte epey ilerleme kaydettik. Bizim amacımız daha uzun soluklu kazı çalışmalar yürütmek. Özellikle belirtiyim ki çalışmaların 12 aya çıkması noktasında sayın başkanımızın çok girişimleri oldu. Onun üzerine 12 ay kazı yapalım düşüncesiyle başladık, inşallah bundan sonra düşüncelerimizi daha iyi gerçekleştirme imkânı bulabileceğiz.” şeklinde konuştu.

“Çok Önemli Veriler ve Buluntular İle Karşılaştık”

Prof. Baş, Keykubadiye Sarayı ile ilgili bilgiler vererek, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Alâeddin Keykubad’ın bir sarayı. Selçuklu döneminin önemli bir sarayı, çok fazla araştırılmamış, sadece iki defa bizden önce kısa süreli kazı yapılmış, 2014’te biz başlarken, yarıncı sarayın nasıl olduğuna dair elimizde hiçbir bilgi, veri yoktu. Onu açığa çıkarma düşüncesiyle başladık, şu ana kadar iyi işler yaptık, birçok mekânın açığa çıkarılmasını sağladık. Bu süre içerisinde çok önemli veriler ve buluntular ile karşılaştık. Buluntuların büyük kısmı kısa süre içerisinde Selçuklu Uygarlığı Müzesi’nde sergilenecek. Sayın Başkan Bey’in destekleriyle o da yürüyecek. Amacımız sarayı bütünüyle açığa çıkarıp mümkün olduğu ölçüde onarımını ve restorasyonunu yaparak Türk kültürüne, turizmne katkıda bulunmak, bu anlamda çalışmalarımız sürüyor.”

“Kayseri Ve Türk Kültürüne Önemli Katkıları Sağlayacağına İnanıyoruz”

Kazı çalışmalarında Başkan Büyükkılıç’ın büyük destekleri olduğunu altını çizen Baş, “Bu çalışmalar çerçevesinde genel müdürlüğümüz dışında Kayseri’de yerelde de çok büyük destekler alıyoruz, bu desteklerin başında kazının başlangıcından itibaren Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin desteği çok fazla, her konuda. İyi bir kazı sezonu, kazı çalışması yürütüyoruz. Kazı çalışmalarının 12 aya çıkması bizleri memnun etti, o süre içerisinde düşündüğümüzden daha ileride kazı sezonunu sürdürüp önemli şeylerle karşılaşacağımızı düşünüyoruz, Kayseri ve Türk kültürüne

önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz.” ifadelerini kullandı.

Ziyaret sonrası Prof. Dr. Ali Baş, Başkan Büyükkılıç’a günün anısına Keykubadiye Sarayı kazısında açığa çıkarılmış olan çift başlı kartal figürü ile süslenmiş sekiz köşeli yıldız çiniye ait fotoğrafın tablosunu hediye etti.

TARİHİNE SAHİP ÇIKAN BÜYÜKŞEHİR’E JÜRİ ÖZEL ÖDÜLÜ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Tarihi Kentler Birliği tarafından düzenlenen Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması’nda jüri özel ödülüne layık görüldü.

Tarihi Kentler Birliği tarafından düzenlenen Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması’nda ödülleri sahiplerini buldu. 33 belediye, 33 uygulama ve 28 proje dalında toplam 61 proje ile 2020 yılında yarışmaya başvuru yaparken, yarışma jürisi değerlendirmeleri sonucunda Metin Sözen Koruma Büyük Ödülü’nün yanı sıra, 1 Jüri Özel Ödülü, 7 Proje, 7 Uygulama ve 7 Süreklilik, 10 Başarı Ödülü verildi.

Jüri Özel Ödülü Kayseri’ye

Yarışma kapsamında Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Ağırnas Yukarı Bezirhane Restorasyonu, Kent Merkezindeki Tarihi Çeşmelerin Restorasyonu, Kültepe Müzesi ve Paleontoloji Müzesi çalışmaları kapsamında jüri özel ödülünü kazandı.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, uzun erimli olarak kent bütününde farklı alanlarda yürüttüğü koruma ve müzecilik çalışmaları, tarihi dokuda tamamladığı farklı ölçeklerdeki nitelikli restorasyon ve işlevlendirme

çalışmaları ve kentteki koruma bilincinin artırılmasını destekleyen çalışmaları nedeniyle 2020 yılı Jüri Özel Ödülü’ne değer bulundu. Yarışmanın ödül töreni, YAPEX Restorasyon ve Kültür Mirasını Koruma Fuarı kapsamında İstanbul Yenikapı’da bulunan Dr. Mimar Kadir Topbaş Gösteri ve Sanat Merkezi’nde yapıldı.

Gerçekleşen ödül törenine, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, kardeş şehir protokolü imza töreni kapsamında Libya’nın Misurata kentinde bulunmasından dolayı katılamazken, jüri özel ödülünü Başkan Büyükkılıç adına Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyesi Kasım Balcı aldı.

BÜYÜKŞEHİR, SELÇUKLU ESERİ TÜRBİYİ 40 GÜNDE GÜN YÜZÜNE ÇIKARDI

Seyyid Burhaneddin Mezarlığı içerisinde, jeoradar çalışması ile toprak altında bir yapının varlığının tespit edilmesinin ardından Kayseri Koruma Bölge Kurulundan izin alınarak 3 Ağustos’ta Müze Müdürlüğü denetiminde, Büyükşehir Belediyesinin konusunda uzman teknik kadrosu eşliğinde kazı çalışmaları yapıldı. Çalışmalar 40 gün sürdü.

Mezar Taşında “El-Muhtâc İlâ Rahmetul-lâh” Yazıyor

Kazı çalışmaları tamamlanırken, gerçekleştirilen kazılarda gün yüzüne çıkan yapının 13. yüzyılın ortalarından 14. yüzyılın ortalarına kadar görülen, cenazelik katı bulunan, eyvan tipi türbe olduğu ortaya çıktı. Selçuklu veya beylikler dönemine ait olduğu anlaşılan yapının kuzey cephesinde üst kata çıkan merdivenler yer alırken, alt katın büyük oranda sağlam ve ayakta olduğu

görüldü. Yine kuzey cephesinin önünde yapının içinden çıkarıldığı düşünülen İslami lahit formunda mezar taşı tespit edilirken, kazılarda bu mezar taşının yaklaşık 3’te 1’ine ulaşılabildi. Ayrıca mezar taşının okunabilen bölümünde ‘el-muhtâc ilâ rahmetullâh’ (Allah’ın rahmetine muhtaç olan) yazdığı görülürken, kazılar sonucunda bugüne kadar bilinmeyen bir Selçuklu eseri daha şehre kazandırılmış oldu.

Kazı çalışmaları tamamlanan eyvan tipi türbeyi yerinde inceleyen Başkan Büyükkılıç, kazı ile ilgili İl Kültür ve Turizm Müdürü Şükrü Dursun ile Kent Tarihi ve Tanıtımı Daire Başkanı Gürcan Senem’den bilgiler aldı.

“Yine Bir Selçuklu Eseri Gün Yüzüne Çıkmış Oluyor”

Başkan Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, Selçuklu medeniyetinin merkezlerinden birisi olan Kayseri’de yeni bir Selçuklu eserini daha gün yüzüne çıkarttıklarını belirterek şunları söyledi:

“Kayseri bir açık hava müzesi diye hep söylüyoruz. Şu anda Seyyid Burhaneddin Hazretleri’nin metfun olduğu mezarlıktayız. Malumunuz Seyyid Burhaneddin Hazretleri 1200’lü yıllara ait bir dönemi çağrıştırır. Burada da yeni yaptığımız bir kazıda yine bir Selçuklu eseri gün yüzüne çıkmış oluyor. Bir türbe olarak, bilirkişilerimizin tespitleri o doğrultuda. Daha önce yaptığımız kazıda kemiklik olarak nitelendirdiğimiz bölüm vardı. Kazılarımız devam edip sonlanma aşamasına geldiğinde gördüğümüz şekliyle kabrin olduğu kısmın da ortaya çıktığı ve bunun bir türbe olduğu kanaati oluştu. Daha önceki Selçuklu dönemine dair yapılmış olan çalışmaların benzeri burada söz konusu. Yaklaşık 1300’lü yıllar Selçuklular dönemi ya da daha sonrasındaki beylikler dönemi olarak tanımlanıyor.”

“Kayseri’de Tarihe Sahip Çıkmaya Devam Edeceğiz”

Bulunan yapının Seyyid Burhaneddin Hazretleri’ne yakın olmasının o döneme bir bakıma işaret ettiğini ifade eden Büyükkılıç, “Muhtemelen eyvan tipi bir yapı söz konusu. Dikdörtgen şeklinde gördüğümüz gibi kabrin olduğu yer. İnşallah bu konu ile ilgili diğer detayları daha sonraki çalış-

mada göreceğiz. Ama bir Müslüman mezarı olduğu da gün ışığı gibi ortada. Çünkü oradan çıkan levhada “rahmete muhtaç olan” anlamında Arapça yazılmış tabirin olduğunu gözlemlemekteyiz.” diyerek Kayseri’de tarihe sahip çıkmaya, geçmişe ait eserleri ortaya çıkarmaya devam ede-

ceklerinin altını çizdi.

KAYMEK’İN İLK DERSİ BAŞKAN BÜYÜKKILIÇ’TAN

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyetlerini yürüten Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür AŞ (KAYMEK) Gençlik Merkezlerinde, 2021-2022 eğitim-öğretim dönemi başladı. KAYMEK Gençlik Merkezleri 4’üncü sınıftan 11’inci sınıfa kadar olan öğrencilere akademik ders takviyeleri verirken, 8. sınıf öğrencilerine yönelik LGS hazırlık, 12. sınıf ve mezun grubu öğrencilere yönelik de YKS hazırlık kursları veriyor.

Covid-19 tedbirleri kapsamında yürütülecek 2021-2022 eğitim öğretim dönemine başlayan KAYMEK’te ilk dersi Başkan Büyükkılıç verdi. Öğrencilerden çok çalışmalarını ve fırsatları iyi değerlendirmelerini isteyen Başkan Büyükkılıç, yakından ilgilendiği öğrencilerle birlikte soru çözdü. Önemli bir yarışın içerisinde olan öğrencilere nasihatlerde bulunan ve öğrencilere hediye ettiği kaynak kitaplardan sorular da soran Başkan Büyükkılıç’ın kimi zaman tahtanın başına geçerek soru çözümünü anlatması renkli görüntüler oluşturdu.

Canlı Yayına Çat Kapı Ziyaret

Dr. Memduh Büyükkılıç, KAYMEK Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM) tarafından kursiyerler için online düzenlenen kursa çat kapı ziyarette bulundu. Burada açıklamalarda bulunan Büyükkılıç, “Sınıfları gezdim, öğren-

cilerimizle görüştüm. YKS’ye hazırlanan, gözleri cıvıl cıvıl, pırıl pırıl yavrularımız, geleceğe yönelik ümitleri olan canlarımıza bizler de tertemiz odalarımızda, ortamlarımızda, genç ve dinamik öğretmenlerle, hiçbir ücret almadan, üstelik kaynaklarını da sağlamak suretiyle yardımcı olmaya çalışıyoruz.” dedi.

Başkan Büyükkılıç, amaçlarının ülkenin geleceği olan gençlerin öz güven içerisinde ülkesine, ailesine, kendisine yararlı olacağı ve seveceği bir bölümü kazanmasına destek olmak olduğunu vurgulayarak, “Bu yönde yaptığımız çalışmalar çok önemsiyoruz. Şehrimizin geleceği olarak gördüğümüz yavrularımıza başarılar diliyoruz. Yeni dönem hayırlı, uğurlu olsun.” diye konuştu.

Büyükkılıç, canlı yayında testlerden sorduğu soruları doğru cevaplayan İlayda Akkuş ile Gülcan Kengel isimli öğrencilere hediye verdi. Öte yandan Başkan Büyükkılıç, pandemi döneminde kazanılan kazanımların devam etmesi ve toplumsal bağışıklık için, aşı olmayanlara aşı çağırısını bir kez daha yineledi.

4 Bin 806 Öğrenciye Bir Yıl Boyunca Hizmet Verilecek

Gençlerin geleceğine imza atan KAYMEK, şehir merkezinde 11 tesiste alanında uzman 96 öğretmenle hizmetlerini yürütüyor. www.kaymekonline.com internet adresi üzerinden toplam 5 bin 939 başvuru alan KAYMEK Gençlik Merkezleri, bu başvurulardan asil kayıtlı 4 bin 806 öğrenciye bir yıl boyunca hizmet verecek. Ders takviyelerinin yanı sıra gençlerin karakter gelişimlerine yönelik etkinliklerin de düzenlenmesi planlanırken, seminerler, rehberlik hizmetleri, farkındalık projeleri ve kulüp faaliyetleri ile kişisel gelişimlerine de katkı sağlanacak.

Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları’nda Ziyaret

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, 21 alanda 95 farklı kurs branşıyla 2021-2022 Eğitim-Öğretim dönemine başlayan KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kurslarında eğitim görmeye başlayan kursiyerleri yalnız bırakmadı. Büyükkılıç, KAYMEK bünyesindeki Göznuru Tesisleri’ni ziyaret ederek, “Öğretmenlerimizin her biri

fedakârca sizlerin daha donanımlı, daha eğitilmiş, daha bilgili olmanıza yönelik gayret gösteriyorlar.” dedi.

KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları 2021-2022 Eğitim-Öğretim döneminde 21 alanda 95 farklı kurs branşıyla eğitime başladı. Yediden yetmişe hizmet veren KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları faaliyetlerini 12 tesiste, alanında uzman 119 eğitmenle yürütürken; www.kaymekonline.com internet adresi üzerinden toplam 5 bin 643 başvuru alan KAYMEK Kurs merkezleri, başvurulardan asil kayıtlı alınan 3 bin 835 kursiyere bir dönem boyunca hizmet verecek.

KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları 2021-2022 Eğitim-Öğretim döneminde kursiyerleri yalnız bırakmayan Başkan Büyükkılıç, KAYMEK Göznuru Tesisleri’ni ziyaret ederek, yeni başlayan eğitim-öğretim yılının herkese hayırlı olmasını temenni etti. Büyükkılıç, burada yaptığı konuşmada, “Allah ay yıldızlı Türk Bayrağına, vatanımıza, milletimize, dinimize layık nesiller yetiştirmeyi nasip eylesin. Onlar bizim geleceğimiz. Bizler de onlara layık olma yolunda gayret göstermeye çalışıyoruz.” dedi.

Üreten, katkıda bulunan, çalışkan gayretli kursiyerler gözlemlediğini ifade eden Başkan Büyükkılıç, “Yaş grubu olarak her yaş grubundan kursiyerimiz var. Demek ki öğrenmenin yaşı olmazmış. Bunu da burada tespit etmiş olduk. Öğretmenlerimizin her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Aldığımız bilgiler doğrultusunda, 12 tesiste, alanında uzman 119 öğretmenimizin bu hizmeti verdiğini biliyorum. 21 alanda 95 farklı kurs branşında size eğitim veriliyor. Oldukça yüksek bir talep mevcut.” diye konuştu.

“Pandemi Sürecini De Göz Ardı Etmiyoruz”

Eğitimlerin koronavirüs tedbirleri kapsamında gerçekleştiğini ifade eden Başkan Büyükkılıç, aşı konusunda da uyarılarda bulunarak şunları söyledi:

“Doktor başkan olarak, aşı yaptırmamanın büyük bir eksiklik olduğunu düşünüyorum; sosyal, kültürel, ticari hayatın, eğitim ve turizm hayatının devam etmesini ülkemizde arzuluyorsak ki arzuluyoruz. 3 ay önce hepimiz bunalımdaydık. Evlerimizden çıkamıyorduk. Bir araya gelemiyorduk. Yüz yüze eğitim diye bir şey yoktu. Şimdi Cumhurbaşkanımız çırpınıyor eğitim müesseselerimizi kapatmamak için ama bunun yolu, bir doktor olarak söylüyorum, ya aşınızı yaptıracaksınız, bağışıklık kazanacaksınız ya da hastalığı geçirip bağışıklık kazanacaksınız.”

“Sağlıklı Huzurlu Daha Nice Yıllara Günlere, Eğitimlere”

KAYMEK bünyesindeki Göznuru Tesisleri’nde kursiyerlerin kurslara başladığını dile getiren Büyükkılıç, “Her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Eminim ve inanıyorum ki öğretmenlerimizin her biri fedakârca sizlerin daha donanımlı, daha eğitilmiş, daha bilgili, özgüvenli, ailesine, çevresine faydalı olacak şekilde yetişmesi için gayret gösteriyorlar. Sağlıklı, huzurlu daha nice yıllara günlere, eğitimlere. Sağ olun, var olun.” şeklinde konuştu.

Büyükkılıç, burada derslikleri gezerek eğitimcilerden kurslar hakkında bilgiler aldı, kursiyerlerle bir süre sohbet etti. Genel Sekreter Yardımcısı Serdar Öztürk’ün de eşlik ettiği ziyarette Başkan Büyükkılıç, kursiyerlerle hatıra fotoğrafı çekilmeyi de ihmal etmedi.

SANAT SERGİSİ’NE YOĞUN İLGİ

Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür AŞ (KAYMEK)’in E-38 Sanat Sergisi ismiyle düzenlenen sergiyle E-38 e-ticaret platformunda bulunan birçok ürün sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Giriş Salonu’nda ziyarete açılan, kadın kursiyerlerin hazırladığı eserlerin yer aldığı sergi, misafirler tarafından büyük beğeni ile geziliyor.

Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç’a ziyarete gelen misafirler, sergiyi de inceliyor. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) Türkiye Temsilcisi Philippe Leclerc ve İngiltere Büyükelçiliği Siyasi İşler Müsteşarı Mel Lawrence sergiyi ilgiyle gezdiler.

Bakan’dan “Muhteşem” Yorumu

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül de Başkan Büyükkılıç’ı ziyaretinde başkanlık girişinde gezdiği sanat sergisinde eserleri ilgiyle inceleyerek “muhteşem” yorumunu yaptı.

“Siz Üretin Biz E-38 İle Kazanca Dönüştürelim”

Sergide, eğitimcilerin eserlerinin yanı sıra ev ekonomilerine katkı sağlamak isteyen kadın kursiyerlerin ve el sanatları üretimi yapan tüm vatandaşların “Siz üretin biz E-38 ile kazanca dönüştürelim” projesi kapsamında ürettiği el emeği göz nuru eserler de yer alıyor.

Elde Dokuma, Maraş İşi, Kâğıt Rölyef, Ebru, Tezhip, Hüsn-i Hat, El ve Makine Nakışları, Çini, Filografi, İğne Oyası, Cam Boyama, Kırkyama, Yağlı Boya Resim, Katı, Seramik Şekillendirme, Gümüş Takı İşlemciliği gibi birçok el sanatı ve tekniğiyle hazırlanan ürünlerin yer aldığı; halı ve kilimler, KAYMEK bebekleri, Soğanlı bebekleri, takı tasarımı

ürünleri ve tablolar da bulunan KAYMEK E-38 Sanat Sergisi'nde birçok farklı sanat tekniği ile hazırlanmış olan eserlerin yanı sıra unutulmaya yüz tutmuş el sanatları ile hazırlanan eserlere de yer verildi.

KAYMEK, Mostarlı Miniklerin Gönüllerine Dokunuyor

Bosna Hersek'in Mostar şehri ile imzalanan kardeş şehir protokolü kapsamında ilişkileri yoğunlaştıran Dr. Memduh Büyükkılıç başkanlığındaki Kayseri Büyükşehir Belediyesi, KAYMEK aracılığı ile sosyal belediyeçilik ve gönül belediyeçiliğine devam ediyor.

Gerek Kayseri gerekse kardeş şehir Mostar'da binlerce gence ulaşan KAYMEK, eğitim ve sanat kursları kapsamında Mostar'da çalışmalarını sürdürürken, KAYMEK Mostar ve Mostar Yunus Emre Enstitüsü işbirliğinde ebru atölye çalışması yaptı.

Minik öğrencilerin yoğun ilgisiyle karşılanan çalışmada, çocuklar ebru yapmayı deneyimledi. Ebru yapımı için ne tür malzemeler kullanıldığını öğrenen çocuklara eğitimciler tarafından geleneksel sanatımız olan ebru hakkında bilgiler de verildi. Ebru sanatını öğrenmenin sevinçli miniklerin yüzlerine yansıdı.

Bu kapsamda, kardeş şehir Mostar'da faaliyetlerde bulunan KAYMEK; Mostar tesisinde

iki ülke kültürlerinin ortak değerlerinden olan geleneksel el sanatlarını tanıtmak ve yaşatmak, orada bulunan kardeş şehrin gençlerine bu el sanatlarını öğretmek adına düzenlediği mesleki eğitim ve sanat kurslarına devam ediyor.

Kayseri'nin Master Şefleri KAYMEK'te Yetiştiriyor

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, KAYMEK bünyesindeki Göznuru Tesisleri'nde Ev Yemekleri Hazır-

lama Kursu'nda eğitim gören kursiyerleri ziyaret etti. Büyükkılıç, gastronomi yönüyle zenginlikler şehri Kayseri'nin master şeflerinin yetiştiği KAYMEK'te kursiyerler ile birlikte kış çorbası pişirdi.

Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Mutfağı'nın dünyaya tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması için KAYMEK Sanat ve Mesleki Eğitim Kursları'nın içerisinde "Ev Yemekleri Hazırlama" dersleri veriyor. Kursiyerler, Kayseri'nin birbirinden farklı lezzetlerini hem öğreniyor hem de bu lezzetleri ön plana çıkarıyor.

"KAYSERİ'DE MUTFAK ZENGİNLİĞİNİ GÖZ ARDI ETMİYORUZ"

Burada açıklamalarda bulunan Başkan Büyükkılıç, lezzetin anavatanı Kayseri'nin mutfağının dünyaya tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması için herkesin üst-

lenmesi gereken önemli bir sorumluluk olduğunu ifade etti.

Kayseri'yi gastronomide hak ettiği yere ulaştırmayı amaçladıklarını vurgulayan Büyükkılıç, sözlerini şöyle sürdürdü: "Böylesi zengin bir mutfak tanıtmak, tanımak için Ev Yemekleri Hazırlama Kursu'nda kursiyerlerimiz Kayseri lezzetlerini öğreniyor. Amacımız, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış, bunun getirisiyle de zengin bir mutfak kültürü oluşmuş olan

Kayseri'mizi hak ettiği yere ulaştırmaktır. Tabii aynı zamanda UNESCO'nun kreatif şehirler bağlamında ulusal listesine giren bir Kayseri mutfağından bahsediyoruz. O yönüyle de zenginlikler şehri olan Kayseri'de mutfak zenginliğini de göz ardı etmiyoruz. Kayseri mutfağı denilince sucuk, pastırma, mantı gibi üç üründen ibaret zannedenler, Kayseri'ye gelip, tatlarımızı tadınca yanıldıklarını anlayacaklar."

BÜYÜKKILIÇ, EV YEMEKLERİ HAZIRLAMA KURSUNDA ÇORBA PIŞIRDI

Öte yandan Başkan Büyükkılıç, KAYMEK mutfağına girerek kursiyerlerle birlikte kış çorbası pişirdi.

Kayseri'nin Gastronomi Şehri de olduğunu belirten Büyükkılıç, "Elbette bu kültürü oluşturan annelerimiz, bacılarımız, kardeşlerimiz hem eğitimini alıyorlar hem uygulamalarını görüyorlar hem de Kayseri'mizin ismini ön plana çıkarıyorlar. Ekşili erişteli köfteyi birlikte çorba yaptık. Ehil ellerde böyle pişirince çok lezzetli oluyor. Ellerinize sağlık. Kayseri mutfağını tanımak isteyenler 'Ev Yemekleri Hazırlama Kursu'na katılabilirler." diye konuştu.

KAYMEK Şuurlu Gençlik Projesiyle Gençleri Geleceğe Hazırlıyor

Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür AŞ (KAYMEK), Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında sosyal belediyeçiliğin en güzel örneklerini sergileyerek gençleri geleceğe hazırlıyor. KAYMEK AŞ Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında gençlik merkezlerindeki öğrencilerine Türkiye'nin en büyük görevi Kayseri Bilim Merkezinde bulunan Sanat Atölyesi, Fen Atölyesi, Robotik Atölyesi, Gökyüzü Gözlemleri ve Astronomi Eğitimleri gibi birçok atölyede birbirinden farklı eğitimler sunuyor. Atölyelerde toplamda 1.200 öğrenci eğlenerek öğrenmenin keyfini yaşıyor.

SANAT VE FEN ATÖLYELERİNDE HEM SANAT HEM DE EĞİTİM YAPILIYOR

Kayseri Bilim Merkezi'ndeki Sanat Atölyesi'ne Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında 261 öğrenci katıldı. Projede hem katılımcıların hayal gücü, el becerileri geliyor hem de sanatsal yeteneklerine katkıda bulunulu-

yor. Sanat Atölyesi'nde Taş Boyama başta olmak üzere; Origami, Kaleideskop Yapımı, Tasarla Çalıştır, Atık Malzeme Atölyesi gibi birçok faaliyet gerçekleştiriyor. Fen Atölyesinde ise çocukların kimyasal ve biyolojik süreçlerin nasıl gerçekleştiğini gözlemler yardımıyla sorgulayarak, araştırarak öğrenmeleri hedeflendi. Fen Atölyesi'ne proje başlangıcından bu yana 496 öğrenci katıldı. Öğrenciler; Renkli Alevler, C Vitamini Tayini, Nesneler Neden Yüzer, Virüs Modelleme, Bakteriler Mikroskopunda, Motorlu Rüzgar Güllü Yapma, Güneş Pilinden Araba Yapma, Bukalemun Deneyi, İletken Çizgi İzleyen Araba gibi birçok faaliyet sayesinde eğlenerek öğrendi. Diğer bir atölye ise yazılım, kodlama ve robotik gibi disiplinlerle teknoloji çağının temelini oluşturan Robotik Atölyesi. Öğrenciler

burada ilgili konuları uygulamalı bir şekilde öğrenerek süreç sırasında ortaya çıkabilecek problemlerin belirlenmesi ve çözülmesi, ayrıca mevcut sistemlerin geliştirilmesi için etkinlikler yapıyor. Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında Robotik Atölyesi'ne 215 öğrenci katıldı. Atölyede; Resim Çizen Robot, Mbotu Tanı ve Kodlama, Arduino Kullanarak Led Yakma, Bee-bot, Makey makey gibi birçok etkinlik gerçekleştirildi.

Ayrıca Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında öğrenciler "Gökyüzü Gözlemleri" adı altında gökyüzü farkındalığını artırıyor. Gökyüzü Gözlemleri'ne proje kapsamında 87 öğrenci katıldı. Gözlemler sonucunda öğrenciler astronomi alanında kendilerini geliştirme imkânı buldu. Gökyüzü Gözlemleri içerisinde gece gözlemleri ve Güneş gözlemleri yapıldı. Öğrencilere Gökyüzü Gözlemleri'nin yanı

sıra gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin temel eğitimlerinde kullanılan Astronomi Eğitimleri verildi. Planetaryum ve Gökevi olarak adlandırılan sanal ortamlar uzayın hayal edilmesi zor olan 3 boyutlu doğasının anlaşılması biraz daha kolay hâle getirildi. Türkiye'nin en büyük gökevi Kayseri Bilim Merkezi'nde öğrenciler ile birlikte yapılan geziler, eğitimler sayesinde astronomi içerikli film gösterilerinin yanı sıra kullanılan sistem ile birçok eğitim verildi. Astronomi eğitimlerine Şuurlu Gençlik Projesi kapsamında 68 öğrenci katılım sağladı.

Yürütülen Programlar Öğrencilerin Yeteneklerini Geliştirdi

KAYMEK AŞ; Gençlik Merkezlerindeki öğrenciler Kayseri Bilim Merkezinde bulunan Sanat Atölyesi, Fen Atölyesi, Robotik Atölyesi, Gökyüzü Gözlemleri ve Astronomi Eğitimleri gibi birçok atölyede verilen eğitimler kapsamında sosyalleşerek, bulundukları grupla işbirliği yapabilme yeteneklerini ve yaratıcılıklarını, hayal güçlerini ve esnek düşünüp özgün tasarım yapabilme özelliklerini geliştirdiler. Faaliyetler öğrencilerin el becerilerini geliştirerek, daha özgüvenli bireyler olmalarını sağladı. Ayrıca öğrenciler robotik kodlama ve komut sisteminin temeli olan algoritma kurabilme yeteneği kazandı.

Değer Gençlik Projesi'ne İlgi Yoğun Oldu

İlginin yoğun olduğu tanıtım toplantısında kayıt yaptıran öğrenciler ve veliler konuk edilirken, genç dostu Büyükşehirin gençlik projesini tercih eden konuklara Değer Gençlik Projesi anlatıldı ve atölyeler gezdirildi.

ÜCRETSİZ EĞİTİM

14-17 yaş arası (9, 10 ve 11. sınıf) gençlere haftada 2 gün, yılda toplam 320 saat ücretsiz olarak verilecek eğitimleri içeren Değer Gençlik Projesi için kayıt yaptıran öğrenciler ve velilerinin ağırlandığı toplantıda konuklar bilgilendirildi. Şehrin her bölgesinde eğitim alan tüm öğrenciler

Çalışmalar “Bilimsel” Makalelere Konu Oluyor

“İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” felsefesi ile uyum kültürü içerisinde ayırtırmadan, ötekileştirmeden hizmet etmeyi aralıksız sürdüren Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın deneyimli ekibiyle birlikte yaptığı hizmetler, ülke genelinde ulusal ve uluslararası birçok makalede yer alarak örnek gösterildi.

BÜYÜKŞEHİR, ENGELLİLERE YÖNELİK EN FAZLA FAALİYET YAPAN BELEDİYELER ARASINDA

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin engellilere yönelik sosyal hizmet uygulamaları bilimsel makalede yer aldı. Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde yazılan ve Coğrafi Bilimler Dergisi'nde yayımlanan “Büyükşehir Belediyelerinin Engellilere Yönelik Hizmetlerinin İçerik Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi” başlıklı makalede engelliler, yerel yönetimler, sosyal politikalar, sosyal belediyeçilik konuları kapsamında yapılan araştırmaya yer verilerek, aralarında Kayseri ve Kayseri gibi büyükşehirler ile diğer belediyelerin de bulunduğu onlarca yerel yönetimin çalışmaları incelendi. Makaleye göre Kayseri Büyükşehir Belediyesi, engellilere yönelik sosyal hizmet uygulamalarının eğitim göstergelerine göre dağılımında en çok faaliyet gösteren altı belediyeden birisi oldu.

Sanat Ve Spor Faaliyetleri İle De Engellilerin Yanında

Engellilere yönelik sosyal, sportif, kültürel ve sanatsal faaliyet göstergelerine göre dağılımı incelemesinde Kayseri Büyükşehir Belediyesi, söz konusu kapsamda sanatsal faaliyetler ile sosyal-sportif faaliyetler de gerçekleştiren belediyeler arasında yer aldı.

SPOR TESİSİ BAŞARISI, ULUSLARARASI MAKALELERE YANSIDI

Öte yandan Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Spor AŞ, kişi başına düşen spor tesisi miktarına göre büyükşehirler içerisinde ilk sıralarda yer aldı. Akademik, uluslararası hakemli dergi olan Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi (OPUS) tara-

fından yayımlanan bir makalede Kayseri, Büyükşehir Belediyesi Spor AŞ bünyesindeki toplam 15 tesis ile büyükşehirler arasında 9'uncu sırada yer aldı. Kayseri'de çocuk, genç ve yaşlı her yaşta vatandaşlara spor faaliyetlerini ulaştıran Spor AŞ, nitelikli spor faaliyetleri yürüterek vatandaşların sağlığını gözetirken, sahip olduğu 15 spor tesisindeki başarı ile de uluslararası makalelere konu oldu.

Kayseri, 3 Büyük İlin Ortalamasının Üzerinde

Hakkında veri bulunan 26 büyükşehir içerisindeki spor tesisi başına düşen nüfus miktarı sıralamasında Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Türkiye'deki üç büyük il olan İstanbul, Ankara ve İzmir'in ortalamasının üzerinde yer aldı. Kayseri'de Spor AŞ'ye ait toplam 15 spor tesisi ile 93 bin 827 kişiye 1 tesis düşerken, İstanbul'da bu rakam 186 bin 979 kişiye 1 tesis, Ankara'da 148 bin 396 kişiye 1 tesis ve İzmir'de 397 bin 22 kişiye 1 tesis olarak gerçekleşti. Türkçe ve İngilizce yayımlanan makalede, Türkiye'de büyükşehir belediye hizmetlerinin içerisinde sporun yerinin ve kapsamının belirlenmesi ile büyükşehir belediyelerinin sportif ve rekreatif faaliyetlerinin niteliklerinin incelemesi yapılıyor.

SEYYİD BURHANEDDİN MEZARLIĞI KENTSEL AÇIK-YEŞİL ALANA ÖRNEK GÖSTERİLDİ

Kazı çalışmaları ile Selçuklu dönemine ait yeni bir türbe tespit edip gün yüzüne çıkaran Büyükşehir Belediyesi'nin peyzajını gerçekleştirerek yeşil alan olarak şehre kazandırdığı Seyyid Burhaneddin Türbesi ve Mezarlığı, bu yönüyle Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından incelenerek makale konusu oldu. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı bölümü tarafından yazılarak Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan “Sürdürülebilir Kentsel Açık-Yeşil Alanlar Olarak Mezarlıklar ve Sunduğu Ekosistem Hizmetleri” başlığı altındaki makalede, kentsel açık-yeşil alanların sürdürülebilir kentsel gelişim sürecinde oldukça etkili olduğu, kent içerisinde veya yakın çevresinde bulunan yeşil alan dokularının, kendi

içinde bir ekolojik sistem oluşturarak doğal alan ve yapısal çevre arasında dengeli bir arazi kullanımı sağlamakta olduğu ve söz konusu durumun büyüyen kentlerde sağlıklı bir kentsel gelişim sürecini desteklediği ifade edildi.

Yayımlanan 32 sayfalık makalede, Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından peyzajı gerçekleştirilerek bakımları yapılan ve korunan, şehir merkezine 1 kilometre uzaklıktaki, 68 hektar alana sahip Seyyid Burhaneddin Türbesi ve Mezarlığı'nın kentsel açık-yeşil alan sistemi içerisindeki önemi ve yeniden kentsel peyzaja kazandırılması irdelenerek, kente ve kentsel yaşama kazandırdığı kültürel ve düzenleyici ekosistem servisleri belirlenen parametreler çerçevesinde incelenip çalışma alanının sağladığı ekosistem hizmetleri ortaya konuldu. Makalede, Seyyid Burhaneddin Türbesi ve Mezarlığı'nın pek çok fotoğrafına da yer verildi.

“BİLİMİ ÇOK ÖNEMSIYORUZ”

Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi'nde gerçekleşen programda konuşan Başkan Büyükkılıç, “Erdemlerin en büyüğü bilimdir.” diyen Farabi'nin doğumunun 1150. yıldönümü etkinlikleri kapsamında yapılan çalışmaların hayırlı, uğurlu olmasını temenni ederek, “Farabiler bizlere ışık saçıyor, yol gösteriyor. İnşallah yeni Farabilerin çıkması yönünde de elbette ki hep beraber gayretler içerisinde olmamız gerektiğini hatırlatıyorum.” dedi.

Bilim Merkezleri İle Kayseri, Bilimin De Merkezi Oluyor

Başkan Büyükkılıç, bilimi çok önemsediklerini vurgulayarak, “Kayseri'mizde malumunuz Çetin Şen Bilim Merkezi'miz var. Vesile olduğumuz ve her türlü desteğini verdiğimiz Murat Kantarcı Bilim ve Sanat Merkezi bitme aşamasında. En önemlisi, TÜBİTAK ile işbirliği hâlinde, 6 bilim merkezimizden birisi olan Kayseri Büyükşehir Belediyemiz bünyesindeki Bilim Merkezi'miz söz konusu. Ayrıca Develi'de de bir okulumuzu bilim merkezine dönüştürmek üzere çalışmalar yaptık ve bilim merkezi hâline getirdik. Çünkü biz bilimi çok önemsiyoruz. Bu konuda da gereken çalışmaları yapmamız gerektiğini buradan

hatırlatmak istiyorum.” diye konuştu.

Kayseri'nin Makarr-ı Ulema, Makarr-ı Evliya olarak, veliler ve âlimler şehri, makamı olarak nitelendirilen bir yer olduğunu belirten Büyükkılıç, sözlerini şöyle sürdürdü:

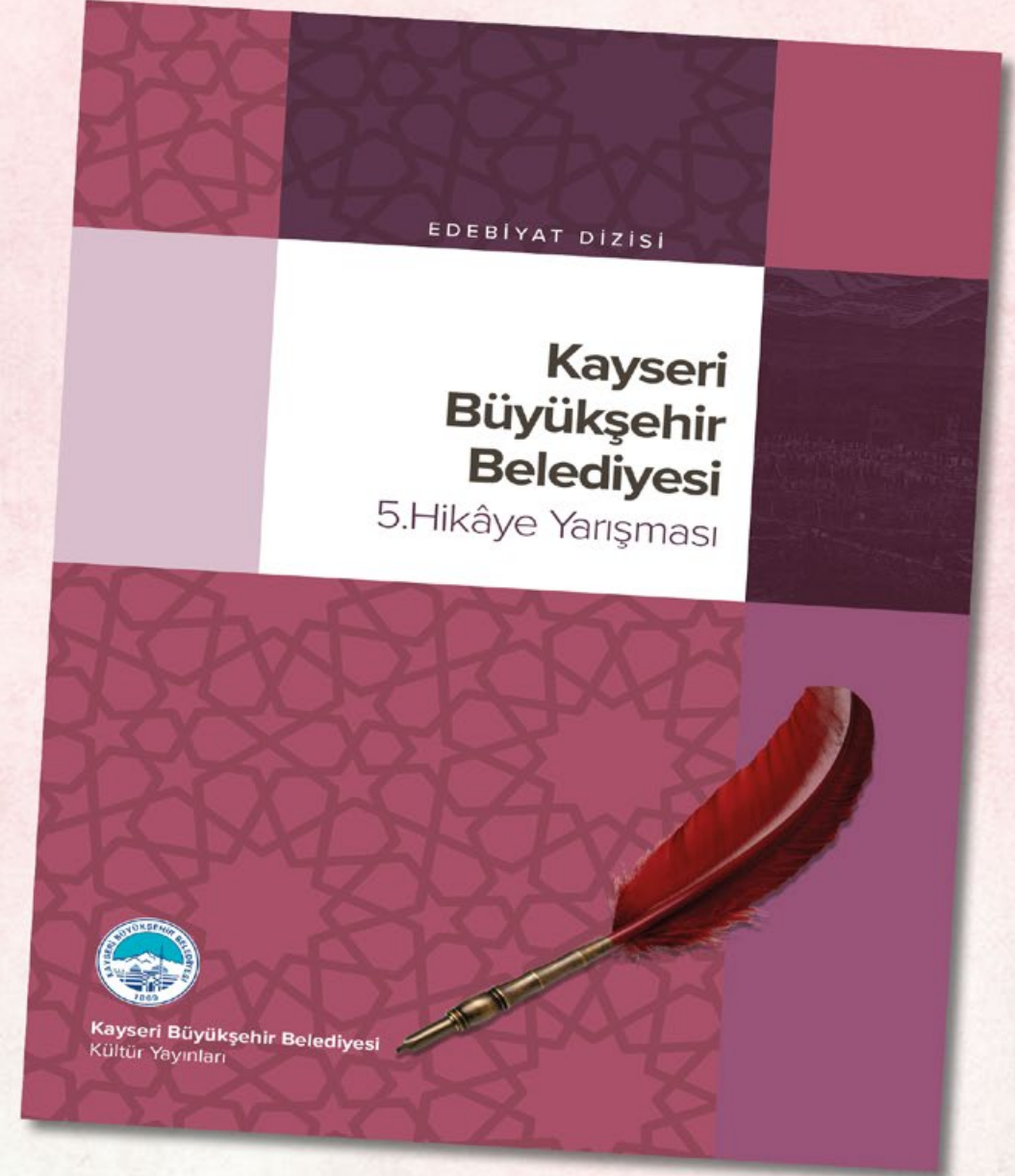
“Elbette ki Davud-el Kayseri'miz ile başlayan süreç ki Osmanlı'nın eğitim politikasını oluşturan Kayserili büyüğümüz, Seyyid Burhaneddin Hazretleri, Hunat Hatun Hazretleri burada yaşadı, yine Gevher Nesibe Tıp Fakültesi'ne ismini veren, zamanında Gevher Nesibe Sultan'ın yaptırmış olduğu, şifaiye diye bildiğimiz 800 yıl önceki tıp fakültelerinin ilklerinden olan bir okul, fakülte burada başladı. Bu sayılar çoğaltılabilir. İpek Yolu'nun üzerinde olan, ticaret ve endüstri ile anılan, yapılan kazılarda çek, senet, ticari anlaşmaları, sosyal içerikli anlaşmaları içeren tabletlerle karşılaştığımız bir şehir. Son süreçte de Gastronomi alanında, turizm, eğitim, spor alanlarında adeta ön plana çıkan bir güzel şeyden bahsediyoruz.”

“Evliya Çelebilerin, Kaşgarlı Mahmudların Işığında Hep Beraber Yol Alırız”

Büyükkılıç; Bilim Merkezi'ni yaklaşık 500 bin kişinin ziyaret ettiğini, geçen haftalarda 3 gün boyunca Bilim Şenliği yapıldığını, on binlerce öğrencinin çeşitli etkinliklere katılarak bölgeye ışık kattığını anlatarak, “Türk-İslam tarihinde bilime ışık saçmış onlarca değil, yüzlerce, binlerce bilim adamını rahatlıkla sayabiliriz. Önemli olan bizim onlardan ilham alarak kendimize bir yol haritası çizip neler yaptığımız ve bu yönde gösterdiğimiz gayrettir. İnşallah Evliya Çelebilerin, Kaşgarlı Mahmudların ışığında hep beraber yol alırız.” ifadelerini kullandı.

Programa, Başkan Büyükkılıç'ın yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürü Mehmet Nezir Gül, ilçe milli eğitim müdürleri ve Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi Müdürü Sezer İnan ile öğrenciler ve davetliler katıldı.

Beşinci Hikâye Yarışması

5. BİLİM ŞENLİĞİ'NE 8 BİN KİŞİ KATILDI

Her yıl yapılan ve geleneksel hâle gelen Bilim Şenliği'nin 5'incisi dolu dolu geçerken, 17, 18 ve 19 Eylül tarihlerinde gerçekleşen şenlikte 45 farklı atölye çalışması, her güne bir söyleşi, her gün bilim gösterileri, artırılmış gerçeklik uygulamaları, Kayseri Bilim Merkezi gezileri gibi tematik atölye çalışmalarının yanı sıra randevulu atölyeler, Mutluluk Atölyesi, Ritmimizi Keşfedelim, Engelden Kaçan Robot, Yıldız Avcıları, Ekibimle Proje Planlıyorum gibi etkinlikler yer aldı.

Binlerce Kişi Katıldı

Kayseri Bilim Merkezi'nde gerçekleşen ve 7'den 70'e bilim meraklılarının ilgisini çekecek hemen her konunun yer aldığı Bilim Şenliği etkinliğine yaklaşık 8 bin kişi katılırken, "Artırılmış gerçeklik ile hücreyi keşfediyorum, artırılmış gerçeklikle vücudumu keşfediyorum, klorofil eldesi ve floresans olayı, benim fosilim, meyvelerin DNA'sı, renkleri ayırıştır (kromotografi), DOC, kodla-hama, origami mikroskop, ahşap atölyesi, cıt cıt devreler, el kremi, dezenfektan yapımı, yapay kar, kendi indikatörümüzü yapalım, su analizleri (su sertliği, klor tayini), oyun hamurundan molekül modelleme, şişede

eğlenceli nanosıvı kompleks bileşik-iyonik bileşiklerin eldesi, bukalemun, mavi şişe, siperlik tasarlıyorum, flexangle (sonsuz döngüler), kaleydoskop, origami, atık malzeme ve pipetten uçurtma" gibi faaliyetler de katılımcılar ile gerçekleştirildi.

Kurum Ve Kuruluşlar Destekledi

3 gün süren ve büyük bir coşku ile yapılan 5. Bilim Şenliği etkinliği, Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Kayseri Orman Bölge Müdürlüğü, Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü, Abdullah Gül Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi gibi kurum ve kuruluşlar tarafından desteklendi.

Kayseri Bilim Merkezi, Teknofest'te Yerini Aldı

21-26 Eylül 2021 tarihleri arasında 4.sü gerçekleşen Türkiye'nin en büyük festivali TEKNOFEST Havacılık, Uzak ve Teknoloji Festivali'ne Kayseri de katıldı.

Bilim meraklılarının ilgisini çekecek hemen her konuda yaptığı etkinlikler ve bilim şenlikleri ile adından sıkça söz ettiren Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Kayseri Bilim Merkezi, standını bu sefer İstanbul'da düzenlenen Havacılık, Uzak ve Teknoloji Festivali'ne kurdu.

Türkiye'deki 6 TÜBİTAK destekli bilim merkezinden birisi olan, 100'den fazla deney düzeneği, Türkiye'nin 109 koltuk ile en yüksek kapasiteli planetariumu, etkinlik ve eğitimlerin gerçekleştirildiği robotik, sanat ve fen atölyeleri, özel tasarım galerileri ve kütüphanesi ve ayrıca bilim kamp ve şenlikleri gibi etkinlikleri ile dikkatleri üzerine çeken Kayseri Bilim Merkezi, milyonlarca kişinin katıldığı TEKNOFEST'te de ilgi odağı oldu.

Kurulduğu günden bu yana yaklaşık 500 bin kişi tarafından ziyaret edilen Kayseri Bilim Merkezi, İstanbul'daki festivalde eğitimler tarafından yapılan bilimsel çalışmalar ile özellikle gençlerin yoğun ilgisini çekti.

Festivalde, TÜBİTAK standında 5 kişilik ekip ile yer alan Kayseri Bilim Merkezi katılımcılara yapılan atölyeler ile robotik setleri tanıtıyor.

GLÜTENSİZ

· K A F E ·

***Glütensiz lezzetler
yanı başınızda!***

Glütensiz Kafe
Mimarsinan Mahallesi
Tuna Caddesi No: 9 D:1 38020
Kocasinan/Kayseri
Telefon: (0352) 338 55 15

